

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΦΔ ΟΠΥΜ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2017

Συντάκτες έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή,
Διαμαντής Αρβανίτης, Αγγελική Δήμα

Επιμέλεια έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Συντονιστής Φ.Δ. Ο.Π.Υ.Μ.

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ. 2.1/2018 απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης

Άστρος, Ιανουάριος 2018

Επιχορήγηση κάλυψης λειτουργικών αναγκών του ΦΔΟΠΥΜ για
το έτος 2017 από το Πράσινο Ταμείο

Η έκθεση αυτή εκδόθηκε στην ελληνική γλώσσα από το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, ο οποίος ιδρύθηκε με τον Ν. 2742/1999, όπως συμπληρώθηκε με τον Ν. 3044/2002.

Η πλήρης αναφορά της παρούσας εργασίας είναι: Αργύριος Μπόγλης, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή, Διαμαντής Αρβανίτης, Αγγελική Δήμα (Συντάκτες έκδοσης). Ετήσια έκθεση αναφοράς υλοποίησης δράσεων του ΦΔ ΟΠΥΜ και αξιολόγηση εφαρμογής των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, περιόδου 2017.

- Επιτρέπεται η ολική ή μερική αναδημοσίευση κειμένων και χαρτών, μόνο μετά από έγγραφη άδεια του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[Εισαγωγή](#)

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1](#)

Η Περιοχή Αρμοδιότητας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2](#)

Οργανωτική Δομή Φορέα Διαχείρισης

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3](#)

Προστασία και Διαχείριση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4](#)

Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5](#)

Φύλαξη

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6](#)

Παρακολούθηση εφαρμογής των όρων προστασίας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7](#)

Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8](#)

Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την ετήσια έκθεση που συντάσσει ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού με σκοπό την αποτύπωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των δράσεων που υλοποιεί, καθώς και την αξιολόγηση των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής για το έτος 2017.

Αρχικά, παρατίθενται ορισμένα γενικά στοιχεία της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης αλλά και του νομοθετικού πλαισίου που την διέπει.

Ακολούθως, αποτυπώνεται η οργανωτική δομή του Φορέα (μέλη Δ.Σ., προσωπικό) και γίνεται μια σύντομη αναφορά στις αρμοδιότητες του, τόσο σύμφωνα με το Ν. 2742/1999, όσο και με την Κ.Υ.Α. 33999/2010 και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013).

Εν συνεχεία, γίνεται εκτενής αναφορά στις δράσεις που έχουν υλοποιηθεί σε αυτό το χρονικό πλαίσιο από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης εντός του έτους 2017 και κλείνοντας αναφέρονται συνοπτικά τα διοικητικά προβλήματα του Φορέα.

Κεφάλαιο 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από τις υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) & 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/ΥΟΔΔ/9.10.2014), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11 μέλές Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Π.Ε.Ν. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περί τους 23 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολιβαδικές εκτάσεις) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολιβαδικές εκτάσεις και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολιβαδικές εκτάσεις περιλαμβάνουν και χορτολιβαδικές εκτάσεις σε ένα μικρό οροπέδιο.

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι. Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση που φαίνεται να αποτελεί έναν (πιθανόν απομονωμένο) βιώσιμο πληθυσμό. Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, οικολογικά σημαντικότερο είδος το οποίο αρχίζει να εμφανίζει συρρίκνωση σε περιοχές της Ελλάδας και τον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα.

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupacea*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων και σημαντικά είδη αρπακτικών πουλιών.

Σημαντικό στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία σε συνδυασμό με την ποικιλία των ιδιαίτερων τύπων οικοτόπων και την μεγάλη ζωική ποικιλότητα της περιοχής αποτελούν βιοτικές παραμέτρους σε ένα μοναδικής ομορφιάς αβιοτικό περιβάλλον που πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Περιοχές NATURA 2000

Η προστατευόμενη περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων και περιλαμβάνει πέντε περιοχές που έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «NATURA 2000». (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας):

- ΕΖΔ - Λιμνοθάλασσα Μουστού (κωδικός: GR 2520003)
- ΕΖΔ - Μονή Ελώνης και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005)
- ΕΖΔ - Κορυφές όρους Πάρνωννα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006)
- ΕΖΔ - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσιας (κωδικός: GR 2540001)
- ΖΕΠ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007)

Επιπλέον, εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται και μία Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

- ΣΠΠΕ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 123)

Οι περιοχές Natura 2000 που συμπεριλαμβάνονται στα όρια του Φορέα Διαχείρισης καταλαμβάνουν έκταση 596.034 στρέμματα.

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού» η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικοτόποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφούς χλωρίδας ή της άγριας

πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.I): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδροβίων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (3.I): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τον Πραστό πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωννα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωννα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): Πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): Περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχόφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Επιμήκεις περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστού και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Εντός της προστατευόμενης περιοχής εντοπίζονται συνολικά επτά (7) Καταφύγια Άγριας Ζωής.

- **Κουφοβούνι - Τσικούλιο** (Βαμβακούς - Καστάνιτσας) (~8.000στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο** (Γερακίου) (~5.000 στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Μονή Παλαιοπαναγιάς** (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους) (~7.000 στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 162614/1852 ΦΕΚ520/Β/8-5-1979
- **Υγροβιότοπος Μουστού** (Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~5.900στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 563 ΦΕΚ329/Β/12-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φονεμένοι-Κούτσουρα** (Αγ. Πέτρου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/13-9-1985
- **Κορομηλιάς - Βασκίνας** (Δήμου Νότιας Κυνουρίας) (~12.100στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 630 ΦΕΚ329/Β/13-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φαράγγι Μαζιάς** (Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~16.050στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 629 ΦΕΚ329/Β/14-3-2001

Η διαχείριση των Καταφυγίων Άγριας Ζωής στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής Πάρνωνια – Μουστού πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις Διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύει.

Σύμφωνα με την τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 57 του Ν.Δ. 86/1969 του Δασικού Κώδικα οι δραστηριότητες και οι απαγορεύσεις στα καταφύγια άγριας ζωής είναι οι εξής:

- Απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, ή αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α' και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

- Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται και εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία.
- Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών τους αναγκών. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμοδίου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

Οριοθέτηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η οριοθέτηση της Προστατευόμενης Περιοχής του Πάρνωνα έχει γίνει με τα εξής κριτήρια, τοποθετημένα ιεραρχικά ξεκινώντας από το σημαντικότερο:

- Φυσικό Περιβάλλον (σημαντικοί οικότοποι με βάση την κοινοτική οδηγία 92/43 και το Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο "Natura 2000").
- Διοικητικό σύστημα (όρια ΟΤΑ Και Συμβουλίων Περιοχής, περιοχές ευθύνης των Δασαρχείων, ΤΟΕΒ και Συνδέσμων ΟΤΑ).
- Τοπογραφία – Υδρολογικό σύστημα (λεκάνες και υπολεκάνες απορροής).
- Σημαντικά αρχαιολογικά – ιστορικά μνημεία.
- Δίκτυο Τεχνικών Υποδομών (επαρχιακοί δρόμοι, προσβάσεις στην περιοχή, υποδομές διαμονής επισκεπτών).
- Χρήσεις γης (θεσμοθετημένες ζώνες π.χ. λατομικές περιοχές)
- Δίκτυο Κοινωνικών Υποδομών (κέντρα εξυπηρέτησης σε τοπικό επίπεδο)
- Οικονομική λειτουργία της περιοχής (τοπικά οικονομικά κέντρα, δραστηριότητες κ.λ.π.)

Περιγραφή Προστατευόμενης Περιοχής

Τύποι οικοτόπων

Η προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή ποικιλότητα τύπων οικοτόπων και βλάστησης με **23 τύπους οικοτόπων Ευρωπαϊκής σημασίας** (Παράρτημα I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας») και **Ελληνικού ενδιαφέροντος** (εκτός Οδηγίας με μεγάλη εθνική σημασία). Περισσότερα στοιχεία έδωσε η μελέτη παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων που πραγματοποιήθηκε στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Συνοπτικά αναφέρονται εδώ οι δασικού χαρακτήρα τύποι οικοτόπων που καλύπτουν σημαντικό ποσοστό της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής.

Εκτός από τις ψηλές κορυφές του όρους Πάρνωνα που είναι γυμνές από δέντρα και δασική βλάστηση (υψόμετρα μεγαλύτερα των 1500 μ.), τα μικτά δάση αειφύλλων σκληροφύλλων και φυλλοβόλων του μεσο- και υπερ- μεσογειακού ορόφου βλάστησης και τα δάση κωνοφόρων του υπερ- και ορεινού- μεσογειακού ορόφου βλάστησης συγκροτούν εκτεταμένα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας. Τα ενδημικά δάση με κέδρους (*Juniperus spp*, τύπος οικοτόπου **9560**), εδώ, στις βόρειες πλαγιές του όρους Πάρνωνα εκπροσωπούνται από τα μοναδικά στην Ελλάδα δάση με *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρο). Τα δάση αυτά, μαζί με τα εκτεταμένα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra* subsp. *nigra*, τύπος οικοτόπου **9530**) συνιστούν οικοτόπους προτεραιότητας για προστασία και διαχείριση με βάση την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, προσδίδοντας υψηλή

οικολογική σημασία στην προστατευόμενη περιοχή. Άλλοι αξιόλογοι δασικοί οικότοποι, τόσο οικολογικά, όσο και από την άποψη της ποσοστιαίας κάλυψης του όρους περιλαμβάνουν:

- τα δάση με την ενδημική για την Ελλάδα κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*, Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **951B**),
- τα δάση καστανιάς (*Castanea sativa*, τύπος οικοτόπου **9260**), με κυριότερο το καστανοδάσος στην Καστάνισσα
- τα δάση χαλεπίου πεύκης (*Pinus halepensis*, τύπος οικοτόπου **9540**),
- τα θερμόφιλα δρυοδάση με διάφορα είδη δρυών (*Quercus* spp., Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **924A**),
- τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με αριά (*Quercus ilex*, τύπος οικοτόπου **9340**) που καλύπτουν τη δεύτερη μεγαλύτερη έκταση στον Πάρνωνα μετά την κεφαλληνιακή ελάτη,
- οι θαμνώνες και τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με κυρίαρχο είδος το πουργάρι (*Quercus coccifera*) που αντιστοιχούν στον Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπο οικοτόπου **934A**.

Δάση Μαύρης Πεύκης (*Pinus nigra*)

Τα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra* subsp. *nigra*), αν και σχετικά κοινά στην Ελλάδα, αποτελούν έναν σχετικά σπάνιο τύπο δασών, με περιορισμένη εξάπλωση στην Ευρώπη. Για τον λόγο αυτό καθώς και για τη μεγάλη γενετική τους ποικιλότητα απολαμβάνουν ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα δάση μαύρης πεύκης φιλοξενούν πολλά και σημαντικά είδη φυτών και ζώων, παίζουν σπουδαίο ρόλο στην προστασία των ορεινών εδαφών από τη διάβρωση, ενώ έχουν και οικονομική σημασία λόγω της παραγωγικότητάς τους σε ξύλο υψηλής ποιότητας. Τα δάση μαύρης πεύκης συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας «(Υπο) Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα» με κωδικό **9530** του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ. Αποτελεί τύπο οικοτόπου προτεραιότητας με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία.

Η μαύρη πεύκη είναι δέντρο ύψους 20-40 m, με κορμό ευθυτενή και κόμη στην αρχή πυραμιδοειδή, αργότερα ομπρελοειδή. Συνήθως εμφανίζεται σε υψόμετρο από 500 έως 1600 m και πολλαπλασιάζεται με σπόρους. Το είδος αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες και χαρακτηρίζεται ως λιτοδίαιτο και ξηρανθεκτικό. Είναι δυνατόν να αναπτυχθεί σε ξερά και άγονα εδάφη και επάνω σε διάφορα είδη πετρωμάτων. Προστατεύει και βελτιώνει το έδαφος.

Η Ελλάδα και άλλες Μεσογειακές χώρες υπέφεραν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του έτους 2007 από τις καταστροφικές πυρκαγιές οι οποίες προκάλεσαν σημαντικές καταστροφές σε πολλά μεσογειακά οικοσυστήματα, όπως τα δάση μαύρης πεύκης. Συγκεκριμένα στον Πάρνωνα οι πυρκαγιές έκαψαν μεγάλο ποσοστό της έκτασης των δασών αυτών. Τα δάση μαύρης πεύκης είναι προσαρμοσμένα να αναγεννιούνται εύκολα και άφθονα μετά από έρπουσες πυρκαγιές, ενώ δεν αντέχουν σε επικόρυφες πυρκαγιές, μετά τις οποίες δεν αναγεννιούνται. ο μεγαλύτερος κίνδυνος προκύπτει από το συνδυασμό επικόρυφης πυρκαγιάς και έντονης βόσκησης.

Δάση Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*)

Στην περιοχή περιμετρικά της Μονής Μαλεβής και σε έκταση 740 στρεμμάτων αυτοφυούς δάσους απαντά, ως κυρίαρχο είδος σε αμιγείς ή μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra* J.F. Arnold subsp. *nigra*) και κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica* Loudon), το είδος *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρος).

Η περιοχή έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 και χαρακτηριστεί ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (2011) με όνομα: Όρος Πάρνωνα και περιοχή Μαλεβής και κωδικό GR2520006.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ευαίσθητο δασικό οικοσύστημα, το οποίο λόγω της μοναδικότητάς του, με βάση την εθνική νομοθεσία, έχει κηρυχθεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/1980). Το είδος *Juniperus drupacea* έχει κηρυχθεί προστατευτέο είδος της αυτοφυούς χλωρίδας της Ελλάδας στην κατηγορία των Σπάνιων και Κινδυνευόντων (ΠΔ 67/1981), ενώ περιλαμβάνεται και στον Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (2006).

Η περιοχή είναι σημαντική για τη μεγάλη βοτανική, οικολογική, και συνολική επιστημονική της αξία και έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΚΥΑ 33999/2010). Επίσης, δάση δενδρόκεδρου εμφανίζονται σε μίξη με την ελάτη και με τα αείφυλλα πλατύφυλλα στις περιοχές Πραστού, Κοσμά, Πλατανακίου και Αγ. Βασιλείου.

Δάση Καστανιάς

Η καστανιά (*Castanea sativa*) είναι ένα φυλλοβόλο δέντρο, που μπορεί να ξεπεράσει τα 500 χρόνια ζωής και συχνά αποκτά μεγάλες διαστάσεις (έως 20 μέτρα σε ύψος και πλάτος και διάμετρο κορμού μέχρι ενάμισι μέτρο). Οι καστανιές του Πάρνωνα αναπτύσσονται ακριβώς πάνω από το όριο των μεσογειακών θαμνώνων (800 μέτρα περίπου) μέχρι τα 1300-1400 μέτρα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, οι καστανιές αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου 9260: "Δάση Καστανιάς". Είναι οικοτόπος με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία. Απαντάται στον κυρίως ορεινό όγκο του Πάρνωνα, με κύριες εκτάσεις να εντοπίζονται στην Καστάνιτσα (4000 στρ.), στον Άγιο Πέτρο (τέσσερις συστάδες με συνολική έκταση περίπου 2500 στρ.) και τον Κοσμά (1500 στρ.).

Οι καστανιές της Καστάνιτσας, του Κοσμά και του Αγίου Πέτρου βρίσκονται στις γεωργικές περιοχές των Κοινοτήτων και διαχειρίζονται ως δενδροκομικές καλλιέργειες, με μόνη εξαίρεση την Κοινότητα Καστάνιτσας που μια συνεχόμενη έκταση 4000 στρεμμάτων έχει αναγνωριστεί σαν ιδιωτικό δάσος της ολότητας των κατοίκων του χωριού με την αρ. 142480/4-12-1937 Διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας (αφορά τον μπροστινό καστανώνα και τον λόγγο που εκτείνεται πίσω).

Δάση με κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*)

Στην Ελλάδα απαντούν τρία είδη ελάτης: η κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*), η λευκή ελάτη (*Abies alba*), καθώς και το υβριδίο τους, η υβριδογενής ελάτη (*Abies borisii-regis*). Στην περιοχή του Πάρνωνα εμφανίζεται η κεφαλληνιακή ελάτη, η οποία είναι ελληνικό ενδημικό είδος και επομένως ο οικοτόπος του είναι μοναδικός και ιδιαίτερα σημαντικός. Συγκεκριμένα, απαντά στην Κεφαλονιά, την Εύβοια και την ηπειρωτική Ελλάδα από την Πελοπόννησο έως τον Όλυμπο και τον Άθωνα, σε περιοχές με υψόμετρο από 600-1600 m. Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου ελληνικού ενδιαφέροντος «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)» με κωδικό **951B**.

Σε κάθε δέντρο τα άρρενα άνθη είναι συνήθως στα χαμηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν ερυθροκάστανες ταξιανθίες (ιούλοι), ενώ τα θήλεα άνθη βρίσκονται στα μεσαία και υψηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν, όρθιους κώνους. Τα σπέρματα ωριμάζουν στους κώνους τον Σεπτέμβριο και διασπείρονται τον Οκτώβριο. Η κεφαλληνιακή ελάτη παρουσιάζει το φαινόμενο της πληροκαρπίας, δηλ. της παραγωγής μεγάλου αριθμού σπερμάτων που συμβαίνει μόνο κάθε 3-4 έτη.

Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη, συγκροτούν αμιγείς συστάδες και μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) εκεί όπου διασπάται η συγκόμωση της μαύρης πεύκης και εισέρχεται σταδιακά η ελάτη, εκτοπίζοντας τη μαύρη πεύκη. Επίσης, απαντάται σε συστάδες αείφυλλων πλατύφυλλων κατ' άτομο, ένδειξη σταδιακής εγκατάστασής της και σε συστάδες σε μίξη με τον δρυπώδη άρκευθο (*Juniperus drupacea*).

Δάση με Πλάτανο (*Platanus orientalis*)

Τα δάση με πλάτανο (*Platanus orientalis*) ή οι πλατανεώνες έχουν ανατολικό - Μεσογειακή εξάπλωση και στην Ευρώπη αποτελούν μια ιδιαιτερότητα των νότιων και δυτικών Βαλκάνιων. Ο πλάτανος σχηματίζει δάση - στοές κατά μήκος των υδάτινων ρεμάτων, σε ποτάμια διαρκούς και περιοδικής ροής και σε ρεματιές, όπου υπάρχει υπόγειο νερό κοντά στο έδαφος. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα πλατανοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό 92C0: "Δάση πλάτανου της Ανατολής (*Platanion orientalis*)".

Η οικολογική αξία των δασών με πλάτανο δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποεκτιμηθεί, λόγω των παρεχόμενων λειτουργικών ωφελειών που αφορούν: την παρεμπόδιση της διάβρωσης, τη σταθεροποίηση των οχθών, τη συγκρότηση των νερών και των στερεών υλικών, τη διατήρηση της εδαφικής ποιότητας και τη διατήρηση των τοπικών κλιματικών συνθηκών.

Όσον αφορά την βιοποικιλότητα, η αξία τους έχει να κάνει με την παροχή καταφυγίου και κάλυψης (αποτελούν ενδιαίτημα για πολλά ζώα, αλλά επίσης και για υγρόφιλα φυτικά είδη), με τη θέση τους ως διάδρομος σε ανοιχτά άδενδρα τοπία και με την συμβολή τους στο μωσαϊκό χαρακτήρα του τοπίου.

Τα πλατανοδάση εξαρτώνται τουλάχιστον από την παροδική ροή του νερού και είναι έτσι ευαίσθητα στις υδρολογικές αλλαγές (εκτροπές νερού, κατασκευές στις όχθες των ποταμών, ταμιευτήρες) και στην έντονη ρύπανση των υδάτων.

Δρυοδάση του Πάρνωνα

Η πλατύφυλλη δρυς [*Quercus conferta* (*frainetto*)] καταλαμβάνει μια μεγάλη έκταση η οποία εμπίπτει στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Καρυών και εκτείνεται σε μια ζώνη από 950 έως 1250 μ. Η πλατύφυλλη δρυς είναι είδος φυλλοβόλο ύψους έως 35 m. Εμφανίζεται σε όλη την ημιορεινή περιοχή της ηπειρωτικής χώρας από την Πελοπόννησο έως τη Β. Ελλάδα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα συγκεκριμένα δρυοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό **92B0**: "Δάση οξιάς με πλατύφυλλη δρυ (*Quercus frainetto*)". Τα δρυοδάση του Πάρνωνα αποτελούν οικοτόπο με καλή αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και καλή συνολική αξία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η έκταση 55 στρ. στην Παναγία Σέλα (Κοινότητα Πλατάνου) από σπερμοφυή πλατύφυλλη δρυ. Η έκταση αυτή έχει προταθεί από το Δασαρχείο Κυνουρίας ως Διατηρητέο Μνημείο Φύσης.

Οι πληροφορίες που υπάρχουν για την περιοχή αναφέρουν ότι το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης της Κοινότητας Καρυών όπως και γειτονικών Δημοτικών Διαμερισμάτων, καλύπτονταν από δρυοδάση τα οποία μετά την απελευθέρωση της χώρας από την Τουρκοκρατία (1821) κατεστράφησαν από πυρκαγιές, αλόγιστες υλοτομίες και έντονη βόσκηση με αποτέλεσμα στη θέση τους να εμφανιστούν τα αείφυλλα πλατύφυλλα (πουρνάρι, ρείκι) καθώς και η αφάνα. Το δρυοδάσος που αναφερόμαστε προήλθε από τεχνητή αναδάσωση η οποία έγινε με πρωτοβουλία ενός κατοίκου των Καρυών και η οποία στηρίχθηκε από την ολότητα των κατοίκων και από τις διοικητικές παρεμβάσεις της Δασικής Υπηρεσίας, όπως έκδοση απαγορευτικών διατάξεων για τη βοσκή κ.λπ.

Η πλατύφυλλη δρυς είναι το πολυτιμότερο και σημαντικότερο είδος δρυός της χώρας μας τόσο για την έκταση που καταλαμβάνουν τα δάση της όσο και για το πολύτιμο ξύλο της ως καυσόξυλο και ως τεχνικό (για υποδομές) και επιπλοποιίας.

Η χλωρίδα του Πάρνωνα

Με την πρώτη ματιά ο Πάρνωνας, με τις «γυμνές» κορυφές του να δεσπόζουν στο τοπίο, φαντάζει «άγονος» και «φτωχός». Στην πραγματικότητα όμως, η περιοχή κρύβει έναν ανεκτίμητο χλωριδικό πλούτο. Η γεωλογική ιστορία της, οι ιδιόμορφες κλιματικές συνθήκες και ο έντονος διαμελισμός της σε πολλές κορυφές, χαράδρες, ορθοπλαγιές, χείμαρρους κλπ., έχουν δημιουργήσει μία εντυπωσιακή ποικιλία οικολογικών συνθηκών, ιδανικών για την ανάπτυξη πολλών και διαφορετικών φυτών.

Στον Πάρνωνα δεν έχει γίνει ακόμα πλήρης και συστηματική καταγραφή των φυτών του. Μέχρι στιγμής, από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί στα Πανεπιστήμια της Πάτρας και της Κοπεγχάγης, έχει σχηματιστεί ένας κατάλογος με περισσότερα από 900-1.000 είδη και υποείδη φυτών. Περισσότερα στοιχεία έδωσε η μελέτη παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας που πραγματοποιήθηκε στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Αρχικά, 29 είδη και υποείδη επιλέχθηκαν για επιτόπια αξιολόγηση, τα οποία στη συνέχεια επεκτάθηκαν σε 31. Για τα 30 από τα 31 είδη υπάρχουν δεδομένα εποπτείας. Για ένα είδος (*Polygala crista-galli*) δεν υπάρχουν, καθώς δεν εντοπίστηκαν πληθυσμοί του, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες μας. Μεταξύ των αξιόλογων ευρημάτων της έρευνας, ανακαλύφθηκε για πρώτη φορά στη νότια Πελοπόννησο το *Gymnospermium peloponnesiacum* (Berberidaceae) και εντοπίστηκε το στενότοπο ενδημικό *Clinopodium taygeteum* (Lamiaceae), του οποίου παλαιότερες αναφορές από τον Πάρνωνα ήταν ασαφείς και αμφισβητούμενες. Πολλά τοπικά ενδημικά φυτά του όρους έχουν εξαιρετικά περιορισμένη εμφάνιση και εντοπισμένους πληθυσμούς (*Astragalus agraniotii*, *Asperula malevonensis*, *Centaurea athoa* subsp. *parnonia*, *Centaurea leonidia*, *Nepeta orphanidea*, *Viola parnonia*). Για τα είδη αυτά, ο Φορέας διατηρεί την πλήρη ευθύνη εποπτείας και προστασίας των πληθυσμών τους καθώς δεν υπάρχουν εμφανίσεις τους εκτός της ευρύτερης περιοχής του Πάρνωνα. Αποτελεί παράδοξο το γεγονός ότι κανένα από τα παραπάνω φυτά δεν περιλαμβάνεται στους καταλόγους ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Για ένα σπάνιο είδος αγρωστώδους (*Trisetum laconicum*) που περιγράφηκε από τον Πάρνωνα αλλά δεν υπήρχαν δεδομένα πεδίου μετά το 1850 εντοπίστηκαν τόσο ο *locus classicus* που διατηρεί μέχρι σήμερα πληθυσμό του φυτού όσο και 6 ακόμα, νέοι πληθυσμοί. Πέραν των τοπικών ειδών και των ειδών που συμπεριλήφθηκαν στον κατάλογο εποπτείας, ένας σημαντικός αριθμός ελληνικών ενδημικών ή σπάνιων φυτών ανακαλύφθηκαν στον Πάρνωνα κατά τη διάρκεια του προγράμματος εποπτείας (*Acer hyrcanum* subsp. *reginae-amaliae*, *Colchicum peloponnesiacum*, *Bellevialia hyacinthoides*, *Cephalaria flava* subsp. *setulifera*, *Conium divaricatum*, *Astragalus thracicus* subsp. *cylleneus*, *Paeonia mascula* subsp. *hellenica*, *Lilium candidum* κ.ά)

Στον υγροβιότοπο του Μουστού, ο οποίος κατέχει σημαντική οικολογική αξία αλλά δεν χαρακτηριζόταν από την εμφάνιση σπανίων φυτικών ειδών, βρέθηκαν για πρώτη φορά 2 ενδημικά, και 2 ενδιαφέροντα είδη (*Bupleurum euboicum*, *Pulicaria sicula*) προσαρμοσμένα σε αλατούχα εδάφη. Αν και τα είδη αυτά έχουν ευρύτερη εξάπλωση, οι πληθυσμοί του Μουστού είναι μικροί και έχουν ανάγκη εποπτείας.

Τα ενδημικά φυτά της Ελλάδας που φιλοξενούνται στην περιοχή, σύμφωνα με νεότερα δεδομένα, υπερβαίνουν τα 125. Πολλά από αυτά περιορίζονται στα γεωγραφικά όρια της Πελοποννήσου (ενδημικά της Πελοποννήσου). Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί 7 αποκλειστικά ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, δηλαδή είδη που δεν υπάρχουν σε άλλη περιοχή του πλανήτη. Εκτός αυτών, 5 είδη της χλωρίδας του όρους περιορίζονται στον Πάρνωνα και στα μικρότερα όρη στα νοτιοανατολικά του.

Στα μεγάλα υψόμετρα του όρους Πάρνωνα έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 223 είδη φυτών, εκ των οποίων το 20% αποτελούν τα **ενδημικά της Ελλάδας** και το 13% τα **ενδημικά της Βαλκανικής**.

Στην κορυφή Μεγάλη Τούρλα ευρίσκονται τα περισσότερα από τα **ελληνικά ενδημικά του Πάρνωνα** και στην ίδια κορυφή τα 4 από τα 7 τοπικά ενδημικά του όρους.

Ως **ενδημικά** χαρακτηρίζονται τα φυτά που αναπτύσσονται σε μια ορισμένη περιοχή που έχει περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση.

Μεγάλος είναι επίσης ο αριθμός των σπάνιων και απειλούμενων φυτικών ειδών του Πάρνωνα. Αρκετά από αυτά προστατεύονται, τουλάχιστον σε θεσμικό επίπεδο, από διεθνείς συμβάσεις, κοινοτικές οδηγίες και το εθνικό δίκαιο. Συνολικά 74 taxa της περιοχής περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 67/1981, οπότε θεωρούνται προστατευόμενα είδη.

Φυσικοί σχηματισμοί - τοπίο

Η περιοχή του Πάρνωνα συνδυάζει υψηλής αισθητικής αξίας φυσικά τοπία με αξιόλογα ανθρωπογενή τοπία, όπως οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι χώροι των μοναστηριών, το παραδοσιακό αγροτικό τοπίο. Συνολικά, η περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή τοπιακή αξία η οποία επιβάλλει να προστατευθούν/ διατηρηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της από ενδεχόμενες αλλοιώσεις ή καταστροφές.

Στο ενδοδασικό περιβάλλον συναντάται ο χαρακτηριστικός τύπος του στεγασμένου τοπίου που δημιουργείται κάτω από την κομοστέγη του δάσους. Η πυκνότητα της βλάστησης και το περιορισμένο βάθος οπτικής διείσδυσης δίνουν την αίσθηση της απόλυτης επαφής με το φυσικό πλούτο. Στις ξέφωτες θέσεις η απεριόριστη θέα και η κυριαρχία του ορίζοντα μας παραπέμπει στο πανοραμικό τοπίο.

Το πανοραμικό τοπίο που εμφανίζεται σε όλα τα σημεία του χώρου είναι έντονο. Εκεί η θέα είναι ανεπηρέαστη από φυσικά εμπόδια ή υπάρχει μερικώς περιορισμός και επιτρέπεται η επέκταση του βλέμματος σε μεγάλες αποστάσεις και εκτεταμένο πλάτος. Η ποικιλία των λεπτομερειών της βλάστησης, τα μονοπάτια, ο καταγάλανος ουρανός, συνθέτουν το πολύμορφο αυτό τοπίο όπου ο παρατηρητής ανάλογα με την εποχή, το φωτισμό και τη διάθεση δίνει διαφορετική αξία κάθε φορά στα ξεχωριστά στοιχεία που τον περιβάλλουν.

Πανίδα

Η βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής δεν είναι πλήρως γνωστή. Έχουν πραγματοποιηθεί λίγες ερευνητικές εργασίες και ακόμα λιγότερες μελέτες και για συγκεκριμένες μόνο ζωικές ομάδες στη μεγάλη αυτή περιοχή, οπότε και η γνώση μας για την πανιδική σύσταση της περιοχής μόνο ολοκληρωμένη δεν χαρακτηρίζεται. Περισσότερα στοιχεία έδωσαν οι εννιά (9) μελέτες παρακολούθησης των ειδών και τύπων οικοτόπων που πραγματοποιήθηκαν στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Τα μέχρι στιγμής δεδομένα –βιβλιογραφικά, παρατηρήσεις ερευνητών και του προσωπικού του ΦΔ, εργασία πεδίου αναδόχων υποέργων παρακολούθησης- για την περιοχή παρουσιάζονται ακολούθως:

Θηλαστικά

Στην προστατευόμενη περιοχή εξαπλώνονται 27 είδη θηλαστικών (εκτός των χειροπτέρων), που ανήκουν στις ακόλουθες οικογένειες: Ακανθοχοιρόμορφα (σκαντζόχοιροι), Μυγαλόμορφα (μυγαλές,

ασπάλακες), Λαγόμορφα (λαγοί, αγριοκούνελα), Τρωκτικά (ποντικοί, αρουραίοι, τυφλοπόντικες), Σαρκογάγα (τσακάλια, αλεπούδες, κουνάβια, ασβοί, νυφίτσες, κ.ά.) και Αρτιοδάκτυλα (αγριογούρουνα, ζαρκάδια, κ.ά.). Σημαντικότερο είδος η βίδρα (*Lutra lutra*), είδος προτεραιότητας για την ΕΕ, με έναν μικρό πληθυσμό να οριοθετείται στον υγρότοπο του Μουστού. Το τσακάλι (*Canis aureus*), αν και δεν είναι είδος προτεραιότητας, είναι είδος με μεγάλη οικολογική σημασία καθώς είναι ο μεγαλύτερος χερσαίος θηρευτής που επιβιώνει στην Πελοπόννησο και ως παμφάγο και πτωματοφάγο είδος συντελεί στον «καθαρισμό» των βιοτόπων που διαβιεί. Η αγριόγατα (*Felis silvestris*) θεωρείται εξαφανισμένη από την Πελοπόννησο αλλά υπάρχουν ενδείξεις ότι επιβιώνει σε ορισμένες απομονωμένες περιοχές. Από τα είδη των χειροπτέρων, εξαπλώνονται στην περιοχή 22 είδη, με τα 10 από αυτά να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ. Η οικολογική σημασία όλων των ειδών νυχτερίδων είναι τεράστια, καθώς αποτελούν βασικό ρυθμιστή των πληθυσμών εντόμων, επιβλαβών και μη.

Πουλιά

Η προστατευόμενη περιοχή παρουσιάζει αξιόλογο орνιθολογικό ενδιαφέρον που μεταφράζεται σε τουλάχιστον 249 είδη με παρουσία μόνιμη ή εποχική, ενώ κάποια είδη είναι περαστικά κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης ή περνούν τυχαία από την περιοχή. Τα 80 από τα είδη αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 97/409, χρίζονται ιδιαίτερης προστασίας. Στον ευρύτερο χώρο του Πάρωνα εμφανίζεται μια μεγάλη ποικιλία πουλιών κυρίως στρουθιόμορφων, για δε τον υγρότοπο του Μουστού -χρησιμεύοντας ως σημαντικός σταθμός διατροφής και υποστήριξης των μεταναστευόντων πληθυσμών- καταγράφεται πλήθος υδρόβιων και παρυδάτιων ειδών, με σημαντικά τα είδη ερωδιών, πουλάδων, αφρόπαπιων, κ.ά. Οι περισσότεροι βραχώδεις και απομονωμένες περιοχές φιλοξενούν είδη αετών, γερακιών και κουκουβαγιών, όπως ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*) ο σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*), ο πετρίτης (*Falco peregrinus*), ο μπούφος (*Bubo bubo*), κ.ά.

Ερπετά-αμφίβια

Στην προστατευόμενη περιοχή απαντούν 33 διαφορετικά είδη ερπετών. Από τις χελώνες υπάρχουν 6 είδη (2 θαλάσσιες, 2 χερσαίες και 2 των γλυκών νερών) με όλα τα είδη να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ, και την χελώνα καρέτα (*Caretta caretta*) να είναι το περισσότερο γνωστό είδος. Τα 14 είδη σαυρών που καταγράφονται στην περιοχή περιλαμβάνουν σαύρες ενδημικές της Πελοποννήσου όπως η μοραϊτόσαυρα (*Algyroides moreoticus*), η γραικόσαυρα (*Hellenolacerta graeca*), η πελοποννησιακή γουστέρα (*Podarcis peloponnesiacus*) και ο οφιομόρος (*Ophiomorus punctatissimus*). Από τα 13 είδη φιδιών που έχουν αναφερθεί για την περιοχή τα 2 είδη είναι προτεραιότητας για την ΕΕ και συγκεκριμένα ο τετράγραμμος (*Elaphe quatuorlineta*) και το σπιτόφιδο (*Zamenis situlus*).

Σε ότι αφορά στα αμφίβια στην περιοχή απαντούν 8 είδη, εκ των οποίων 2 είδη φρύνων και 4 είδη βατράχων, με τα είδη βατράχων να αποτελούν σε ένα βαθμό δείκτες της ποιότητας των εσωτερικών υδάτων της περιοχής.

Ψάρια

Σε ότι αφορά στην ιχθυοπανίδα, στη λιμνοθάλασσα του Μουστού και τις γειτονικές λίμνες απαντούν 11 είδη ψαριών, με το είδος Ζαχαριάς Αλμυρής (*Aphanius almiriensis/fasciatus*) να είναι είδος προτεραιότητας για την ΕΕ και ενδημικό είδος του υγροτόπου. Στα ποτάμια που καταλήγουν στον υγρότοπο ή βρίσκονται στον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής αναφέρονται 2 είδη ψαριών.

Ασπόνδυλα

Τα ασπόνδυλα είναι η πολυπληθέστερη πανιδική ομάδα και η λιγότερο μελετημένη στην προστατευόμενη περιοχή, κυρίως εξαιτίας του τεράστιου εύρους των αντιπροσώπων της. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης, η μελέτη των ασπονδύλων της περιοχής περιορίζεται στα υδρόβια ασπόνδυλα, τα χερσαία γαστερόποδα, τα ορθόπτερα, τα ισόποδα, τα αραχνίδια και τα εδαφόβια κολεόπτερα. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα καταγράφουν 31 είδη υδρόβιων ασπονδύλων που περιλαμβάνουν ενδημικά είδη και δύο ενδημικά γένη υδρόβιων γαστεροπόδων. Για τα χερσαία γαστερόποδα αναφέρονται τουλάχιστον 12 είδη ενδημικά του Πάρνωνα και 5 είδη της ΝΑ Πελοποννήσου. Τα υδρόβια έντομα έχουν τουλάχιστον 6 αντιπροσώπους ενδημικούς του Πάρνωνα, ενώ τα μυριάποδα και αραχνίδια - σύμφωνα με τη βιβλιογραφία - πιθανόν να αντιπροσωπεύονται από τουλάχιστον 10 είδη ενδημικά της Ελλάδας, της Πελοποννήσου ή περιοχών αυτής. Τέλος, για τα εδαφικά κολεόπτερα η εξάπλωση τουλάχιστον 14 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα και ενός είδους προτεραιότητας για την ΕΕ, και για ισόποδα 2 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα θεωρείται δεδομένη.

Χειρόπτερα

Οι νυχτερίδες (χειρόπτερα) είναι τα μόνα θηλαστικά που πετάνε, η σημασία τους και η προσφορά τους στην διατήρηση του οικοσυστήματος μιας περιοχής είναι σημαντική, καθώς, κάθε νύχτα τρέφονται με τουλάχιστον το μισό του βάρους τους σε έντομα και άλλα αρθρόποδα. Αν π.χ. μια νυχτερίδα βάρους 10 γρ τρώει 5 γρ εντόμων κάθε νύχτα, 1000 τέτοιες νυχτερίδες καταναλώνουν 5 κιλά εντόμων κάθε νύχτα. Με αυτό τον τρόπο κρατούν σε ισορροπία τους πληθυσμούς των εντόμων. Έντομα που μπορεί να είναι καταστροφικά για τις καλλιέργειες.

Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί 34 είδη (~1300 είδη παγκοσμίως) και όλα τα είδη ανήκουν στο Παράρτημα IV της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ), χρήζουν δηλαδή αυστηρής προστασίας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Καταγραφή και Παρακολούθηση των Ειδών Χειροπτέρων» της Πράξης «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού», σε όλη την προστατευόμενη περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών σπηλαίων Μάνα, Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα (εκτός ορίων ΠΠ), εντοπίστηκαν 22 είδη χειροπτέρων. Από αυτά, τα πιο κοινά ήταν τα *Pipistrellus pygmaeus*, *P. pipistrellus* και *P. kuhlii*, ενώ τα πιο δυσεύρετα ήταν τα είδη *Nyctalus lasiopterus*, *Plecotus kolombatovici* και *Myotis myotis*. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σπάνιο, για την Ελλάδα, είδος *Barbastella barbastellus* εντοπίστηκε σε 6 θέσεις. Πρόκειται για είδος με εξειδικευμένες απαιτήσεις που προτιμά ώριμα δάση σε καλή κατάσταση διατήρησης.

Τα πιο σημαντικά σπήλαια για τα χειρόπτερα στην περιοχή μελέτης, αποδείχθηκε μέχρι σήμερα ότι είναι τα σπήλαια Φουρνάτα, Γαλάζια Λίμνη και Μάνα.

Αξιολόγηση του Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος

Οι βιοτικές και αβιοτικές παράμετροι που συνθέτουν ένα προστατευτέο ενδιαίτημα δύνανται να επηρεαστούν από ανθρωπογενείς παράγοντες. Ο τρόπος άσκησης, η ένταση και ο τύπος των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων αποτελούν παράγοντες επίδρασης επί των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος.

Στο χώρο δικαιοδοσίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού υπάρχει εύκολη ανθρώπινη πρόσβαση και ποικίλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα παρατηρούνται πλήθος παραβάσεων (π.χ. λαθροθηρία, επιχωμάτωση των υγροτοπικών

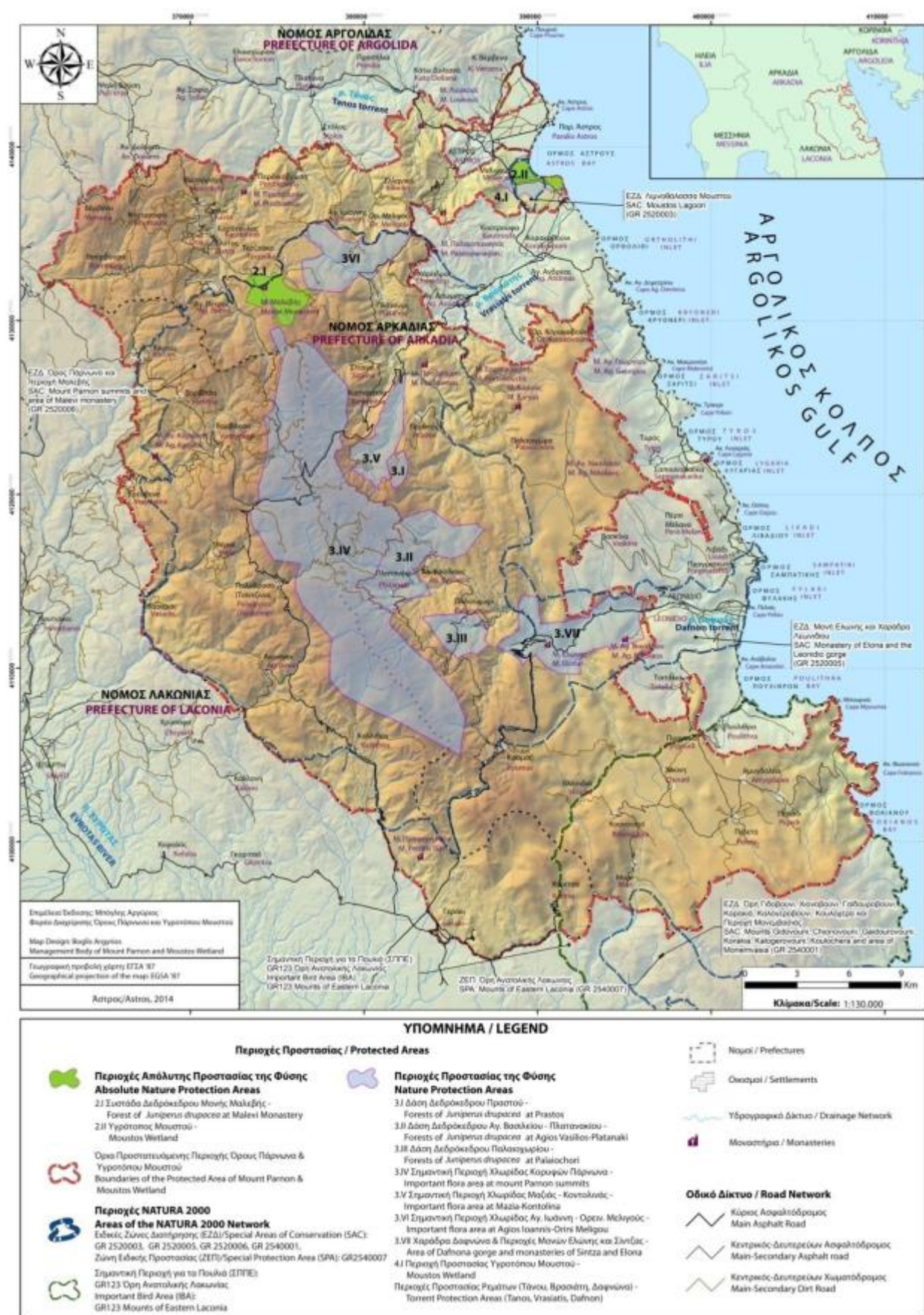
περιοχών, δόμηση). Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, κύρια προβλήματα αποτελούν οι πυρκαγιές, η προσέλκυση επισκεπτών κυρίως πλησίον και εντός των υγροτοπικών περιοχών του Φ.Δ.Ο.Π.Υ.Μ., η παράνομη συλλογή τσαγιού και σπάνιων φυτικών ειδών, η κατασκήνωση, η ανεξέλεγκτη κτηνοτροφία, η δόμηση και η παράνομη λατόμευση.

Η ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα παρουσιάζει έντονη επισκεψιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους καθώς αποτελεί πόλο προσέλκυσης αρκετών επισκεπτών θρησκευτικού τουρισμού. Επιπλέον, η μεγάλη οικολογική αξία των υγροτοπικών περιοχών και των μοναδικών δασικών εκτάσεων κατατάσσει την περιοχή στις οικοτουριστικά αναπτυσσόμενες. Καθίσταται προφανές ότι η ευρύτερη περιοχή κατέχει όλα τα εχέγγυα για να αναδειχθεί σε οικοτουριστικό προορισμό, συνδυάζοντας ήπιες μορφές τουρισμού και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και προστασίας.

Η υφιστάμενη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής παρουσιάζει κατακερματισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των πολυάριθμων αρμοδίων υπηρεσιών και αρχών που εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα στα διάφορα επίπεδα και αντικείμενα διαχείρισης της περιοχής. Ο οριζόντιος και κάθετος συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού, όσο και σε επίπεδο εφαρμογής της διαχείρισης, είναι ανεπαρκής. Αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί και το περιορισμένο εύρος αρμοδιοτήτων του Φ.Δ., βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης αποσκοπεί στην καταγραφή των ανθρωπογενών πιέσεων που ασκούνται στο προστατευτέο αντικείμενο και μέσω προσήκουσας χάραξης στρατηγικής, θα προβεί στις κατάλληλες ενέργειες και θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι προαναφερθείσες πιέσεις να ελαχιστοποιηθούν.

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Σχέδιο νόμου: «Οργάνωση και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών»

Μέσα στο 2018 πρόκειται να ψηφιστεί το Νομοσχέδιο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος σχετικά με την «Οργάνωση και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών». Το αναφερόμενο νομοσχέδιο, μεταξύ άλλων, προβλέπει τη δημιουργία νέων Φορέων Διαχείρισης (36 από 28 ΦΔΠΠ), αλλά και την επέκταση των ορίων χωρικής αρμοδιότητας των υπαρχόντων Φορέων καλύπτοντας έτσι το 100% των περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «Natura 2000».

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστου (ΦΔΟΠΥΜ), με έκταση προστατευόμενης περιοχής εμβαδού 114.089 ha, περιλαμβάνει πέντε περιοχές που έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «NATURA 2000», οι οποίες καταλαμβάνουν περίπου 59.691 ha της Προστατευόμενης Περιοχής. (**ΕΖΔ**: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, **ΖΕΠ**: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας):

- 1) ΕΖΔ – Λιμνοθάλασσα Μουστου (κωδικός: GR 2520003) (368,24 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό 99,18%.
- 2) ΕΖΔ – Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005) (6.985,47 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό 61,82%.
- 3) ΕΖΔ – Κορυφές όρους Πάρνωνα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006) (55.767,52 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό 98,24%.
- 4) ΕΖΔ – Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσις (κωδικός: GR 2540001) (28.797,97 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό μόνο το 0,77%.
- 5) ΖΕΠ – Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007) (37.566,61 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό μόνο το 0,77%.

Οι αριθμημένες (2) και (4) περιοχές με κωδικούς GR 2520005 και GR 2540001, τροποποιήθηκαν (προτεινόμενος Τόπος Κοινοτικής Σημασίας - **πΤΚΣ**), επεκτείνονται και πλέον θα ονομάζονται «Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη» (8.293,47 ha) και «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβάσις, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι» (38.869,97 ha), αντίστοιχα, βάσει της υπ' αρ. 50743 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β 4432/15.12.2017) «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».

Με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο ολόκληρες οι ανωτέρω περιοχές περιλαμβάνονται στην χωρική αρμοδιότητα του ΦΔΟΠΥΜ, ενώ προστίθενται και εννέα (9) νέες περιοχές:

- 1) ΕΖΔ - Ακροναυπλία και Παλαμήδι (κωδικός: GR 2510003) (366,16 ha).
- 2) ΖΕΠ - Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (κωδικός: GR 2510004) (11.477,38 ha).
- 3) ΕΖΔ - Όρος Μαίναλο (κωδικός: GR 2520001) (22.673,07 ha).
- 4) ΕΖΔ - Λίμνη Τάκα (κωδικός: GR 2520002) (1.033,15 ha).

- 5) ΕΖΔ-ΖΕΠ – Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002) (1.308,91 ha).
- 6) ΕΖΔ – Όρος Ολίγυρτος (κωδικός: GR 2530004) (8.630,65 ha).
- 7) ΕΖΔ – Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφώνησος (κωδικός: GR 2540002) (5.493,74 ha).
- 8) ΕΖΔ-πΤΚΣ – Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου (κωδικός: GR 2540003) (10.632,61 ha).
- 9) ΖΕΠ – Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα (κωδικός: GR 2540007) (37.566,61 ha).

Επιπλέον ο Φορέας Διαχείρισης διατηρεί την έδρα του στο Άστρος Αρκαδίας και μετονομάζεται σε Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Με τις νέες συμπληρώσεις περιοχών η περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ στις περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «NATURA 2000» ανέρχεται περίπου στα 164.914 ha. Με τα διευρυμένα όρια ανακύπτουν νέα και πιθανόν άγνωστα, προς το προσωπικό του ΦΔ, δεδομένα των περιοχών. Για την κάλυψη της νέας διευρυμένης προστατευόμενης περιοχής απαιτείται πρόσληψη νέου προσωπικού για την προστασία και φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής, καινούργιο εξοπλισμό και μεγαλύτερο στόλο οχημάτων, η οποία προγραμματίζεται για τα επόμενα έτη.

Κεφάλαιο 2

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Με την υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, συστάθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και με την υπ' αριθμ. οικ. 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/9.10.2014/Υ.Ο.Δ.Δ.) με εντολή Υπουργού Π.Ε.Κ.Α. Απόφαση Γ.Γ. Π.Ε.Κ.Α. ορίστηκε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. Με την υπ' αριθμ. οικ. 56977/22.12.2015 (ΦΕΚ 956/ΥΟΔΔ/31.12.2015) Απόφαση Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού Π.Ε.Ν. Η σημερινή σύνθεση του είναι η εξής:

Πρόεδρος: Μήλιος Δημήτριος, ειδικός επιστήμονας, ΤΕ Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής

Αντιπρόεδρος: Χρυσομάλλης Χρήστος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Γραμματέας: Μαχαίρας Παναγιώτης, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών Πάρνωνα

Τακτικά μέλη:

Σωτηρίου Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Φωτεινογιαννόπουλος Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

Σιμάδη Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου

Ρουμελιώτης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Μαντάς Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Αρκαδίας)

Μακρυσπούλου Χριστίνα, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Λακωνίας)

Τσουκάτος Στυλιανός, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Μπούσμπουρας Δημήτριος, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Παρατηθείς)

Αναπληρωματικά μέλη:

Αναγνωστοπούλου Μαρία, εκπρόσωπος ειδικών επιστημόνων

Γιακουμή Ελένη, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Τραϊφόρος Κωνσταντίνος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Μητσάκης Σταύρος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

Βουλουμάνος Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου

Μπακούρης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Λυσίκατος Χαράλαμπος, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Αρκαδίας)

Παπαγιαννοπούλου Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Λακωνίας)
 Ανεζύρης Νικόλαος, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας
 Καχριμάνης Σταύρος, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών Πάρνωνα
 Δασκαλάκου Ευαγγελία, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης

Στον Φορέα Διαχείρισης απασχολούνται στις διάφορες Οργανικές Μονάδες του έντεκα (11) άτομα. Αναλυτικά το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης αποτελείται από τους (έως 31/12/2016):

Μπόγλης Αργύριος, ΠΕ Δασολόγος MSc: Συντονιστής Φ.Δ. Ο.Π.Υ.Μ.
 Αναστόπουλος Δήμος, ΠΕ Μηχανικός Περιβάλλοντος MSc: Υπεύθυνος Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης
 Δήμα Αγγελική, ΠΕ Οικονομολόγος: Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών
 Κανελίδου Άννα, ΠΕ Δασολόγος MSc: Υπεύθυνη Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης
 Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός: Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Πανταζή Αικατερίνη, ΤΕ Ξεναγός MSc: Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων, Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Αρβανίτης Διαμαντής, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Δημάκου Φωτεινή, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης
 Δημητρακόπουλος Ιωάννης, ΔΕ Φύλακας/Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης
 Κωλέττης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης
 Λυτρίβης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Αρμοδιότητες σύμφωνα με το Ν. 2742

Στις αρμοδιότητες των Φορέων διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

- Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των Κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευομένων αντικειμένων καθώς και των σχεδίων διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται από την ΚΥΑ 6919/2004, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης.
 Στο πλαίσιο αυτό, οι Φορείς διαχείρισης μεριμνούν για την συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνες τους, καθώς και για την συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα.
- Η επικουρία των αρμοδίων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Για το σκοπό αυτόν, οι Φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών για τις περιοχές ευθύνης τους.
- Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι

απαραίτητα για την ανάδειξη των προστατευομένων αντικειμένων που εμπίπτουν στη περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.

- Η ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς διαχείρισης των προστατευομένων αντικειμένων.
- Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευομένων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.
- Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.
- Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων που παραχωρούνται προς τον Φορέα ή μισθώνονται από τον φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης τους και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπομένων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Στην υπ' αριθμ. 51922/2004 (ΦΕΚ 1926/Β/2004) Υπουργική Απόφαση «Έγκριση κανονισμού λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» και την τροποποίηση αυτού (Υ.Α. 48290/2010, ΦΕΚ/1780/Β/12.11.2010), περιγράφονται οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης.

Το Δ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 και αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του Φορέα, τη διάθεση των πόρων του και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του Φορέα Διαχείρισης και των άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Ειδικότερα το Δ.Σ.:

- Εισηγείται προς το ΥΠΕΝ τα πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Φορέα καθώς και τις ανά πενταετία αναθεωρήσεις των όρων προστασίας και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.
- Εγκρίνει την ετήσια έκθεση αξιολόγησης και εφαρμογής των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που συντάσσεται από τις υπηρεσίες του Φορέα και κοινοποιείται στο ΥΠΕΝ και στους αρμόδιους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Εγκρίνει την τεκμηριωμένη εισήγηση για την κατ' εξαίρεση άμεση τροποποίηση ορισμένων ρυθμίσεων των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων, πριν την ολοκλήρωση της πενταετίας: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή

τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής.

- Εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και τον ετήσιο οικονομικό προϋπολογισμό του Φορέα.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίηση του προγράμματος δράσης και του προϋπολογισμού και αποφασίζει για την τροποποίηση τους.
- Εγκρίνει τον ετήσιο οικονομικό απολογισμό και των απολογισμό δραστηριοτήτων.
- Καταρτίζει και προτείνει, προς τον Υπουργό ΠΕΝ, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, όλους τους κανονισμούς του Φορέα και τις τροποποιήσεις τους.
- Προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό και ασκεί τον πειθαρχικό έλεγχο σε δεύτερο βαθμό.
- Αγοράζει ή μισθώνει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, χώρους και μέσα και προμηθεύεται μηχανές, όργανα, έπιπλα, οχήματα και λοιπό εξοπλισμό που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του Φορέα.
- Καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική πώλησης των υλικών, εκδόσεων, δεδομένων, οπτικοακουστικού υλικού και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο Φορέας Διαχείρισης, το αντίτιμο εισόδου και ξεναγήσεων ομάδων επισκεπτών, καθώς και το ύψος των αμοιβών από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του Φορέα για λογαριασμό τρίτων.
- Εκχωρεί σήματα ποιότητας.
- Καθορίζει τους όρους των διακηρύξεων προμήθειας πραγμάτων, μισθώσεων κ.λπ.
- Εκποιεί ή ανταλλάσσει ακίνητα και τα επιβαρύνει με εμπράγματα δικαιώματα και αποδέχεται κληρονομίες, δωρεές και κληροδοσίες.
- Συνάπτει δάνεια και συμβάσεις με τρίτους.
- Λαμβάνει θέσεις και εκφράζει τις απόψεις του για θέματα που έχουν σχέση με τα προστατευόμενα αντικείμενα αρμοδιότητας του Φορέα.
- Γνωμοδοτεί όποτε ζητείται η γνώμη του από αρμόδιες αρχές.
- Ορίζει τους εκπροσώπους του Φορέα σε κάθε φύσης όργανα, συμβούλια, επιτροπές, κ.λπ. στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας.
- Με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει τις αρμοδιότητές του ή αρμοδιότητες του προέδρου του, εκτός από τη λήψη αποφάσεων πολιτικής και στρατηγικής, στον πρόεδρο, σε ένα ή περισσότερα μέλη του και στον διευθυντή.
- Μεριμνά για την εξασφάλιση της δημοσιότητας και διαφάνειας των διαδικασιών λειτουργίας του Φορέα με διάφορα μέτρα, όπως η ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού και φορέων για τον προγραμματισμό και τον προϋπολογισμό των εργασιών του, η δημοσιότητα για τις προσλήψεις προσωπικού, προμήθειες και αναθέσεις μελετών ή έργων.

Αρμοδιότητες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010

Από τον Σεπτέμβριο του 2010 οπότε και εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/2010 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού» (Φ.Ε.Κ. 353/Α.Α.Π./6-9-2010) και τροποποιήσεις αυτής (δυνάμει των Φ.Ε.Κ. 160/Α.Α.Π.Θ./16-6-2011 και Φ.Ε.Κ. 226/Α.Α.Π./15-4-2013), και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την

προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. (Βλ. πλήρες κείμενο στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/management-body/joint-ministerial-decision/>).

Με την παραπάνω απόφαση χαρακτηρίζονται οι Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης καθώς και οι λοιπές περιοχές εντός της προστατευόμενης περιοχής και καθορίζονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και οι δραστηριότητες ανά περιοχή (Βλ. Χάρτες στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/downloads/maps/>).

Οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

- Είναι αρμόδιος για την τήρηση και εφαρμογή των όρων και διατάξεων της εν λόγω απόφασης.
- Για ζητήματα που αναφύονται ως προς την υπαγωγή ή μη έργων και δραστηριοτήτων στις διατάξεις της Κ.Υ.Α., αποφαινεται το Δ.Σ του Φορέα Διαχείρισης, μετά από συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και εκδίδεται σχετική διοικητική πράξη Δ.Σ.

Κεφάλαιο 3

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Άννα Κανελίδου, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος M.Sc. / Υπεύθυνη Τμήματος,

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος M.Sc. / Συντονιστής Φ.Δ. Ο.Π.Υ.Μ.
- Δήμος Αναστόπουλος, Μηχανικός Περιβάλλοντος M.Sc.

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2016 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Καταγραφές προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης και με τη βοήθεια άλλων μελών του προσωπικού του ΦΔ πραγματοποίησε εργασία πεδίου σε συνεργασία με ομάδα επιστημόνων, με σκοπό την καταγραφή ειδών Λεπιδοπτέρων. Η εργασία πραγματοποιήθηκε στο οροπέδιο του Πάρνωννα τον Ιούνιο (23.06.2017), όπου οι συνθήκες παρουσίας λεπιδοπτέρων είναι ιδανικές, με κύριο στόχο τον εντοπισμό ενός συγκεκριμένου είδους (*Turanana taygetica*), που η παρουσία του εκεί δεν είναι εξακριβωμένη, παρόλη την παρουσία του φυτού *Acantholimon androsaceum*, όπου εναποθέτει τα αυγά της. Παράλληλα με τη συγκεκριμένη δράση και εκμεταλλευόμενη την παρουσία της στο σημείο, η ομάδα του ΦΔ εστίασε και στο απειλούμενο, λόγω ανθρωπογενών πιέσεων, Τσάι του Μαλεβού (*Sideritis clandestina subsp. clandestina*) ελέγχοντας την πληθυσμιακή κατανομή και την κατάσταση των ατόμων Σιδερίτη.

Συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία στο πλαίσιο των Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) 2017.

Πραγματοποιήθηκαν οι μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις υδροβίων πουλιών (ΜΕΚΥΠ) στην περιοχή του υγροτοπικού συμπλέγματος του Μουστού σε ιδιαίτερα χαμηλές για την περιοχή θερμοκρασίες (περίπου 3° C), από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και σε συνεργασία με τους εκπροσώπους – εθελοντές της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας. Στην περίπτωση του Μουστού και των παρακείμενων υγροτόπων (Χερονήσι, ακτή

Πόρτες, εκβολή χειμάρρου Τάνου - Βρασιάτη και περιοχή Κάτω Βερβένων) η καταγραφή έγινε στις 20.01.2017 από παρόχθια και εποπτικά σημεία, τα οποία προσφέρουν καλή και διακριτική οπτική

επαφή με τα πουλιά, από τους δύο εκπροσώπους της ΕΟΕ με την υποστήριξη πέντε στελεχών του ΦΔ μέσω της χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρατήρησης (κιάλια, τηλεσκόπια) και βοηθημάτων παρακολούθησης (έντυποι οδηγοί αναγνώρισης).

Καταγραφές πανίδας με αυτόματες φωτογραφικές μηχανές

Οι αυτόματες φωτογραφικές μηχανές καταγραφής πανίδας που έγιναν δωρεά στο Φορέα από την ταξιδιωτική ομάδα Honey Guide Holidays (Μεγ. Βρετανία) μαζί με δέκα (10) μηχανές που προμηθεύτηκε μέσα στο 2014 ο ΦΔ στο πλαίσιο της υλοποίησης του Υποέργου 1, με σκοπό την καταγραφή κυρίως σημείων εμφάνισης τσακαλιού και βίδρας αλλά και άλλων ειδών θηλαστικών στον υγρότοπο Μουστού και στις γειτονικές περιοχές και σε άλλες περιοχές της προστατευόμενης περιοχής, τα τελευταία δύο χρόνια (2016 και 2017) δεν χρησιμοποιήθηκαν όπως είχε πραγματοποιηθεί τις προηγούμενες χρονιές. Παρόλο που η καταγραφή αυτή είναι πολύ σημαντική και η γνώση αυτή χρησιμοποιήθηκε σε διάφορες δράσεις του ΦΔ (δημιουργία παρουσιάσεων για σχολεία και επισκέπτες, δημιουργία μικρών ταινιών με τα είδη πανίδας της προστατευόμενης περιοχής), η κλοπή ενός αριθμού φωτογραφικών μηχανών από αγνώστους από τα σημεία που είχαν τοποθετηθεί, παρά τις προσπάθειες του προσωπικού οι φωτογραφικές μηχανές να γίνονται το λιγότερο δυνατό διακριτές από περαστικούς, είχε σαν αποτέλεσμα την αναστολή της τοποθέτησης τους και πλέον την τοποθέτηση μόνο σε περιπτώσεις προστατευμένων χώρων.

ΕΙΚΟΝΑ 3.1. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΦΔ ΣΕ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΛΕΠΙΔΟΠΤΕΡΩΝ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΤΟΥ ΠΑΡΝΩΝΑ.

Δημιουργία/συντήρηση σχετικών βάσεων δεδομένων, βιβλιοθήκης και δειγμάτων.

Σε συνέχεια των «διασώσεων» ειδών της άγριας πανίδας της Προστατευόμενης Περιοχής που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη (διάσωση θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta*, λευκού

πελαργού *Ciconia ciconia*, τσαχτοτσικνιά *Ardea cinerea*, γερακίνων *Buteo buteo*, τσακαλιών *Canis aureus*, ξεφτεριού *Accipiter nisus*, μπούφων *Bubo bubo*, κίσσας *Garrulus glandarius*, λαγού *Lepus europaeus*, ασημόγλαρου *Larus cachinnans*, τσίχλας *Turdus philomelos*, πετρίτη *Falco peregrinus*, οχιάς *Vipera ammodytes*, μύχου *Puffinus yelkouan*, μικροτσικνιά *Ixobrychus minutus*, κουκουβάγιας *Athene noctua*) με την συντριπτική πλειονότητά τους να μεταφέρονται στην ANIMA για περίθαλψη, το 2017 το Τμήμα κατέγραψε δύο (2) ακόμα διασώσεις στο ενεργητικό του σε συνεργασία με άτομα άλλων Τμημάτων. Συγκεκριμένα, μεταφέρθηκαν στα γραφεία του ΦΔ τα ακόλουθα: γκιώνης (*Otus scops*) και βραχοκιρκίνεζο (*Falco tinnunculus*). Και τα δύο ζώα, όντας αδύναμα δέχθηκαν τις πρώτες βοήθειες στα γραφεία του ΦΔ και έπειτα αποστάλθηκαν στο Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ANIMA) για πλήρη ανάρρωση.

Σήμανση περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας (*Pancratium maritimum*) και φωλιές χελωνών καρέτα (*Caretta caretta*)

Στο αποκορύφωμα των φετινών θερινών διακοπών, τα κάτασπρα λουλούδια του «κρίνου της θάλασσας» (*Pancratium maritimum*), ανθίζουν και ευωδιάζουν μεταξύ άλλων και εν τω μέσω της ακτής «Πόρτες Μελιγούς» στην Αρκαδία. Ο Φορέας Διαχείρισης απογράφοντας τον πληθυσμό του στην Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου Μουστού, διαπιστώνει την αδιάλειπτη κίνηση αυτοκινήτων στο σημείο της ακτής όπου φύεται ένας από τους μεγαλύτερους πληθυσμούς της περιοχής, παρόλο που το 2015 είχε δημιουργηθεί ανάχωμα και είχε τοποθετηθεί μπάρα, με σκοπό τον περιορισμό και ανάσχεση της εισόδου των οχημάτων στο σημείο. Αν και η κίνηση των οχημάτων έχει ελαττωθεί σημαντικά σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές, υπάρχουν μη ευαισθητοποιημένοι πολίτες που αδιαφορούν για την τοποθετημένη ενημερωτική πινακίδα και το φραγμό της κίνησης και ανακαλύπτουν συνέχεια νέους τρόπους εισόδου. Έτσι για ακόμα μια χρονιά και σε συνέχεια της δράσης που ξεκίνησε το 2014 με τη σήμανση των φυτών του «κρίνου της θάλασσας», το προσωπικό του ΦΔ σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Μελιγούς και σε συνδυασμό με δράση καθαρισμού της συγκεκριμένης ακτής, στις 25.08.2016 προέβη σε σήμανση της περιοχής με ενημερωτικές ταμπέλες με πληροφορίες για αυτό το τόσο σημαντικό και πλέον σπάνιο φυτό.

Ο «κρίνος της θάλασσας» αποτελεί ένα από τα ομορφότερα φυτά των αμμουδών παραλιών και ενώ εμφανίζει πολλούς πληθυσμούς στη Μεσόγειο είναι λιγότερο διαδεδομένος σε άλλα τμήματα της Ευρώπης. Ανθίζει το καλοκαίρι - συνήθως από τα μέσα Ιουλίου, μέχρι τα τέλη Αυγούστου, ενώ το Σεπτέμβριο τελειώνει η ανθοφορία του - συχνά χωρίς φύλλα, με λευκά αρωματικά άνθη που ξεκινούν από έναν υπόγειο βολβό. Ο οικότοπος του είναι η χαλαρή άμμος στις αμμώδεις παραλίες και στους αμμόλοφους των αμμοθινών, σε άμεση γειτνίαση με τη θάλασσα και παράγει συχνά πυκνές συστάδες.

Ορισμένοι πληθυσμοί του, σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, έχει παρατηρηθεί ότι συρρικνώνονται, καθώς η απρόσεκτη τουριστική αξιοποίηση των παραλιών μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα φυτά. Στο Μουστό, το *Pancratium* δεν είναι πολύ διαδεδομένο και ο πληθυσμός του χρειάζεται εποπτεία, ώστε να μην υποχωρήσει περαιτέρω.

Φέτος, στην ίδια ακτή παρατηρήθηκαν και ίχνη ωτοκίας από θαλάσσιες χελώνες καρέτα (*Caretta caretta*). Οι εν λόγω χελώνες φαίνεται να προτιμούν τη παραθαλάσσια ζώνη της περιοχής και κάθε χρόνο επιλέγουν τις ακτές της για την διαδικασία της ωτοκίας. Γι' αυτό το λόγο τοποθετήθηκαν και ενημερωτικά έντυπα πληροφόρησης του κοινού σχετικά με τα πιθανά ίχνη αναγνώρισης της αναφερθείσας διαδικασίας του αναπαραγωγικού κύκλου των χελωνών, καθώς οποιαδήποτε αναταραχή στον αυγοθάλαμο, όπως σκάψιμο στην άμμο ή δονήσεις στην περιοχή της φωλιάς, μπορεί να επιφέρει διατάραξη στη διαδικασία της επώασης και κατ' επέκταση την πρόωρη έξοδο των νεοσσών, που τις περισσότερες φορές προκαλεί τον θάνατο τους.

ΕΙΚΟΝΑ 3.2. ΜΠΑΡΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΕΙΚΟΝΑ 3.3. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ ΜΟΥΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΣΗ ΜΕ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΩΟΤΟΚΙΑΣ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΧΕΛΩΝΩΝ ΚΑΡΕΤΑ (CARETTA CARETTA)

ΕΙΚΟΝΑ 3.4 ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ/ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΩΟΤΟΚΙΑΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ (CARETTA CARETTA)

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΔΩΣΤΕ ΠΡΟΣΟΧΗ!!	IMPORTANT NOTICE!!
 Παρακαλούνται οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση που αντιληφθούν στην παραλία χνάρια από θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i>, όπως απεικονίζονται στις φωτογραφίες να ενημερώσουν τον Φορέα Διαχείρισης καθώς υποδηλώνουν προσπάθεια ωοτοκίας και η φωλιά πρέπει να σημειωθεί για να προστατευθεί. Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την πολύτιμη συνεργασία σας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της περιοχής.	 We ask the visitors of the area to report to the Management Body any presence of trails of the Loggerhead Turtle <i>Caretta caretta</i> as pictured above, indicating a possible nesting place that must be recorded and protected. We thank you in advance for your precious help in the effort to preserve the area's unique biodiversity

Άστρος Αρκαδίας / Astros Arkadia
 T.K. / P.C.: 220 01
 Τηλ/Τel: 27550 22021
 Φαξ/Fax: 27550 22806
 E-mail: info@fdparnonas.gr
 Web: www.fdparnonas.gr

ΕΙΚΟΝΑ 3.5 ΔΡΑΣΗ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΡΙΝΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ (*PANCRATIUM MARITIMUM*)

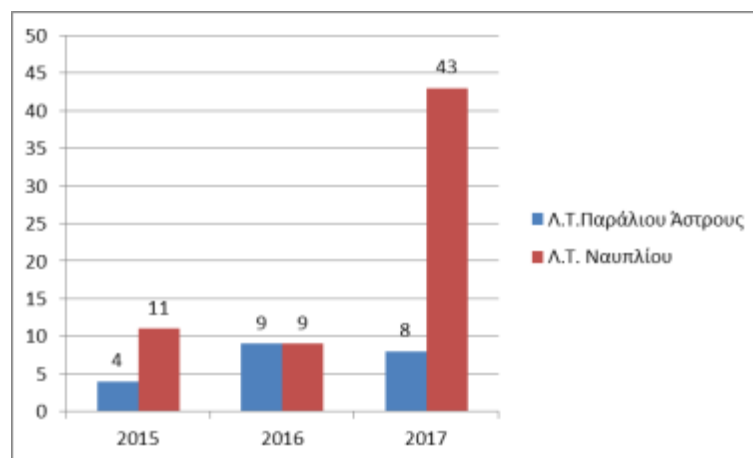
Καταγραφή του ποσοστού θνησιμότητας άγριας ζωής (θαλάσσιων ειδών, πτηνά) στην προστατευμένη περιοχή.

Το τμήμα Προστασίας και Διαχείρισης έχοντας λάβει σοβαρά υπόψη τις υποδείξεις της Δ/σης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και έχοντας προβεί,

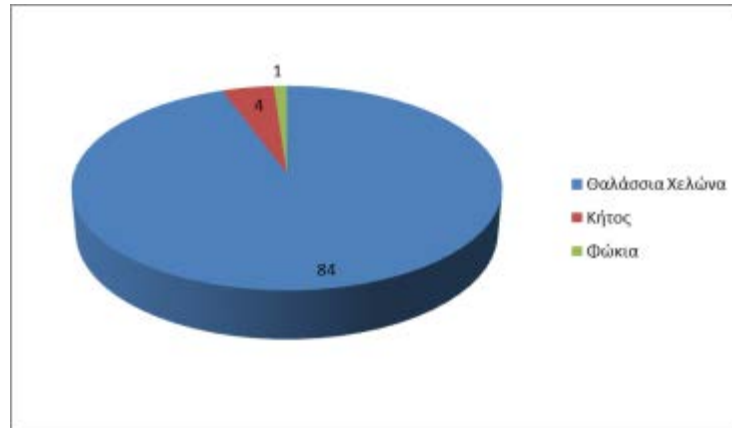
μέσω Δελτίου Τύπου, σε ενημέρωση του κοινού σχετικά με την έξαρση κρουσμάτων της Γρίπης των Πτηνών δέχτηκε στις 23.01.2017 κλήση σχετικά με τον εντοπισμό νεκρού πτηνού στον υγρότοπο του Μουστού. Επρόκειτο για ένα νεκρό βουβόκυκνο (*Cygnus olor*), που επέπλεε στο κεντρικό κανάλι του υγροτόπου. Το προσωπικό του ΦΔ κατόπιν επικοινωνίας με την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία και ακολουθώντας τις οδηγίες ασφαλείας, έλαβε δείγμα του νεκρού ζώου και το απέστειλε για ανάλυση στα κτηνιατρικά εργαστήρια. Η ανάλυση επιβεβαίωσε τη νόσηση του πτηνού με τον υψηλά παθογονικό τύπο ιού H5N8.

Επιπλέον, το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης, έχοντας συγκεντρώσει σημαντικό υλικό, σχετικά με την εκθαλάσωση νεκρής θαλάσσιας ζωής, κατέγραψε για το διάστημα 2015 έως και 2017 τη θνησιμότητα της, για την περιοχή του Αργολικού Κόλπου. Τα δεδομένα προκύπτουν από τα Δελτία Εκθαλάσωσης/ Αναφοράς άγριας ζωής που αποστέλλονται στα γραφεία του ΦΔ από τα Λιμενικά Τμήματα Παράλιου Άστρους και Ναυπλίου. Τα αποτελέσματα της καταγραφής είναι αποθαρρυντικά, καθώς ο αριθμός εκθαλάσωσης νεκρών ζώων έχει τριπλασιαστεί το 2017, με τα περισσότερα θύματα να ανήκουν σε είδος θαλάσσιων χελωνών, κυρίως Καρέτα (*Caretta caretta*) και σπανιότερα Πράσινη Χελώνα Μίδας (*Chelonia mydas*), ενώ πιο αραιά παρατηρούνται κήτη (ρινοδέλφια, *Tursiops truncatus*). Το έτος 2016 στην περιοχή Δρέπανο Αργολίδας εντοπίστηκε νεκρό άτομο Μεσογειακής Φώκιας (*Monachus monachus*). Από τα αριθμητικά δεδομένα προκύπτει ότι στην θαλάσσια περιοχή αρμοδιότητας του Λ.Τ. Ναυπλίου η θνησιμότητα είναι μεγαλύτερη το τελευταίο έτος, ενώ για όλα τα έτη την άνοιξη και μέχρι τους πρώτους μήνες του καλοκαιριού (Απρίλιος –Ιούλιος) καταγράφηκαν τα πιο πολλά νεκρά ζώα.

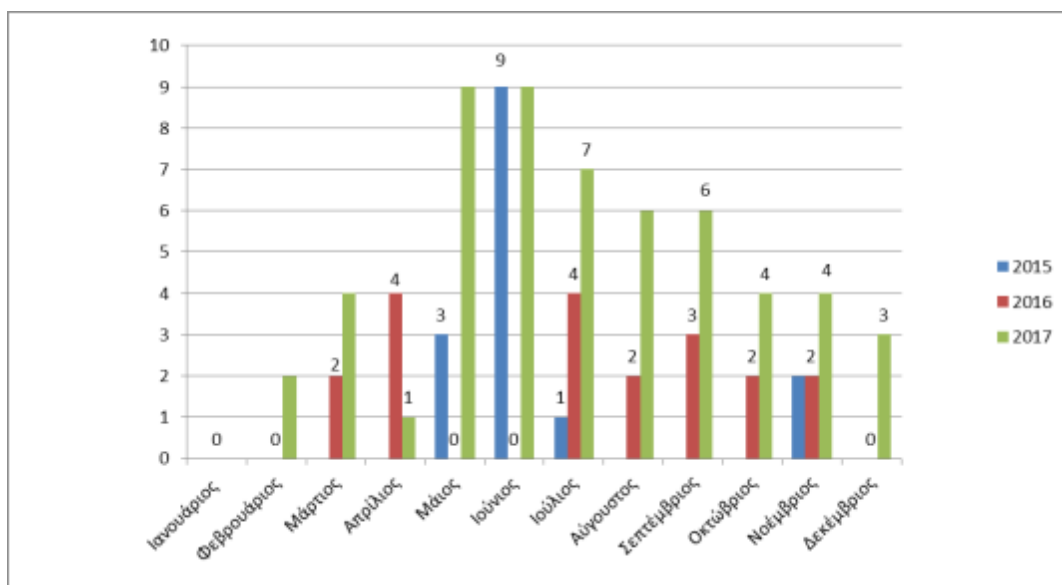
ΕΙΚΟΝΑ 3.6. ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΚΡΩΝ ΧΕΛΩΝΩΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΑΡΓΟΛΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.

ΕΙΚΟΝΑ 3.7. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΚΡΩΝ ΖΩΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΡΓΟΛΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2015-2017.

ΕΙΚΟΝΑ 3.8. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΖΩΩΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΑΡΓΟΛΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΑΝΑ ΜΗΝΑ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2015-2017.

Συμπεράσματα περιόδου 2017

Η ελλιπής χρηματοδότηση του ΦΔ για το έτος 2017 (κάλυψη μόνο λειτουργικών δαπανών) περιόρισε κατά πολύ τις μετακινήσεις του προσωπικού του ΦΔ και την υλοποίηση δράσεων.

Παρόλα αυτά, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, αξιοποιώντας τόσο τη γνώση του επιστημονικού προσωπικού του όσο και τον διαθέσιμο εξοπλισμό που διαθέτει, κατέγραψε δεδομένα από την Προστατευόμενη Περιοχή τα οποία - στις περιπτώσεις που αυτό είναι δυνατό - συνοδεύονται και από την αντίστοιχη φωτογραφική τεκμηρίωση.

Κεφάλαιο 4

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Τμήματος και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου.
- Πανταζή Κατερίνα, ΤΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
- Αρβανίτη Αδαμάντιο, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνος Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας.

Αναγκαιότητα των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης

Η περιβαλλοντική ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των επισκεπτών της περιοχής, σε θέματα που συνδέονται με την προστασία του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής, αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για αλλαγή της αντίληψης που βλέπει τον άνθρωπο ως απόλυτο κυρίαρχο και για διαμόρφωση νέων ηθικών αξιών σε σχέση με το περιβάλλον.

Η αναγκαιότητα των δράσεων αυτών έγκειται στην κατανόηση της κοινά αποδεκτής αντίληψης ότι ο άνθρωπος αποτελεί μέρος της φύσης και επομένως πρέπει να την σέβεται και να μεριμνά για την αρμονική συμβίωσή του με αυτήν.

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου, έχοντας ως στόχο την παραπάνω αρχή, προσελκύει επισκέπτες τους οποίους πληροφορεί για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της περιοχής και τους καθοδηγεί ώστε να γνωρίσουν από κοντά τον Πάρνωνα χωρίς να βλάψουν τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

Αρμοδιότητες Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας Σύμφωνα με το Ν. 2742/1999

Στις αρμοδιότητες του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας των φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τις παρ. 7 & 8 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

1. Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία της περιοχής ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευομένων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

2. Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

Δράσεις δημοσιότητας και διάχυσης της ενημέρωσης

Στο πλαίσιο υποστήριξης των δράσεων ενημέρωσης του κοινού, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες και δράσεις που είχαν ως στόχο την πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών, των κατοίκων της περιοχής και των εμπλεκόμενων φορέων, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική - πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής.

Έχοντας ως εφόδια τη γνώση και την εμπειρία που αποκόμισε το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης από τις προηγούμενες χρονιές, υλοποιήθηκαν ποικίλες δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού μέσω κατάλληλα προγραμματισμένων ενεργειών προβολής και ενημέρωσης. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε, βασίστηκε στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης που εκπονήθηκε το 2017, έχοντας ως επιδίωξη τη συνέχιση αλλά και επικαιροποίηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που είχαν ενταχθεί και υλοποιήθηκαν με την πράξη με τίτλο: «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013», αλλά και των δράσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» για το έτος 2017.

Σχέδιο Δράσης

Το έτος 2017 ο Φορέας Διαχείρισης προχώρησε στην υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που είχαν συμπεριληφθεί στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης, με την υπ' αριθμ. 1.5/2017 απόφαση του ΔΣ. Η ανάγκη για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών πληροφόρησης και ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού που αφορούν στην προστατευόμενη περιοχή, καθώς επίσης η ενίσχυση της αποδοτικότητας και η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης, θα αποτελέσουν τον βασικό στόχο για την οργάνωση και κατάρτιση του νέου Σχεδίου Δράσης για το έτος 2018. Δεδομένης της δυναμικότητας του ετήσιου Σχεδίου Δράσης το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι σε θέση να το προσαρμόζει ή/και να το μεταβάλλει ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, τις προβλέψεις αλλά και τον σχεδιασμό των νέων δράσεων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του έτους.

Δελτία Τύπου

Η δημοσιότητα είναι ο σημαντικότερος και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και της ευρείας προβολής της προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, λειτουργεί και ως ένα ισχυρό «εργαλείο» για την οικοδόμηση του ενδιαφέροντος και την αποδοχή του θεσμού της ορθής διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Ένα ενημερωτικό δελτίο τύπου είναι ένα από τα βασικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ο Φορέας Διαχείρισης προκειμένου να απευθυνθεί στο ευρύ κοινό.

Με στόχο την επικοινωνία με άτομα ή/και ομάδες με κοινά περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα, αποστάλθηκαν κατά το 2017 συνολικά **25 δελτία τύπου**, τα οποία συνοδεύονταν από οπτικοακουστικό υλικό [ταινίες μικρής διάρκειας (video), φωτογραφίες, κ.λπ].

Επιπλέον, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της διάχυσης-κυκλοφορίας των δελτίων τύπων στα ηλεκτρονικά και έντυπα ΜΜΕ, πραγματοποιείται και η σχετική αποδελτίωσή τους. Μέσω της διαδικασίας αυτής όλα τα δημοσιευμένα δελτία εντοπίζονται και αρχειοθετούνται ηλεκτρονικούς ή/και έντυπους φακέλους προκειμένου να είναι εύκολα προσβάσιμα από όλα τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Με τη μέθοδο αποδελτίωσης αξιολογείται παράλληλα το αναγνωστικό ενδιαφέρον και η ανταπόκριση των αναγνωστών σε κάθε δημοσίευση του Φορέα Διαχείρισης.

Παρακάτω παραθέτουμε σε σύντομη μορφή τα δημοσιευμένα δελτία τύπου κατά τίτλο και ημερομηνία δημοσίευσης:

1. **01/02/2017** «Διαβάστε στο Newsletter του Φορέα Διαχείρισης τα νέα μας για τις περιβαλλοντικές δράσεις του β' εξαμήνου 2016»
2. **02/02/2017** «Υγρότοπος Μουστού. Ένας πολύτιμος φυσικός πόρος που πρέπει να προστατευθεί!».
3. **21/03/2017** «Δάση και ενέργεια στον Πάρνωνα - Παγκόσμια ημέρα Δασοπονίας 2017».
4. **24/03/2017** «Πρόσκληση στην πανελλαδική εκστρατεία εθελοντικού καθαρισμού "Let's do it Greece 2017" στον υγρότοπο Μουστού».
5. **05/04/2017** «Χελιδονίσματα από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού με τη συμμετοχή 190 μαθητών!».
6. **12/04/2017** «Πασχαλινές ευχές από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού».
7. **19/05/2017** «Ευρωπαϊκή Ημέρα NATURA 2000: Οικολογικό Δίκτυο «ΦΥΣΗ 2000» στον Πάρνωνα».
8. **22/05/2017** «22 Μαΐου η Διεθνής Ημέρα Βιοποικιλότητας και ο γενικός σκοπός λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού».
9. **23/05/2017** «Εθελοντικοί καθαρισμοί από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα - Μουστού στο πλαίσιο της εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
10. **24/05/2017** «Δελτίο Τύπου ΕΦ.Α.ΛΑΚ. Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές 2017».
11. **29/05/2017** «Παρουσιάσεις από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης για το Οικολογικό Αποτύπωμα και την Προστατευόμενη Περιοχή ΟΠΥΜ, στο πλαίσιο της θεματικής εβδομάδας «Σώμα και Ταυτότητα» του Ι.Ε.Π.».
12. **30/05/2017** «Μέτρα για την προστασία αρωματικών φυτών της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα – Μουστού».
13. **14/06/2017** «Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος - Περιβαλλοντικές δράσεις του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού για την «Ομορφιά του φυσικού περιβάλλοντος σε ουρανό και γη».
14. **03/07/2017** «Ξεναγήσεις και προβολή ντοκιμαντέρ στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας, στο πλαίσιο του φεστιβάλ "Loving Μελιτζάzz 2017"».

15. **10/7/2017** «Διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης Κρόνιο Πέρασμα για 4^η χρονιά στα χωριά του Πάρνωνα».
16. **18/07/2017** «Επιτυχής αθλητική διοργάνωση Κρόνιο Πέρασμα 2017 ενώνοντας για 4η συνεχή χρονιά τα χωριά του Πάρνωνα σε Αρκαδία και Λακωνία».
17. **27/07/2017** «Η Θημωνιά στον Πάρνωνα».
18. **02/08/2017** Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού συμμετέχει στη «Γιορτή του Δάσους 2017» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
19. **09/08/2017** «Διαβάστε στο Newsletter του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα-Μουστού τα Νέα μας για τις περιβαλλοντικές δράσεις του α' εξαμήνου 2017».
20. **23/08/2017** «Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στις εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους 2017 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας».
21. **25/09/2017** «Η Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών 2017 στον υγρότοπο του Μουστού».
22. **17/10/2017** «Γιορτή Κάστανου 2017 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας».
23. **31/10/2017** «34 χρόνια Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού».
24. **20/11/2017** «Δελτίο τύπου του Πανελλαδικού Συλλόγου Εργαζομένων Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, για την 24ωρη πανελλαδική απεργία την Πέμπτη 23 Νοεμβρίου 2017».
25. **18/12/2017** «Χριστουγεννιάτικη κάρτα».

Ανακοινώσεις – Αναρτήσεις στην ιστοσελίδα

Τα δελτία τύπου και οι ανακοινώσεις που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης αφορούν, κατά κύριο λόγο, θέματα σχετικά με επισκέψεις και ξεναγήσεις μεμονωμένων/ομάδων επισκεπτών στην προστατευόμενη περιοχή, επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε Σχολεία Α'/Βάθμιας και Β'/Βάθμιας Εκπαίδευσης από στελέχη του Φορέα, περίθαλψη και αποστολή τραυματισμένων ζώων που εντοπίζονται στην προστατευόμενη περιοχή σε Κέντρα Περίθαλψης Άγριων Ζώων, καθώς επίσης και τη συμμετοχή του Φορέα σε διάφορες τοπικές γιορτές και εκδηλώσεις.

Κατά την διάρκεια του έτους 2017 αναρτήθηκαν στην επίσημη ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης (www.fdparnonas.gr) **σαράντα οκτώ (48)** ανακοινώσεις οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω κατά μήνα/ημερομηνία και θέμα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 2017

	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
11/01/2017	Αποστολή γκιώνη (<i>Otus scops</i>) από τον Φορέα Διαχείρισης στην ANIMA για περίθαλψη.
	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
06/02/2017	Αποστολή βραχοκιρκίνεζου (<i>Falco tinnunculus</i>) από τον Φορέα Διαχείρισης στην ANIMA για περίθαλψη.
09/02/2017	Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Σταδίου Τεγέας στη λιμνοθάλασσα Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
10/02/2017	Επίσκεψη του 1 ^{ου} Γυμνασίου Ραφήνας στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης

	Άστρους.
20/02/2017	Οι μαθητές της Ε΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άστρους παρατηρούν και ενημερώνονται για τη λιμνοθάλασσα Μουστού.
ΜΑΡΤΙΟΣ	
01/03/2017	Εξόρμηση της ομάδας της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
02/03/2017	Ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή για τους μαθητές της Γ΄ και της Δ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άστρους στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
13/03/2017	Χελιδονίσματα για 4 ^η χρονιά από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
16/03/2017	Ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή για τους μαθητές της Α΄ και της Β΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
20/03/2017	Το 41 ^ο Λύκειο Αθηνών στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
28/03/2017	Εθελοντικός καθαρισμός στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
03/04/2017	Δράση φύτευσης αρωματικών φυτών στο Δημοτικό Σχολείο Δολιανών.
07/04/2017	Το Λύκειο της Ελληνογερμανικής Αγωγής στο δάσος της Μαλεβής
11/04/2017	Επίσκεψη του 1 ^{ου} Συστήματος Προσκόπων Ερμιονίδας στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
25/04/2017	Ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή για τους μαθητές της Γ΄ και της Δ΄ τάξης του 6 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
26/04/2017	Εκπαιδευτική επίσκεψη στη λιμνοθάλασσα Μουστού για τους μαθητές του 4 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου.
26/04/2017	Επίσκεψη στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο.
29/04/2017	Ξενάγηση του 3 ^{ου} Συστήματος Προσκόπων Τρίπολης στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
ΜΑΪΟΣ	
02/05/2017	Ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή για τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Γκοριτσάς - Σκούρας στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
05/05/2017	Τα Σχολεία της Νότιας Κυνουρίας στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα.
08/05/2017	Ξενάγηση του Συλλόγου Ορθοδόξων Τυφλών Ελλάδος στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
11/05/2017	Επίσκεψη της ομάδας του ΚΑΠΗ Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους.
15/05/2017	Το Δημοτικό Σχολείο Λεωνιδίου επισκέπτεται ανά τάξη το Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα.
19/05/2017	Ομάδα φοιτητών στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα – Μουστού από το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.
ΙΟΥΝΙΟΣ	
06/06/2017	Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα - Μουστού στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
07/06/2017	Επίσκεψη ομάδας τουριστικών πρακτόρων από το εξωτερικό στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνιτσας και τη λιμνοθάλασσα του Μουστού.
20/06/2017	Περιβαλλοντική ενημέρωση ομάδας αλλοδαπών επισκεπτών στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής στο πλαίσιο διεξαγωγής παγκόσμιου συνεδρίου.
20/06/2017	Ημερίδα για τη «Σφήκα της καστανιάς» στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας.
21/06/2017	Επίσκεψη μελών της Επιτροπής Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης στη λιμνοθάλασσα του Μουστού και το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου.

ΙΟΥΛΙΟΣ	
11/07/2017	Συνάντηση εργασίας στο Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου στο πλαίσιο του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα», του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020.
12/07/2017	Ξεναγήσεις επισκεπτών στο Κέντρο Πληροφόρησης για την χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο.
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	
09/08/2017	6 ^η εκδήλωση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» στη Καστάνιτσα Αρκαδίας.
10/08/2017	Ξεναγήση Προσκόπων «ΕΛΠΙΔΑ 2017» στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα.
24/08/2017	Ξεναγήση του 1 ^{ου} Συστήματος Προσκόπων Τρίπολης στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
25/08/2017	Καθαρισμός και σήμανση περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας στον υγρότοπο του Μουστού.
28/08/2017	Οι φίλοι εθελοντές του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ανοίγουν τον δρόμο για ένα πιο καθαρό περιβάλλον!
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	
26/09/2017	Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στις Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς στο Γεράκι Λακωνίας.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
02/10/2017	Ολοκληρώθηκε η Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών 2017 στον υγρότοπο του Μουστού.
10/10/2017	Επίσκεψη ΕΠΑΛ Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
23/10/2017	Επίσκεψη ομάδας Περιβαλλοντικού Πολιτιστικού Ομίλου ΠΕΡΙ.ΠΟΛ.Ο Αττικής στην προστατευόμενη περιοχή (ΠΠ) όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
23/10/2017	Ξεναγήση Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αποστόλου στο ΚΠΕ Καστάνιτσας.
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	
06/11/2017	Ξεναγήσεις στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο πλαίσιο του "Climbing Festival 2017" στο Λεωνίδιο Αρκαδίας.
07/11/2017	Ξεναγήση του Συνδέσμου Φίλων Χορού και Παράδοσης Τερψιθέας Γλυφάδας στην Καστάνιτσα.
15/11/2017	Ξεναγήση του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Ανδρέα στο Κέντρο Πληροφόρησης για την Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο.
16/11/2017	Επίσκεψη του 3 ^{ου} Γυμνασίου Τρίπολης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
20/11/2017	Διήμερη εκδρομή στον Πάρνωνα της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.
22/11/2017	Ξεναγήση του Συλλόγου Μοναστηρακιανών Ρεθύμνης στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
27/11/2017	Ξεναγήση επισκεπτών τουριστικού πρακτορείου σε Μουστό και ΚΠΕ Λεωνιδίου .

Αλληλογραφία

Με γνώμονα την ενίσχυση της επικοινωνίας με το κοινό για την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και την προβολή των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης έχει δημιουργηθεί ξεχωριστή διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (press@fdparnonas.gr) την οποία διαχειρίζεται και ελέγχει καθημερινά το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας.

Newsletter

Ο Φορέας Διαχείρισης προωθεί προς τις επαφές του, καθώς επίσης αναρτά στην ιστοσελίδα του, σε σχετική ενότητα [<http://www.fdparnonas.gr/activities/newsletter/>], ένα ενημερωτικό ηλεκτρονικό φυλλάδιο τύπου Newsletter κάθε έξι μήνες, που έχει ως περιεχόμενο τη σύνοψη όλων των δράσεων του Φορέα για την εκάστοτε χρονική περίοδο. Η σύνταξη και η επιμέλεια των κειμένων του Newsletter γίνεται από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Τα κείμενα κατανέμονται σε ενότητες ανάλογα με το περιεχόμενό τους (Δράσεις Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δράσεις Προστασίας & Διαχείρισης, Δράσεις Πληροφόρησης Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, Λοιπές περιβαλλοντικές δράσεις, κ.λπ.).

Για το έτος 2017, εκδόθηκαν αντίστοιχα δυο ηλεκτρονικά φυλλάδια (Newsletter), ένα για κάθε εξάμηνο του έτους, τα οποία αποστάλθηκαν ηλεκτρονικά σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, καθώς επίσης και στις υπόλοιπες επαφές του Φορέα Διαχείρισης (Οργανισμοί, Φορείς, Υπουργεία/ Υπηρεσίες, Εθελοντές, κ.λπ) που διαχειρίζεται το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας μέσω της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης (press@fdparnonas.gr). Τα ηλεκτρονικά φυλλάδια αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης στη σχετική ενότητα [<http://www.fdparnonas.gr/activities/newsletter/>].

Κοινωνική δικτύωση

Οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα Διαχείρισης στο Facebook: [<https://www.facebook.com/fdparnonas>], παρακολουθήθηκαν σε καθημερινή βάση και ενημερώθηκαν με κείμενα, φωτογραφίες και βίντεο από τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Φορέα Διαχείρισης κατά το έτος 2017.

Επίσης, συνεχίστηκε η ενημέρωση των καναλιών στο YouTube [<http://www.youtube.com/channel>] και στο vimeo [<http://vimeo.com/parnonas>] με βίντεο που αφορούσαν στις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης κατά το 2017.

Τα βίντεο που παρήχθησαν κατά το έτος 2017, τα οποία στη συνέχεια ο Φορέας Διαχείρισης ανάρτησε στα κανάλια που διαθέτει είναι τα ακόλουθα:

1. **18/7/2017** Κρόνιο Πέρασμα 2017
2. **22/8/2017** Γιορτή του Δάσους 2017 - Καστάνιτσα Αρκαδίας
3. **31/10/2017** Γιορτή Κάστανου 2017 - Καστάνιτσα Αρκαδίας

Συμμετοχή σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες για πρακτική άσκηση φοιτητών

Για το 2017 ο Φορέας Διαχείρισης εισήγαγε στο σύστημα ΑΤΛΑΣ τις νέες θέσεις πρακτικής άσκησης που επιθυμούσε να διαθέσει στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ της χώρας.

Μέσω της εγγραφής του Φορέα Διαχείρισης στον κόμβο ΑΤΛΑΣ βεβαιώθηκε ότι μπορεί να συμμετέχει στο «Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΑΕΙ» ως Φορέας Υποδοχής. Επίσης έχει πραγματοποιηθεί η εγγραφή του φορέα στην πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου ΟΠΣ. Ως φορέας υποδοχής, έχει τη δυνατότητα από την ενότητα αυτή να αναρτά τις θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρει, να περιγράφει αναλυτικά τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές κάθε θέσης κ.λπ.

COBWEB (Citizens Observatory WEB) «Διαδικτυακό Παρατηρητήριο Πολιτών»

Στο πλαίσιο του προγράμματος COBWEB (Citizens Observatory WEB) «Διαδικτυακό Παρατηρητήριο Πολιτών» στο οποίο έχει συμπεριληφθεί και η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, γίνεται ανάπτυξη υποδομής για τη συλλογή περιβαλλοντικής πληροφορίας μέσω κινητών τηλεφώνων και άλλων φορητών συσκευών από τους πολίτες στα Αποθέματα Βιόσφαιρας της UNESCO. Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης τεχνικών crowdsourcing (πληθοπορισμού, δηλαδή της συμμετοχής μεγάλων ομάδων εθελοντών για συλλογή δεδομένων μέσω ανοικτής πρόσκλησης) και την αξιοποίηση των πολιτών ως αισθητήρων ("people as sensors") μέσω της χρήσης φορητών συσκευών.

Για την υλοποίησή του συμμετέχουν 13 φορείς (Πανεπιστήμιο Εδιμβούργου, Πανεπιστήμιο Δρέσδης, Πανεπιστήμιο Nottingham, Πανεπιστήμιο Ιρλανδίας/ Δουβλίνου, Κυβέρνηση της Ουαλίας, άλλοι δημόσιοι φορείς και ΜΜΕ από Αγγλία, Σκωτία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ολλανδία και Ελλάδα).

- Για την υλοποίηση του COBWEB συνεργάζονται ερευνητές, φορείς χάραξης πολιτικής, επιχειρήσεις, πολίτες και τοπικές κοινότητες. Η συνεργασία αυτή εξασφαλίζει πως τα παραγόμενα εργαλεία και τεχνικές καλύπτουν τις ανάγκες και τους στόχους τους, προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.
- Το COBWEB εφαρμόζεται στο δίκτυο των Αποθεμάτων της Βιόσφαιρας της UNESCO συμπεριλαμβανομένων των περιοχών «Φαράγγι Σαμαριάς» και «Όρος Όλυμπος» στην Ελλάδα. Επίσης εφαρμόζεται στις προστατευόμενες περιοχές «όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού» και «Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου».
- Στο πρόγραμμα χρησιμοποιούνται ανοικτές τεχνολογίες και πρότυπα, θέλοντας να εξασφαλιστεί ότι τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα είναι συμβατά με αντίστοιχα δεδομένα θεσμοθετημένων φορέων και πως θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλα προγράμματα.

Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης

Η τακτική ενημέρωση του βιογραφικού του Φορέα Διαχείρισης για τις δράσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα είναι μία από τις πάγιες εργασίες του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Η διαδικασία αυτή ακολουθήθηκε και κατά το έτος 2017. Το βιογραφικό μπορεί να διανεμηθεί επικαιροποιημένο, όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο και να αποτελέσει έναν πλήρη ενημερωτικό οδηγό για τον πολίτη σε ζητήματα σχετικά με τις έργα και δραστηριότητες περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή.

Ημερολόγιο Δράσεων

Το ημερολόγιο δράσεων, είναι ένα βοηθητικό αρχείο που δημιουργήθηκε για την κάλυψη των αναγκών παρακολούθησης των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα όπου καταγράφονται οι προγραμματισμένες δραστηριότητες που χρήζουν οργάνωσης. Σκοπός του είναι η αποτελεσματική εσωτερική οργάνωση μεταξύ των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης καθώς επίσης και ο συντονισμός των ενεργειών ενημέρωσης. Η εργασία τακτικής ενημέρωσης του ημερολογίου ακολουθήθηκε καθ' όλη της διάρκειας του 2017. Στο ημερολόγιο δράσεων έχει πρόσβαση όλο το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Φωτογραφικό υλικό

Για την οργάνωση, τήρηση αλλά και διαχείριση του πλούσιου φωτογραφικού αρχείου που έχει προκύψει από την έναρξη της λειτουργίας του, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης κάνει χρήση μανάδων αποθήκευσης (εξωτερικός σκληρός δίσκος). Βασικό στόχο αποτελεί η ασφαλής αρχειοθέτηση αλλά και η μελλοντική αξιοποίηση του φωτογραφικού και βιντεοσκοπικού υλικού, καθώς συνοδεύει μεταξύ άλλων, τα δελτία τύπου καθώς και εμπλουτίζει τις παρουσιάσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης που προβάλλονται στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων που υλοποιεί ο Φορέας.

Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Το περιεχόμενο του παρόντος κειμένου αποτελεί την αποτύπωση των δράσεων και ενεργειών του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας κατά το έτος 2017, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής και της κοινωνίας γενικότερα. Οι δράσεις ενημέρωσης αφορούν επιγραμματικά στα παρακάτω:

- προσέλευση και γνωριμία της τοπικής κοινωνίας αλλά και του ευρέως κοινού με την προστατευόμενη περιοχή, μέσω της διαρκούς προβολής των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης σε αυτήν (αποστολή δελτίων τύπου, συνεντεύξεις σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, ενημέρωση μέσω κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα σε facebook, ενημέρωση καναλιών σε Youtube και Vimeo).
- διοργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης με αφορμή, Ημέρες με Παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και τοπικές γιορτές οικισμών που βρίσκονται εντός της χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης.
- ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και του ευρέως κοινού για την αξία της προστατευόμενης περιοχής, μέσω ξεναγήσεων επισκεπτών, παραγωγής ενημερωτικών φυλλαδίων και λοιπού πληροφοριακού υλικού, κατασκευής και τοποθέτησης ενημερωτικών πινακίδων, παραγωγής και μετάδοσης τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων, παραγωγής ταινιών κ.λπ.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε δράσεις κατάρτισης – επιμόρφωσης.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε συνέδρια – ημερίδες ενημερωτικού χαρακτήρα.

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί, στην προώθηση της γνώσης, της ευαισθητοποίησης καθώς και της άμεσης επαφής των μαθητών με τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πειραματισμού και διερευνητικής σκέψης με αντικείμενο το φυσικό περιβάλλον.

Τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης αξιοποίησαν πλήρως το υπάρχον υλικό του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών, αλλά και αυτό που παρήχθη από το προσωπικό του εντός του 2017, για την ενημέρωση των σχολικών ομάδων στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής.

Η επικοινωνία του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας με τα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης γίνεται στην αρχή κάθε σχολικού έτους για τον προγραμματισμό και την οργάνωση περιβαλλοντικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή. Προκειμένου ο Φορέας Διαχείρισης να προβεί στην υλοποίηση του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης αιτήθηκε:

A. για το σχολικό έτος 2016-2017 με την υπ' αριθ. 701/12.08.2016 και με την υπ' αριθ. 741/06.09.2016 συμπληρωματική επιστολή προς το ανωτέρω αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας, τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης. Το αίτημα προωθήθηκε για πρώτη φορά προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τη σύμφωνη γνώμη του στο ανωτέρω. Το αίτημα εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 15684/Δ2/31.01.2017 έγγραφο.

B. για το σχολικό έτος 2017-2018 με την υπ' αριθ. 452/30-05-2017 επιστολή του ΦΔΟΠΥΜ αιτήθηκε προς το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης η οποία και εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 227752-Δ2/28.12.2017 έγγραφο του Υ.Π.Ε.Π.Θ. με θέμα «Έγκριση περιβαλλοντικών ενημερώσεων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού». Είχε προηγηθεί η προώθηση του αιτήματος προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τη σύμφωνη γνώμη του αναφορικά με το θέμα.

Εν συνεχεία, διαβιβάστηκαν ενημερωτικά σημειώματα 1) προς τους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων Α' βάθμιας και Β' βάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας, Μεσσηνίας, Κορινθίας, προκειμένου να ενημερωθούν και να διαβιβάσουν τα ενημερωτικά προς τις σχολικές μονάδες της αρμοδιότητάς τους καθώς προς τους Συλλόγους Γονέων & Κηδεμόνων αναφορικά με τη δυνατότητα υλοποίησης επισκέψεων των σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή και 2) προς τους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων Α' βάθμιας και Β' βάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αρκαδίας και Λακωνίας, προκειμένου να ενημερωθούν και να διαβιβάσουν το σχετικό ενημερωτικό σημείωμα προς όλες τις σχολικές μονάδες της αρμοδιότητάς τους που βρίσκονται εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού, σχετικά με τη δυνατότητα επίσκεψης περιβαλλοντικής ενημέρωσης από στελέχη του Φορέα Διαχείρισης εντός των σχολικών αιθουσών και ούτως ώστε:

α) να γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής,

β) να ενημερωθούν για το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή,

γ) να μάθουν για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, Περιοχές Προστασίας της Φύσης, περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 και τα Τοπία Φυσικού Κάλλους,

δ) να πληροφορηθούν για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και την αξιολογή πανίδα του Πάρνωννα, καθώς επίσης τις τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Παρουσιάσεις σε σχολεία εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής

Το έτος 2017 παρουσιάστηκε σημαντική χρονική καθυστέρηση -άνω των 6 μηνών- στην έγκριση από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του αιτήματος του Φορέα Διαχείρισης στην χορήγηση άδειας επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης του προσωπικού του στα σχολεία της προστατευόμενης περιοχής και της ευρύτερης. Με την έγκριση του αιτήματος ακολουθήθηκε το

πρόγραμμα επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε σχολικές μονάδες που υλοποιεί κάθε χρόνο το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Κατά το έτος 2017 περίπου **477** μαθητές και εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν θεματικές παρουσιάσεις στις αίθουσες των σχολικών τους μονάδων οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 6) κατά ημερομηνία, Σχολείο, τίτλο παρουσίασης και αριθμό μαθητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΤΟΥΣ 2017

Ημερ/νία	Σχολείο	Τίτλος παρουσίασης	Αριθμός μαθητών
29/03/2017	Δημοτικό Σχολείο Αγ. Ανδρέα, Αρκαδία	«Χελιδονίσματα 2017»	77
30/03/2017	Δημοτικό Σχολείο Παρ. Άστρους, Αρκαδία	«Χελιδονίσματα 2017»	65
31/03/2017	Δημοτικό Σχολείο Δολιανών, Αρκαδία	«Πάρνωνα, ένας βοτανικός παράδεισος»	42
05/04/2017	Δημοτικό Σχολείο Σκαφιδακίου, Αργολίδα	«Χελιδονίσματα 2017»	50
18/05/2017	Γυμνάσιο Άστρους, Αρκαδία	«Οικολογικό Αποτύπωμα» «Προστατευόμενη Περιοχή ΟΠΥΜ»	170
22/05/2017	Δημοτικό Σχολείο Πελετών, Αρκαδία	«Μύθοι Αισώπου και ζώα της προστατευόμενης περιοχής»	6
25/05/2017	Γυμνάσιο Αγ. Ανδρέα Β. Κυνουρίας, Αρκαδία	«Οικολογικό Αποτύπωμα» «Προστατευόμενη Περιοχή ΟΠΥΜ»	25
08/06/2017	Δημοτικό Σχολείο Δολιανών, Αρκαδία	«Βότανα και Αρωματικά Φυτά»	42
Σύνολο			477

Ξεναγήσεις μαθητών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα για την προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες του Φορέα Διαχείρισης. Για τον λόγο αυτό πραγματοποιήθηκαν ξεναγήσεις σχολείων, τόσο στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης των σχολείων - παράλληλα με την επίσκεψη των μαθητών στα Κέντρα πληροφόρησης - υλοποιήθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις εκπαιδευτικές δραστηριότητες στη φύση, όπως περιήγηση μικρής διάρκειας σε επιλεγμένα πεζοπορικά μονοπάτια καθώς επίσης και παρατήρηση-αναγνώριση άγριας ορνιθοπανίδας.

Ο αριθμός των μαθητών και των συνοδών εκπαιδευτικών που ξεναγήθηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους 2017 στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ή/και που ενημερώθηκαν και περιηγήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής, ήταν περίπου **993 άτομα**. Σε κάθε ένα από τα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, υπάρχουν Εκθέσεις Ερμηνείας Περιβάλλοντος, όπου οι μαθητές ενημερώθηκαν από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης για το ρόλο και τις αρμοδιότητές του, την πλούσια πανίδα, χλωρίδα και τους σημαντικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και για το καθεστώς προστασίας της περιοχής το οποίο είναι απαραίτητο για την ορθολογική διαχείρισή της.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τον υγρότοπο Μουστού, ο οποίος αποτελεί τον μεγαλύτερο σε μέγεθος, αλλά και πιο αξιόλογο υγρότοπο στην ανατολική πλευρά της Πελοποννήσου και για τον σημαντικό ρόλο, την αξία και τις λειτουργίες του αναφορικά με τη χρήση του ως σταθμό ξεκούρασης και ανεφοδιασμού των πουλιών κατά τις μεταναστεύσεις. Επίσης, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μεταβούν στον υγρότοπο του Μουστού και να αναγνωρίσουν τα είδη της άγριας ορνιθοπανίδας με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του εξειδικευμένου προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, τη χρήση έντυπων οδηγών παρατήρησης πουλιών και κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια, τηλεσκόπια). Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με πεζοπορία σε πεζοπορικό μονοπάτι που εφάπτεται του υγροτόπου Μουστού.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του δάσους με Δρυπώδη άρκευθο στην περιοχή της μονής Μαλεβής πλησίον του Αγίου Πέτρου Αρκαδίας, όπου μία έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί «Διατηρητέο μνημείο της φύσης». Οι μαθητές γνώρισαν μέσα από την ξενάγηση τα σπάνια και ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, τους οικοτόπους και την προστατευόμενη πανίδα της περιοχής, καθώς και τους ενδιαφέροντες γεωλογικούς σχηματισμούς που είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με περιήγηση στο πεζοπορικό μονοπάτι που βρίσκεται μέσα στο δάσος με Δρυπώδη άρκευθο ή δενδρόκεδρο πλησίον της μονής Μαλεβής.

Κέντρο περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή με έμφαση στη μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, για τα φυσικά μνημεία της περιοχής, για την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και τα κυριότερα αξιοθέατα της, την καλή προσαρμογή του στις τοπικές συνθήκες, την επίδρασή του στα φυτά και τα ζώα, καθώς την ανάγκη διατήρησης της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα. Επίσης, περιηγήθηκαν στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων στο υπόγειο χώρο του Κέντρου, η οποία εγκαινιάστηκε στις 25 Οκτωβρίου 2015 και πληροφορήθηκαν για βασικές οικολογικές και βιολογικές έννοιες και στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με μια βόλτα μέσα στον οικισμό της Καστάνιτσας που έχει χαρακτηριστεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και από το 1967 έχει ανακηρυχθεί Παραδοσιακός – Διατηρητέος Οικισμός με ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά, στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στα ερείπια του Βυζαντινού Πύργου που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού με πανοραμική θέα, αλλά και με περιήγηση σε μονοπάτια που διασχίζουν το περίφημο, από άποψη φυσικής ομορφιάς, καστανόδασος.

Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα: Οι επισκέπτες μαθητές και εκπαιδευτικοί που επισκέφθηκαν το νέο κέντρο ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης ενημερώθηκαν μέσα από τους σύγχρονους χώρους του, για την πλούσια χλωρίδα του Πάρνωνα. Οι μαθητές ξεκίνησαν την «περιήγησή» τους στον αύλειο χώρο του Κέντρου και μέσα από τον υφιστάμενο, μικρό βοτανικό κήπο με τα δενδροκομικά, ανθοκομικά, καλλωπιστικά και αρωματικά φυτά και την αντίστοιχη σήμανση, αρχίζει η γνωριμία τους με τη χλωρίδα του Πάρνωνα. Στην αίθουσα προβολών στον α' όροφο, πραγματοποιήθηκε θεματική προβολή παρουσίασης αναφορικά με τη χλωρίδα του Πάρνωνα. Η θεματική παρουσίαση μπορεί ενδεχομένως να τροποποιηθεί κατόπιν πρότερης συνεννόησης με τους εκπαιδευτικούς. Στη συνέχεια οι μαθητές επισκέφθηκαν την Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος, στον ίδιο όροφο. Βασικό θέμα της Έκθεσης είναι η γνωριμία με την προστατευόμενη περιοχή και τη χλωριδική ποικιλότητά της, καθώς ο Πάρνωνας αποτελεί μία από τις πλουσιότερες χλωριδικές περιοχές της Ευρώπης. Οι μαθητές μέσα από δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας ήρθαν σε επαφή με τον ενδημικό πλούτο της, ενώ περιηγήθηκαν στους λοιπούς λειτουργικούς χώρους του Κέντρου, όπως ο χώρος εργαστηρίου και προετοιμασίας χλωριδικού υλικού, ενώ παράλληλα θαύμασαν το αποτέλεσμα των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του κτηρίου με τα χρωματιστά ταβάνια και τοίχους, χαρακτηριστικό γνώρισμα διακόσμησης των αρχοντόσπιτων της περιοχής. Η επίσκεψη στο Κέντρο Πληροφόρησης μπορεί να συνδυαστεί και με βόλτα στον παραδοσιακό οικισμό του Λεωνιδίου και στα αξιοθέατά του, όπως στα αρχοντικά Πυργόσπιτα ή στη Φάμπρικα, το Κέντρο Προβολής της Αγροτικής Ιστορίας και των Δρόμων της Θάλασσας στην Ανατολική Πελοπόννησο, κ.α.

Οι επισκέψεις – ξεναγήσεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση των επισκεπτών και διαμορφώθηκαν ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας. Περιελάμβαναν μία ή περισσότερες από τις κάτωθι δραστηριότητες:

Α. Ξεναγήση στα κέντρα πληροφόρησης, στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με εκθεματικές επιφάνειες και ενημερωτικό υλικό, για μια συνολική παρουσίαση της προστατευόμενης περιοχής.

Β. Θεματικές παρουσιάσεις για την προβολή της προστατευόμενης περιοχής με έμφαση στους κύριους τύπους οικοτόπων, στα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας με συγκεκριμένες αναφορές στο τσακάλι, στη βίδρα, ή στα σπάνια, ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, αλλά και σε θέματα του ευρύτερου φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής.

Γ. Περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, σε ειδικά επιλεγμένες διαδρομές, για γνωριμία με τους 23 τύπους οικοτόπων, μερικοί από τους οποίους είναι μοναδικοί, όπως η περιοχή του δάσους με Δρυώδη άρκευθο γύρω από την μονή Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας, που έχει κηρυχθεί από το 1980 «Διατηρητέο μνημείο της φύσης», ή είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως οι παράκτιοι υγρότοποι με προεξάρχουσα τη λιμνοθάλασσα Μουστού, οι εκτεταμένοι καστανεώνες και τα δάση της μαύρης πεύκης.

Δ. εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στόχευαν στη γνωριμία με τη φύση, όπως πεζοπορίες σε μονοπάτια της προστατευόμενης περιοχής και παρατήρηση - αναγνώριση ειδών της ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο του Μουστού, αλλά και βόλτα στους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής.

Επιπλέον, για χρήση στην τάξη και για την προετοιμασία των μαθητών πριν την επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή, υπήρχε η δυνατότητα να αποσταλεί πληροφοριακό υλικό από τη βιβλιοθήκη του Φορέα Διαχείρισης (σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή) για τον υπεύθυνο

εκπαιδευτικό, καθώς και δραστηριότητες σε φύλλα εργασίας για τους μαθητές (Δημοτικού & Γυμνασίου).

Οι ξεναγήσεις ολοκληρώνονταν με εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των ξεναγών σχετικά για την προστατευόμενη περιοχή.

Συνοπτικά, οι επισκέψεις στην προστατευόμενη περιοχή των σχολικών ομάδων κατά το έτος 2016 περιγράφονται στον παρακάτω Πίνακα 4.3. κατά ημερομηνία, Σχολείο, θέση ξενάγησης και αριθμό ξεναγησθέντων μαθητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017

α/α	Ημερομηνία	Σχολεία (Τάξεις)	Θέση Ξενάγησης						Αριθμός Ξεν/των μαθητών
			ΚΠΕ Άστρους	ΚΠΕ Αγ. Πέτρου	ΚΠΕ Καστάν ιτσας	ΚΠΕ Λεωνιδίου	Υγρ. Μουστού	Δάσος Δενδρόκεδ ρου Μαλεβής	
1	02/02/2017	Δημοτικό Σχολείο Άστρους (Α' και Β' τάξεις)	40				40		40
2	09/02/2017	Δημοτικό Σχολείο Σταδίου Τεγέας	80				80		80
3	10/02/2017	1 ^ο Γυμνάσιο Ραφήνας	40						40
4	20/02/2017	Δημοτικό Σχολείο Άστρους (Ε' τάξη)	25				25		25
5	02/03/2017	Δημοτικό Σχολείο Άστρους (Γ' και Δ' τάξεις)	35				35		35
6	16/03/2017	Δημοτικό Σχολείο Βερβένων (Α' και Β' τάξη)	33				33		33
7	20/03/2017	41 ^ο Γενικό Λύκειο Αθηνών	28				28		28
8	06/04/2017	Λύκειο Ελληνογερμανικής Αγωγής		60				60	60
9	25/04/2017	6 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου	50				50		50
10	26/04/2017	4 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου	110				110		110
11	28/04/2017	Δημοτικό Σχολείο Γκοριτσάς - Σκούρας	70				70		70
12	03/05/2017	Γενικό Λύκειο Λεωνιδίου (Α' τάξη)				20			20
13	05/05/2017	Γενικό Λύκειο Λεωνιδίου (Α' τάξη)				20			20
14	09/05/2017	Δημοτικό Σχολείο Λεωνιδίου (Τάξεις Α' και Β')				55			55
15	10/05/2017	Δημοτικό Σχολείο Λεωνιδίου (Τάξεις Γ' και Δ')				60			60
16	11/05/2017	Δημοτικό Σχολείο Λεωνιδίου (Τάξεις Ε' και Στ')				68			68
17	10/10/2017	Α Τάξη ΕΠΑΛ Άστρους	18						18
18	01/11/2017	7 ^ο Δημοτικό Σχολείο Άργους	55				55		55
19	15/11/2017	Δημοτικό Αγίου Ανδρέα				86			86

20	16/11/2017	3 ^ο Γυμνάσιο Τρίπολης	40						40
			624	60		309	526	60	993

Ξεναγήσεις προγραμματισμένων ομάδων επισκεπτών

Στα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης (Άστρους, Άγιου Πέτρου, Καστάνιτσας και Λεωνιδίου Αρκαδίας) υλοποιούνται προγράμματα ξενάγησης και είναι επισκέψιμα εργάσιμες ημέρες, αλλά και σαββατοκύριακα και αργίες κατόπιν ραντεβού, για απλές επισκέψεις ή επισκέψεις ομάδων. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και διαμορφώνονται ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα των ομάδων.

Για την καταγραφή του συνόλου των επισκεπτών τηρείται ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (βιβλίο επισκεπτών) σε κάθε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Τα Κέντρα κατά τη διάρκεια του έτους 2017 δέχθηκαν συνολικά περίπου **3.998 επισκέπτες** (μεμονωμένους και προγραμματισμένες ομάδες) οι οποίοι ξεναγήθηκαν στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους τους.

Πέραν των μεμονωμένων επισκεπτών και των μαθητών, παρακάτω παρουσιάζονται οι **προγραμματισμένες** επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν από ομάδες εντός της προστατευόμενης περιοχής κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούσαν α) ξεναγήσεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, β) περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, ή γ) ξενάγηση σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στη συνέχεια επίσκεψη στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής για παρατήρηση και γνωριμία με τη φύση.

Στον Πίνακα 4.4. που ακολουθεί αποτυπώνονται συνοπτικά οι οργανωμένες ξεναγήσεις των ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2017, κατά ημερομηνία, ομάδα επισκεπτών, θέση ξενάγησης και αριθμό ξεναγηθέντων επισκεπτών:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2017

α/α	Ημερομηνία	Ομάδα Προγραμματισμένης Επίσκεψης	Θέση ξενάγησης						Αριθμός ξεν/ντων επισκεπτών
			ΚΠΕ Άστρους	ΚΠΕ Αγ. Πέτρου	ΚΠΕ Καστάνιτσας	ΚΠΕ Λεωνιδίου	Υγρότοπος Μουστού	Δάσος Δενδρόκεδρου Μαλεβής	
1	25/02/2017	Ομάδα Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης	50				50		50
2	08-09/04/2017	1 ^ο Σύστημα Προσκόπων Ερμιονίδας (ομάδα Αγέλης συνοδεία γονέων και κηδεμόνων)	57				57	57	57
3	26/04/2017	Ομάδα αλλοδαπών πεζοπόρων				20			20
4	29/04/2017	3 ^ο Σύστημα Προσκόπων Τρίπολης			25				25
5	06/05/2017	Σύλλογος Ορθοδόξων Τυφλών Ελλάδας			50				50
6	11/05/2017	Ομάδα αλλοδαπών πεζοπόρων				6			6
7	11/05/2017	Ομάδα ΚΑΠΗ Ερυθρού Σταυρού	50						50

8	18/05/2017	Ομάδα Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Πατρών	60				60	60	60
9	01/06/2017	Ομάδα αλλοδαπών τουριστών			15				15
10	02/06/2017	Ομάδα αλλοδαπών τουριστών					15		15
11	19/06/2017	Ομάδα αλλοδαπών τουριστών, Ρώσων κ.λπ.						60	60
12	20/06/2017	Ομάδα Επιτροπής ΠΑΑ				15	15		15
13	07/07/2017	Συνάντηση εργασίας CLLD/LEADER				20			20
14	07/08/2017	Πρόσκοποι ΕΛΠΙΔΑ 2017			120				120
15	23/08/2017	1 ^ο Σύστημα Προσκόπων Τρίπολης			9				9
16	20-21/10/2017	Περιβαλλοντικός Πολιτιστικός Όμιλος ΠΕΡΙ.ΠΟΛ.Ο. Αττικής			30		30		30
17	21/10/2017	Επισκέπτες			30				30
18	05/11/2017	Σύνδεσμος Φίλων Χορού και Παράδοσης Τερψιθέας Γλυφάδας			40				40
19	18-19/11/2017	Ομάδα Ελληνικής Εταιρείας Ορνιθολογικής Εταιρείας				35		35	35
20	19/11/2017	Σύλλογος Μοναστηρακιανών Ρεθύμνης, Ομάδα Ελληνικής Εταιρείας Ορνιθολογικής Εταιρείας, Ομάδα ΕΟΣ Αμαλιάδας			70				70
21	22-24/11/2017	Επισκέπτες με Συρίγος Travel				17	17		17
			217		389	113	244	212	794

Ακολουθεί μία σύντομη αναφορά στις σημαντικότερες οργανωμένες ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2017:

1. Ομάδα της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης στη λιμνοθάλασσα Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.

Στις 25.02.2017 ο υγρότοπος Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους, αποτέλεσαν τον προορισμό της μονοήμερης εκδρομής της ομάδας της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ). Η ΕΕΠΦ είναι η παλαιότερη Περιβαλλοντική Οργάνωση (Μ.Κ.Ο.) πανελληνίας εμβέλειας (δραστηριοποιείται από το 1951) η οποία ασχολείται με θέματα προστασίας του ελληνικού φυσικού περιβάλλοντος.

2. Επίσκεψη της ομάδας του 1^{ου} Συστήματος Προσκόπων Ερμιονίδας στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους

Στις 08.04.2017, 37 πρόσκοποι (τμήμα αγέλης) του 1^{ου} Συστήματος Προσκόπων Ερμιονίδας, συνοδευόμενοι από 20 γονείς και κηδεμόνες, πραγματοποίησαν εκπαιδευτική επίσκεψη στον υγρότοπο Μουστού. Η ομάδα επισκέφθηκε, επίσης, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης στο Άστρος, όπου μετά από μια σύντομη παρουσίαση της έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος η επίσκεψη συνδυάστηκε με δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας για όλους τους προσκόπους προσαρμοσμένες στο γνωστικό τους επίπεδο.

3. Επίσκεψη της ομάδας του 1^{ου} Συστήματος Προσκόπων Ερμιονίδας στην προστατευόμενη περιοχή του δάσους δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής.

Στις 09.04.2017 η ομάδα του 1^{ου} Συστήματος προσκόπων Ερμιονίδας επισκέφθηκε το δάσος δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) Μονής Μαλεβής. Το πρόγραμμα περιβαλλοντικής ενημέρωσης πραγματοποιήθηκε από στελέχη του Φορέα Διαχείρισης με τη συνεργασία των συνοδών αρχηγών της Αγέλης αλλά και τους γονείς και κηδεμόνες που τους συνόδευαν. Η περιήγηση στο πεζοπορικό μονοπάτι Ε4 εντός της Περιοχής Απόλυτης Προστασίας της Φύσης περιελάμβανε ξενάγηση και δραστηριότητες ψυχαγωγίας για όλους μικρούς και μεγάλους, οι οποίες είχαν σαν στόχο τη καλύτερη γνωριμία της ομάδας με τις αξίες και το ρόλο του πολύτιμου αυτού δασικού οικοσυστήματος.

4. Επίσκεψη στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο από ομάδα αλλοδαπών επισκεπτών.

Στις 26.04.2017 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη ομάδας αλλοδαπών επισκεπτών στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο. Στο πλαίσιο της ξενάγησης, οι 20 περίπου επισκέπτες, ενημερώθηκαν αρχικά για το ιστορικό αποκατάστασης του κτηρίου, ξεναγήθηκαν στην Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος του Κέντρου όπου ενημερώθηκαν για τη χλωριδική ποικιλότητα του Πάρνωνα και στη συνέχεια να περιηγήθηκαν στους υπόλοιπους λειτουργικούς χώρους του Κέντρου (χώρος εργαστηρίου και προετοιμασίας υλικού, αίθουσα προβολής, αύλειος χώρος, κ.α.).

5. Ξενάγηση του 3^{ου} Συστήματος Προσκόπων Τρίπολης στο ΚΠΕ Καστάνισσας.

Στις 29.04.2017 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε το 3^ο Σύστημα Προσκόπων Τρίπολης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας στο πλαίσιο τριήμερης (29/04 – 1/05) εξόρμησής τους στην περιοχή. Η εικοσαμελής ομάδα ξεναγήθηκε στην Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος και στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων του Κέντρου. Στη συνέχεια οι πρόσκοποι είχαν την ευκαιρία να επισκεφθούν και να πληροφορηθούν για την ιστορία του Ναού της εκκλησίας της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος από τον ξεναγό του Φορέα και να θαυμάσουν το περίτεχνο τέμπλο ρώσικης τεχντροπίας που κοσμεί τον Ιερό Ναό.

6. Ο Σύλλογος Ορθοδόξων Τυφλών Ελλάδος στο ΚΠΕ Καστάνισσας.

Στις 06.05.2017 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε 50 μέλη του Συλλόγου Ορθοδόξων Τυφλών Ελλάδος η «Ορθόδοξη Πορεία» μαζί με τους συνοδούς τους, οι οποίοι επισκέφθηκαν το αρχαιότερο τσακωνοχώρι του Πάρνωνα και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας.

7. Το ΚΑΠΗ Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού Δήμου Ηρακλείου Αττικής στο ΚΠΕ Άστρους.

Στις 11.05.2017 μέλη του ΚΑΠΗ του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού του Δήμου Ηρακλείου Αττικής πραγματοποίησε σύντομη επίσκεψη στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους. Τα 50 περίπου μέλη της ομάδας ενημερώθηκαν στην Αίθουσα Ερμηνείας Περιβάλλοντος του Κέντρου για το ρόλο και τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού και στη συνέχεια παρακολούθησαν την ταινία ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με τίτλο «Από βορρά σε νότο, σ' ανατολή και δύση» στο πλαίσιο της οποίας προβάλλονται και αναδεικνύονται τα επιμέρους στοιχεία που συνθέτουν τη φυσιογνωμία της περιοχής, όπως το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, η βιοποικιλότητα και το καθεστώς προστασίας της, παράλληλα με ιστορικά, αρχαιολογικά και πολιτιστικά στοιχεία.

8. Ομάδα φοιτητών από το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα – Μουστού.

Στις 18.05.2017 ομάδα φοιτητών από το Πανεπιστήμιο της Πάτρας επισκέφθηκε την προστατευόμενη περιοχή με πρώτη στάση στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους. Σε σχετικά δύσκολες καιρικές συνθήκες και χαμηλές για την εποχή θερμοκρασίες οι 60 περίπου φοιτητές του τμήματος Βιολογίας, συνοδευόμενοι από τους καθηγητές τους, περιηγήθηκαν στις δύο Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής και υδροτόπος Μουστού) της προστατευόμενης περιοχής κατά τη διάρκεια της βροχερής ημέρας. Η επίσκεψη ξεκίνησε το πρωί στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους όπου η ομάδα ξεναγήθηκε στην αίθουσα ερμηνείας περιβάλλοντος του Κέντρου ενώ στη συνέχεια παρακολούθησε θεματική προβολή αναφορικά με την προστατευόμενη περιοχή και το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης σε αυτή. Την ευκαιρία για μια σύντομη συζήτηση με τους φοιτητές άδραξε ο Καθηγητής Βοτανικής και Οικολογίας του Πανεπιστημίου, Δρ. Παναγιώτης Δημόπουλος μετά την ολοκλήρωση της ενημερωτικής προβολής.

9. Επίσκεψη ομάδας τουριστικών πρακτόρων από το εξωτερικό στο ΚΠΕ Καστάνισσας και τη λιμνοθάλασσα του Μουστού.

Ομάδα 14 ταξιδιωτικών πρακτόρων από την Ρωσία και την Ουκρανία (εκπρόσωποι της UTS Group και της ARGO Travel, εταιρείες που αντιπροσωπεύουν μεγάλη μερίδα τουριστικών γραφείων στην Ρωσία και Ουκρανία αντίστοιχα), πραγματοποίησαν ταξίδι γνωριμίας με την περιοχή της Ανατολικής Πελοποννήσου, από τις 30/5-3/6. Από την περιήγηση των αλλοδαπών επισκεπτών δεν έλειψαν το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνισσας και η λιμνοθάλασσα του Μουστού. Την 01.06.2017 τα μέλη της ομάδας βρέθηκαν στο ΚΠΕ της Καστάνισσας όπου και ενημερώθηκαν εκτενώς για τα επιμέρους στοιχεία που συνθέτουν τη φυσιογνωμία της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού. Νωρίς το πρωί της επόμενης ημέρας η ομάδα επισκέφθηκε την περιοχή του Μουστού.

10. Περιβαλλοντική ενημέρωση ομάδας Ρώσων επισκεπτών στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής.

Στις 19.06.2017 περίπου 60 Ρώσοι σύνεδροι επισκέφθηκαν την Μονή Μαλεβής, στο πλαίσιο των εργασιών του 1^{ου} Παγκόσμιου Συνεδρίου Βιοσυντονισμού που πραγματοποιήθηκε στο Παράλιο Άστρος Αρκαδίας από 13-19/06 και που συμμετείχαν γιατροί και ερευνητές του χώρου της υγείας από 30 και πλέον χώρες. Η επίσκεψη υλοποιήθηκε στο πλαίσιο μιας σειράς επισκέψεων τους σε αρχαιολογικούς χώρους αλλά και σε χώρους θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Περιμετρικά της μονής Μαλεβής βρίσκεται το σπάνιο δάσος δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*), όπου στελέχη του Φορέα Διαχείρισης πραγματοποίησαν σύντομη περιβαλλοντική ενημέρωση στους παρευρισκόμενους

επισκέπτες για την αποκλειστική κατανομή του πολύτιμου αυτού δασικού οικοσυστήματος για ολόκληρη την Ευρώπη στις νότιες περιοχές της Πελοποννήσου με τον Πάρνωνα να φιλοξενεί το σύνολο του πληθυσμού, αλλά και τον ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή.

11. Επίσκεψη μελών της Επιτροπής Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης στη λιμνοθάλασσα του Μουστου και το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου.

Στις 20.06.2017 ομάδα 7 μελών της Επιτροπής Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) (Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής & Κοινοτικών Πόρων, στελέχη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΠΑΑ, στέλεχος της DG-Agri, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) πραγματοποίησαν επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή, στο πλαίσιο της παρουσίασης από την Πάρνωνα Α.Ε. Αναπτυξιακή Πελοποννήσου έργων από το Ναύπλιο έως το Λεωνίδιο. Στην λιμνοθάλασσα Μουστου το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης συζήτησε με τους παραβρισκόμενους για την πλούσια βιοποικιλότητά της. Την ίδια ημέρα ακολούθησε περιήγηση των μελών της Επιτροπής Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης στους χώρους του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο. Στους επισκέπτες εκπροσώπους ΠΑΑ διανεμήθηκε έντυπο ενημερωτικό υλικό, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, αναφορικά με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστου και τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης σε αυτή. Στο πλαίσιο της συνάντησης εργασίας έγινε συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων αναφορικά με το θέμα του Αποθέματος Βιόσφαιρας, ενώ η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με ξενάγηση στους χώρους του Κέντρου Πληροφόρησης του Λεωνιδίου από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης.

12. Ξενάγηση επισκεπτών στο Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου στο πλαίσιο του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα», του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020.

Στις 07.07.2017 ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην διεξαγωγή συνάντησης εργασίας εταίρων στο πλαίσιο της Προπαρασκευαστικής Φάσης του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα», του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020, η οποία πραγματοποιήθηκε στον χώρο προβολής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του ΚΠΧΠ στο Λεωνίδιο. Με το πέρας της διακρατικής συνάντησης εργασίας, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης ξενάγησε τους επισκέπτες στον χώρο της Έκθεσης.

13. Ξενάγηση Προσκόπων «ΕΛΠΙΔΑ 2017» στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα

Στο πλαίσιο της 5^{ης} Πανελλήνιας Μεγάλης Δράσης του Κλάδου Ανιχνευτών «ΕΛΠΙΔΑ 2017», που διοργάνωσαν ο Έλληνες Πρόσκοποι και πραγματοποιήθηκε από 4 έως 14 Αυγούστου 2017 στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου, ομάδα προσκόπων από όλη την Ελλάδα βρέθηκε στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από 5 έως 8 Αυγούστου 2017. Περισσότεροι από 120 Ανιχνευτές και ενήλικες συνοδοί είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν στο βουνό του Πάρνωνα, να έρθουν σε επαφή με τα φυσικά μνημεία της περιοχής και να γνωρίσουν την πολιτιστική και λαογραφική παράδοση των χωριών της περιοχής.

Στις 05.08.2017, μέλη από το προσωπικό και ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτριος Μήλιος, καλωσόρισαν τους προσκόπους στο οροπέδιο του Πάρνωνα. Κατά την διάρκεια της παραμονής τους στο οροπέδιο, ο Πρόεδρος του Φορέα αναφέρθηκε στην σημαντική βιοποικιλότητα της περιοχής, στον ρόλο, στις αρμοδιότητες αλλά και στις δράσεις του Φορέα στην προστατευόμενη περιοχή.

Στις 07.08.2017, προσωπικό του Φορέα υποδέχτηκε την ομάδα των προσκόπων στους χώρους του ΚΠΕ Καστάνιτσας. Οι πρόσκοποι επισκέφθηκαν, επίσης, την εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και είχαν την ευκαιρία να θαυμάσουν το περίτεχνο τέμπλο ρώσικης τεχντροπίας που κοσμεί τον Ιερό Ναό. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με τη διανομή ενημερωτικών εντύπων (φυλλάδια, οδηγοί, χάρτες κ.λ.π.) του Φορέα για την προστατευόμενη περιοχή και από τους υπεύθυνους της ομάδας των προσκόπων προσφέρθηκαν αναμνηστικά δώρα προς το προσωπικό του Φορέα.

Κατά την διάρκεια της παραμονή τους στον Πάρνωνα είχαν την ευκαιρία να διανυκτερεύσουν στα χωριά της Σίταινας και της Καστάνιτσας προσφέροντας βοήθεια σε διάφορες ξύλινες κατασκευές. Οι πρόσκοποι δέχτηκαν την φιλοξενία των κατοίκων, των Συλλόγων και την συνδρομή του προσωπικού του Φορέα στις μετακινήσεις τους και αναχώρησαν από τον Πάρνωνα για την Αρχαία Ολυμπία με τις καλύτερες αναμνήσεις.

14. Ξενάγηση του 1^{ου} Συστήματος Προσκόπων Τρίπολης στην Καστάνιτσα Αρκαδίας

Τη Τετάρτη 23 Αυγούστου 2017, 9 πρόσκοποι του 1^{ου} Συστήματος Προσκόπων Τρίπολης επισκέφθηκαν το παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας και το ΚΠΕ Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους προσκόπους και τους ξενάγησε στην Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος αλλά και στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου.

15. Η ομάδα Περιβαλλοντικού Πολιτιστικού Ομίλου (ΠΕΡΙ.ΠΟΛ.Ο) Αττικής στον υγρότοπο Μουστού.

Στις 20.10.2017 τριανταμελής ομάδα του Ομίλου ΠΕΡΙ.ΠΟΛ.Ο Αττικής πραγματοποίησε επίσκεψη στη λιμνοθάλασσα Μουστού όπου το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης πρόσφερε εκτενή ενημέρωση στην ομάδα για τον Μουστό ο οποίος αποτελεί σήμερα ένα από τα πλέον ευάλωτα και απειλούμενα οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

16. Ξενάγηση της ομάδας Περιβαλλοντικού Πολιτιστικού Ομίλου (ΠΕΡΙ.ΠΟΛ.Ο) Αττικής στο ΚΠΕ Καστάνιτσας.

Στις 21.10.2017 η τριανταμελής ομάδα του Ομίλου ΠΕΡΙ.ΠΟΛ.Ο Αττικής μετέβη στην Καστάνιτσα Αρκαδίας όπου επισκέφθηκε το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, και ξεναγήθηκε στους επισκέψιμους χώρους του Κέντρου. Στην συνέχεια παρακολούθησαν την ταινία ντοκιμαντέρ του ΦΔ με τίτλο «Από Άνοιξη Χειμώνα» στο πλαίσιο της οποίας προβάλλονται και αναδεικνύονται τα επιμέρους στοιχεία που συνθέτουν τη φυσιογνωμία της περιοχής. Στο τέλος της επίσκεψης έγινε διανομή του έντυπου ενημερωτικού υλικού του ΦΔ.

17. Ξενάγηση του Συνδέσμου Φίλων Χορού και Παράδοσης Τερψιθέας Γλυφάδας στο ΚΠΕ Καστάνιτσας.

Στις 05.11.2017, σαράντα μέλη του Συνδέσμου Φίλων Χορού και Παράδοσης Τερψιθέας Γλυφάδας πραγματοποίησαν επίσκεψη στο ΚΠΕ Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τα μέλη του Συλλόγου και παρακολούθησαν με ενδιαφέρον την προβολή με θέμα «Παραδοσιακά Επαγγέλματα του Πάρνωνα». Στη συνέχεια περιηγήθηκαν στην Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος και στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων όπου έλαβαν χρήσιμες πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή και τον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας.

18. Ο Σύλλογος Μοναστηρακιανών Ρεθύμνης ξεναγήθηκε στο ΚΠΕ Καστάνιτσας.

Στις 19.11.2017 ο Σύλλογος Μαναστηρακιανών Ρεθύμνης με 45 μέλη του, επισκέφθηκε τον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας. Οι εκδρομείς πραγματοποίησαν επίσκεψη στον Ιερό Ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος όπου τα μέλη του συλλόγου είχαν την ευκαιρία να πληροφορηθούν από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης την ιστορία του Ναού. Στην συνέχεια το προσωπικό τους υποδέχθηκε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας προβάλλοντας τη θεματική παρουσίαση «Παραδοσιακά Επαγγέλματα του Πάρνωνα». Η ξενάγηση συνεχίστηκε στην Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος με παρουσίαση των εκθεματικών επιφανειών, ενώ στο υπόγειο του Κέντρου η ομάδα των επισκεπτών ξεναγήθηκε στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων.

Ξενάγηση πραγματοποιήθηκε την ίδια μέρα σε μέλη του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Αμαλιάδας που επισκέφθηκε το Κέντρο. Νωρίτερα το πρωί είχε προηγηθεί από την ομάδα του ορειβατικού συλλόγου πεζοπορία στο σηματοδοτημένο μονοπάτι που ενώνει την Καστάνιτσα με τον Πραστό.

19. Ξενάγηση στο ΚΠΧΠ Λεωνιδίου και ορνιθοπαράτηρηση για μέλη της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

Στις 18.01.2017, μέλη της Ελληνικής Ορνιθολογικής πραγματοποίησε διήμερη εκδρομή στον Πάρνωνα για παρατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας. Στο πλαίσιο της εκδρομής τους επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης το ΚΠΧΠ στο Λεωνίδιο, ενώ στη συνέχεια, πεζοπόρησαν σε μονοπάτι του οικισμού για ορνιθοπαράτηρηση κάτω από τον κοκκινόβραχο του Λεωνιδίου. Το πρόγραμμα της ίδιας ημέρας περιλάμβανε τη γνωριμία τους με το γραφικό χωριό Κοσμά με επίσκεψη στο πυκνό δάσος μαυρόπευκων και ελάτων στην περιοχή του Πλατανακίου και πεζοπορία σε μονοπάτι – καλντερίμι στη χαράδρα του Δαφνώνα.

20. Ξενάγηση στο ΚΠΕ Καστάνιτσας για μέλη της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας και ορνιθοπαράτηρηση στην προστατευόμενη περιοχή.

Στις 19.11.2017, τα τριάντα πέντε μέλη της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας που πραγματοποίησαν διήμερη εκδρομή στον Πάρνωνα, επισκέφθηκαν την προστατευόμενη περιοχή Συστάδας δενδρόκεδρου στην περιοχή της Ι.Μ. Μαλεβής και την περιοχή του καταφυγίου του ΕΟΣ στον Πάρνωνα για να παρατηρήσουν διάφορα είδη πτηνών. Στη συνέχεια επισκέφθηκαν την Καστάνιτσα και πεζοπόρησαν στον κατανέωνα του χωριού, επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης που βρίσκεται εντός του παραδοσιακού οικισμού. Τελευταίος σταθμός της διήμερης εξόρμησης υπήρξε ο υγρότοπος Μουστου όπου παρατήρησαν και φωτογράφησαν την διαχειμάζουσα ορνιθοπανίδα.

21. Ξενάγηση επισκεπτών τουριστικού πρακτορείου Συρίγος travel στον υγρότοπο Μουστου.

Στις 22/11/2017 ομάδα επισκεπτών του ταξιδιωτικού πρακτορείου Συρίγος travel από την Αθήνα πραγματοποίησε τριήμερη εκδρομή στην περιοχή του Πάρνωνα. την πρώτη μέρα η ομάδα έκανε στάση στον υγρότοπο Μουστου και οι 17 επισκέπτες ξεναγήθηκαν στην προστατευόμενη περιοχή της λιμνοθάλασσας πραγματοποιώντας σύντομη πεζοπορία περιμετρικά του υγροτόπου για παρατήρηση, αναγνώριση και φωτογράφιση της διαχειμάζουσας ορνιθοπανίδας.

22. Ξενάγηση επισκεπτών τουριστικού πρακτορείου Συρίγος travel στο ΚΠΧΠ στο Λεωνίδιο.

Στις 24.11.2017 οι εκδρομείς του ταξιδιωτικού πρακτορείου Συρίγος travel στο πλαίσιο της τριήμερης εκδρομής τους στην περιοχή, πραγματοποίησαν περιβαλλοντική επίσκεψη στην Έκθεση

Ερμηνείας Περιβάλλοντος του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου. Στα μέλη της ομάδας προβλήθηκε θεματική παρουσίαση η οποία περιείχε πλούσιο φωτογραφικό υλικό που αναφέρονταν στην ενδημική χλωρίδα του Πάρνωνα και στο ιστορικό της αποκατάστασης του κτηρίου. Στο πλαίσιο της παρουσίασης οι επισκέπτες ενημερώθηκαν, επιπλέον, για τον σκοπό λειτουργίας του Κέντρου, τον ρόλο και τις αρμοδιότητές του Φ.Δ., τους σημαντικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και για το καθεστώς προστασίας της.

Εκδηλώσεις – δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης

Ο Φορέας Διαχείρισης κατά την διάρκεια του έτους 2017 οργάνωσε ή και συμμετείχε σε διάφορες περιβαλλοντικές εκδηλώσεις και δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικότερα παρακάτω:

1. Η Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων γιορτάστηκε με μαθητές στη λιμνοθάλασσα Μουστού.

Το θέμα για την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων κατά το 2017 ήταν πως «οι υγρότοποι συμβάλλουν στην μείωση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές». Το υγροτοπικό σύμπλεγμα του Μουστού δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Για τον λόγο αυτό ο Φορέας Διαχείρισης γιόρτασε την ημέρα αυτή μαζί με τους νέους μαθητές των δύο πρώτων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου

του Άστρους με διάφορες ψυχαγωγικές δραστηριότητες στο πανοραμικό σημείο θέας του υγροτόπου.

2. Εθελοντικός καθαρισμός στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it.

Στις 28.03.2017, ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για 6η συνεχή χρονιά στην παγκόσμια εθελοντική καμπάνια "Let's Do It Greece" που έχει ως στόχο να καθαριστούν μέσα σε μία μόνο ημέρα, φυσικές περιοχές και αξιόλογα οικοσυστήματα σε όλη την Ελλάδα με την ενεργοποίηση πολιτών και φορέων.

Ο καθαρισμός ξεκίνησε από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, περιμετρικά στο πανοραμικό σημείο της λιμνοθάλασσας, όπου είχε προηγηθεί την προηγούμενη μέρα το κόψιμο των άγριων χόρτων από το προσωπικό καθαριότητας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και συνεχίστηκε κατά μήκος του «Βαυαρικού» καναλιού. Η

δράση ολοκληρώθηκε στην παράκτια περιοχή νότια, προς την περιοχή του Χερονησίου. Το σύνολο των απορριμμάτων απαρτιζόταν για άλλη μια φορά από πλαστικές σακούλες, κουτάκια αλουμινίου, μπουκάλια, πλαστικά καπάκια, μεταλλικές συσκευές και δοχεία, κ.α.

3. Η δράση «Χελιδονίσματα» για 4^η χρονιά από τον Φορέα Διαχείρισης.

Ακόμα ένα συμβολικό καλωσόρισμα στην Άνοιξη και τα χελιδόνια προγραμματίστηκε για 4^η συνεχή χρονιά από τον Φορέα Διαχείρισης σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Στο πλαίσιο της δράσης «Χελιδονίσματα 2017» πραγματοποιήθηκαν τρεις επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στα Δημοτικά Σχολεία: Αγίου Ανδρέα Αρκαδίας (29.03.2017), Παραλίου Άστρους Αρκαδίας (30.03.2017) και Σκαφιδακίου Αργολίδας (05.04.2017) οι οποίες περιλάμβαναν, προβολή παρουσίασης με θέμα τα διάφορα είδη χελιδονιών που επισκέπτονται ή και διαμένουν μόνιμα στην χώρα μας, χειροτεχνίες με θέμα τα χελιδόνια καθώς και την κατασκευή φωλιών από φυσικά υλικά. Η χαρούμενη αυτή περιβαλλοντική δράση, αφορούσε συγκεκριμένα στην κατασκευή πάνω από 160 πηλινων χελιδονοφωλιών για σπιτοχελιδονα (*Delichon urbica*) με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά γύρω από τον ερχομό των χελιδονιών και το μακρύ και δύσκολό τους ταξίδι.

4. Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Βιοποικιλότητας που γιορτάζεται στις 22 Μαΐου.

Ο φετινός εορτασμός με θέμα «Βιοποικιλότητα και Βιώσιμος Τουρισμός» αποτέλεσε μια ευκαιρία για ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημαντική συμβολή του βιώσιμου τουρισμού τόσο στην οικονομική ανάπτυξη όσο και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω των πολυποίκιλων δράσεων στην περιοχή επιδιώκει την αποτελεσματική προστασία του μοναδικού, για την πολύπλευρη αξία του, οικοσυστήματός της καθώς επίσης και η εξισορρόπηση των σχέσεων φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Στο παραπάνω πλαίσιο και με αφορμή τον εορτασμό της διεθνούς ημέρας Βιοποικιλότητας, προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης πραγματοποίησε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Πελετών Αρκαδίας. Οι μικροί μαθητές είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την προβολή με θέμα «Μύθοι Αισώπου και ζώα της προστατευόμενης περιοχής».

5. Συμμετοχή στο πλαίσιο της θεματικής εβδομάδας των Γυμνασίων της περιοχής με τίτλο «Σώμα και Ταυτότητα» με παρουσιάσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

οικολογικού αποτυπώματος» και «Προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υδροτόπου Μουστού».

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε εντός του μήνα Μαΐου στη θεματική εβδομάδα 2016-2017 «Σώμα και Ταυτότητα» του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) [Άξονας α. Διατροφή και ποιότητα ζωής], με την προβολή δύο παρουσιάσεων σε δύο Γυμνάσια της περιοχής, αναφορικά με το θέμα «Καλές πρακτικές για τη μείωση του

Διαχείρισης με τίτλο «Από αλάτι και χιόνι» και β) στις 25.05.2017 για τους μαθητές του Γυμνασίου Αγίου Ανδρέα Αρκαδίας στον χώρο του Σχολείου.

Η προβολή των δύο θεματικών πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του διδακτικού χρόνου του σχολικού ωρολογίου προγράμματος από προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης α) στις 18.05.2017 για τους μαθητές Γυμνασίου Άστρους Αρκαδίας, στο Ίδρυμα Μνήμη Αγγελικής & Λεωνίδα Ζαφείρη στο Άστρος, η οποία συνδυάστηκε με προβολή της ταινίας – ντοκιμαντέρ του Φορέα

6. Εθελοντικοί καθαρισμοί από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».

καθαρισμών σε δύο (2) διαφορετικές φυσικές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωννα. Συγκεκριμένα οι εθελοντικοί καθαρισμοί έλαβαν χώρα στην Μελιγού (Παραλία Πόρτες) στις 24.05.2017 από το προσωπικό του φορέα Διαχείρισης και στο Λεωνίδιο (Παραλία Πλάκα) στις 02.06.2017 με 200 μαθητές από το Δημοτικό Σχολείο του Λεωνιδίου τους εκπαιδευτικούς τους, με την συμμετοχή του Δήμου Νότιας Κυνουρίας και του Λιμενικού Σταθμού Λεωνιδίου, έδωσαν

Για 9^η συνεχόμενη χρονιά ο Φορέας συμμετείχε στην πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», μία πρωτοβουλία εθελοντικών καθαρισμών παράκτιων και άλλων φυσικών περιοχών, η οποία τελεί υπό τον συντονισμό του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS. Για την φετινή χρονιά, υλοποιήθηκε ένα διήμερο πρόγραμμα εθελοντικών

δυναμικό «παρών» στους καθαρισμούς της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωνα. Η εκστρατεία αυτή είναι μία από τις μεγαλύτερες και μαζικότερες εθελοντικές πρωτοβουλίες σε μεσογειακό επίπεδο.

7. Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος - Περιβαλλοντικές δράσεις του Φορέα Διαχείρισης για την «Ομορφιά του φυσικού περιβάλλοντος σε ουρανό και γη»

Στο πλαίσιο του φετινού εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος (05 Ιουνίου) με θέμα «Η ομορφιά του φυσικού περιβάλλοντος σε νερό και γη», ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού σε συνεργασία με δύο σχολεία της περιοχής, οργάνωσε

δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για μαθητές.

Την Πέμπτη 08.06.2017 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Δολιανών Αρκαδίας με προβολή παρουσίασης από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης της

θεματικής «Βότανα και Αρωματικά φυτά στον Πάρνωνα». Επιπλέον, τοποθετήθηκαν ταμπελάκια με τα είδη των φυτών που είχαν φυτευτεί σε πρότερη δράση φύτευσης αρωματικών φυτών στο σχολείο σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης.

Την ίδια μέρα πραγματοποιήθηκε δράση εθελοντικού καθαρισμού ακτής στην περιοχή «Χερονησίου» (Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης - υγροτόπου Μουστού) από τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Ανδρέα Αρκαδίας. Σε συνέχεια του καθαρισμού, έγινε από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρουσίαση της θεματικής «Ζώα που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού».

8. Συμμετοχή του ΦΔ στο φεστιβάλ "Loving Μελιτζάzz 2017".

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στο φεστιβάλ "Loving Μελιτζάzz 2017" στο Λεωνίδιο Αρκαδίας. Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του Μελιτζάzz, το Κέντρο Πληροφόρησης παρέμεινε ανοιχτό για το κοινό από τις 05.07.2017 έως τις 09.07.2017 ενώ κατά τη διάρκεια του ωραρίου λειτουργίας πραγματοποιήθηκαν ξεναγήσεις επισκεπτών. Την πρώτη

μέρα των εκδηλώσεων, προβλήθηκαν στον περιβάλλοντα χώρο του Κέντρου οι τρεις ταινίες - ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης σε σκηνοθεσία Στέλιου Χαραλαμπίδου.

9. Συνάντηση εργασίας στο πλαίσιο του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα».

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην διεξαγωγή συνάντησης εργασίας εταίρων στο πλαίσιο της Προπαρασκευαστικής Φάσης του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα», του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 07.07.2017 στον χώρο προβολής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Κέντρου Πληροφόρησης στο Λεωνίδιο.

Την συνάντηση χαιρέτισε ο Δήμαρχος της Νότιας Κυνουρίας και ο Πρόεδρος της Αναπτυξιακής Πάρνωνα ενώ στη συνέχεια η ομάδα εργασίας μαζί με τα στελέχη της Hiiumaa Leader LAG [Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) Εσθονίας], παρακολούθησαν παρουσιάσεις αναφορικά με:

- την ΟΤΔ Πάρνωνα και την περιοχή παρέμβασης από τον Γεν. Διευθυντή της Αναπτυξιακής Πάρνωνα,
- το Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο, από την υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων και ξεναγό του ΦΔ,
- την Hiiumaa Leader LAG και την περιοχή παρέμβασης αναφορικά με το απόθεμα βιόσφαιρας, από εκπρόσωπο της ΟΤΔ Εσθονίας,
- τις δράσεις του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα» από συνεργάτη της Αναπτυξιακή Πάρνωνα,
- την εξειδίκευση των παραδοτέων του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα» από εκπρόσωπο της ΟΙΚΟΜ-Μελετητική Περιβάλλοντος ΕΠΕ,
- τις δράσεις και τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης από εκπρόσωπο του ΚΠΕ Μολάων.

Στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων αναφορικά με το θέμα του Αποθέματος Βιόσφαιρας, ενώ η συνάντηση ολοκληρώθηκε με ξενάγηση στους χώρους του Κέντρου Πληροφόρησης του Λεωνιδίου από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

10. Συμμετοχή στην αθλητική διοργάνωση Επιτυχής «Κρόνιο Πέρασμα 2017».

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για 4^η συνεχή χρονιά στην συνδιοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης 70 χλμ. στον Πάρνωνα «Κρόνιο Πέρασμα: τρέξιμο στο ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών» που διεξήχθη στις 15.07.2017 με σημείο αφετηρίας και τερματισμού τον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας. Συμπληρωματικά, για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε με επιτυχία την ίδια μέρα και ένας δεύτερος παράλληλος αγώνας, συνολικής απόστασης 37,5 χλμ. με το όνομα «Δρόμοι του Πάρνωνα ή Ημικρόνιον Πέρασμα». Τον αγώνα διοργάνωσαν οι: Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα-Μουστού, τοπική κοινότητα Αγίου Πέτρου με την αρωγή φορέων και επαγγελματιών της κοινότητας και Αθλητικός Πολιτιστικός Σύλλογος Απόλλων Δυτ. Αττικής. Το

αθλητικό γεγονός ολοκληρώθηκε με τη συμμετοχή 156 αθλητών από όλη την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό.

Ο Φορέας Διαχείρισης, ως μέλος της επιτροπής συντονισμού του αγώνα και στοχεύοντας στην επιτυχία της διοργάνωσης, συνεργάστηκε με τους κατά τόπους φορείς, εθελοντές, συλλόγους και οργανώσεις για την προετοιμασία του Κρονίου Περάσματος, προκειμένου να καλυφθεί άμεσα η οποιαδήποτε εκκρεμότητα ως προς τη στελέχωση και τις προμήθειες των σταθμών ανεφοδιασμού, την απομάκρυνση απορριμμάτων, την υγειονομική κάλυψη του αγώνα, κ.α. Παράλληλα,

κάλυψε διοικητικά την αθλητική εκδήλωση και ανέλαβε την οργάνωση και την στελέχωση ορισμένων από τους 13 σταθμούς ανεφοδιασμού των αθλητών. Σημαντική ήταν και η αρωγή του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, το οποίο συνέβαλε ενεργά στην 11ωρη διάρκεια της αθλητικής διοργάνωσης, τόσο με τη στελέχωση σταθμών ανεφοδιασμού όσο και με την χρήση των οχημάτων του για την υποστήριξη του αγώνα.

11. Συμμετοχή στην 6^η εκδήλωση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» στη Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Στις 07.08.2017 πραγματοποιήθηκε στη Καστάνιτσα Αρκαδίας, η 6^η εκδήλωση της Συμπολιτείας του Πάρνωνα. Η Συμπολιτεία δημιουργήθηκε το 2012 από τους Πολιτιστικούς Συλλόγους Σίταινας, Καστάνιτσας, Πλατάνου και Χαράδρου. Η εκδήλωση αυτή αποτελεί το αντάμωμα των τεσσάρων χωριών. Το κεντρικό θέμα του φετινού ανταμώματος ήταν

«Μύθοι και Παραδόσεις, Λάμιες και Άλαλα». Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην φετινή εκδήλωση με προβολή ντοκιμαντέρ από την προστατευόμενη περιοχή κατά την διάρκεια της προσέλευσης των καλεσμένων. Στην αρχή της εκδήλωσης προβλήθηκε βίντεο με φωτογραφικό υλικό από το αρχείο του Φορέα, κάνοντας μια σύντομη αναδρομή στα προηγούμενα 5 ανταμώματα.

12. Συμμετοχή στις εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους 2017 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Ο Μορφωτικός και Φυσιολατρικός Σύλλογος των Απανταχού Καστανιτσιωτών συνεχίζοντας την πολύχρονη προσφορά του, διοργάνωσε για 10^η συνεχή χρονιά την Γιορτή του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας. Από τις 7 έως και τις 17 Αυγούστου 2017, πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, πεζοπορίες, καλλιτεχνικές δραστηριότητες για παιδιά, αθλητικοί αγώνες κ.α.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην γιορτή με τη διοργάνωση εκδήλωσης απελευθέρωσης αποθεραπευμένων γερακίνων (*Buteo buteo*) για την επανένταξη στο φυσικό τους περιβάλλον στην πλατεία Σ. Κουρούνη σε συνεργασία με τον Σύλλογο Προστασίας και Περιθάλψης Άγριας Ζωής «ANIMA» αλλά και με κληρώσεις αναμνηστικών εκδόσεων του Φορέα Διαχείρισης για τα παιδιά. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων, το

προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε πολλούς επισκέπτες και κατοίκους της περιοχής στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, όπου είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την σημαντική βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής, τα φυσικά μνημεία, την αρχιτεκτονική και τα αξιοθέατα του χωριού και να περιηγηθούν στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων. Σε όλους τους επισκέπτες διανεμήθηκαν ενημερωτικά φυλλάδια και χάρτες του Φορέα Διαχείρισης.

13. Εθελοντικός καθαρισμός τμήματος της ακτής «Παραλίας Μελιγούς»

Έχοντας υιοθετήσει, από αρχής της λειτουργίας του ποικίλες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ο Φορέας Διαχείρισης συνεργάστηκε στις 25.08.2017 με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Μελιγούς διοργανώνοντας κοινή εθελοντική δράση καθαρισμού της ακτής «Πόρτες» Μελιγούς η οποία πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή ευαισθητοποιημένων πολιτών αλλά και μικρών παιδιών. Όλοι μαζί αφιέρωσαν μερικές ώρες

στον καθαρισμό της αγαπημένης τους ακτής, παράλληλα με την σήμανση της περιοχής με ενημερωτικές ταμπέλες του Φορέα Διαχείρισης στις οποίες δίδονται χρήσιμες πληροφορίες για τα είδη χλωρίδας και πανίδας που εντοπίζονται εκεί.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά μήκος της αμώδους παραλίας ή πολύ κοντά σε αυτήν αναπτύσσονται παραθαλάσσια είδη χλωρίδας όπως η *Anthemis tomentosa subsp. tomentosa* (είδος μαργαρίτας), η *Matthiola tricuspidata* (παραθαλάσσια βιολέτα) και το εντυπωσιακό *Pancratium maritimum* (κρίνος της θάλασσας). Επίσης στην περιοχή έχουν εντοπιστεί πιθανές φωλιές ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας Καρέτα (*Caretta caretta*).

14. Συμμετοχή στις Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε ως συνεργαζόμενος φορέας στο τριήμερο πρόγραμμα ενημερωτικής δράσης ΠΟΛ(Ε)ΙΣ «Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Ευρώπη μια κοινή κληρονομιά», στο Γεράκι Λακωνίας. Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε υπό τον συντονισμό της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας, με ελεύθερη είσοδο για το κοινό, εντός του μηνός Σεπτεμβρίου (22-24/09), στο Αρχαιολογικό Μουσείο Νεάπολης, στο Αρχαίο Θέατρο Γυθείου και στον Αρχαιολογικό Χώρο Κάστρου Γερακίου, περιλαμβάνοντας ποικίλες δράσεις και εκδηλώσεις.

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρουσίασε στις 22.09.2017 ένα στιγμιότυπο από την πολυσύνθετη χλωρίδα του Πάρνωνα στους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου και του Νηπιαγωγείου Γερακίου, στις σύγχρονες εγκαταστάσεις του κτηρίου υποδοχής επισκεπτών του αρχαιολογικού χώρου του Κάστρου Γερακίου. Το θέμα «*Τα σπάνια φυτά του Πάρνωνα*» το οποίο προβλήθηκε αφορούσε στην κατ' αρχήν βασική γνωριμία

των μαθητών με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, αλλά και στην ανάδειξη του χλωριδικού πλούτου της.

15. Διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Γιορτής Πουλιών 2017 στον υγρότοπο του Μουστού με ποικίλες δράσεις.

Για 6^η συνεχή χρονιά ο Φορέας Διαχείρισης, σε συνεργασία με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καστρίου και τον συντονισμό από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Γιορτής Πουλιών, διοργάνωσε στις 30.09.2017 ημερήσια δράση στη λιμνοθάλασσα Μουστού, με σκοπό να αξιοποιηθεί η αγάπη που τρέφει ο κόσμος προς τα πουλιά και με αφορμή το ετήσιο ταξίδι της μετανάστευσης.

Η ημερήσια δράση στον υγρότοπο Μουστού, περιλάμβανε:

- παρατήρηση άγριας ορνιθοπανίδας με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού (κιάλια, τηλεσκόπια) και βοηθημάτων (έντυποι οδηγοί αναγνώρισης, φωτογραφικό υλικό),
- δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για τα παιδιά και εργαστήριο κατασκευής ταϊστρας και ποτίστρας για τα μεταναστευτικά πουλιά εν όψει της χειμερινής περιόδου,
- επανένταξη μιας γερακίνας (*Buteo buteo*) στο φυσικό της περιβάλλον, σε συνεργασία με το Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA,
- διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού για την προστατευόμενη περιοχή,

- συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην αναλυτική καταγραφή των ειδών που παρατηρήθηκαν (RIA- Rapid Information Action) στο πλαίσιο της εκδήλωσης.

16. Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης στην 34η Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας παρέμεινε ανοιχτό για 7η συνεχή χρονιά, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Γιορτής Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας. Η γιορτή διοργανώνεται για 34η χρονιά από τον Μορφωτικό και Φυσιολατρικό Σύλλογο των Απανταχού Καστανιτσιωτών και αναδεικνύεται πλέον ως μια από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις προβολής τοπικών προϊόντων και λαϊκής παράδοσης στην Πελοπόννησο.

Κατά τη διάρκεια του διημέρου, 28 και 29.10.2017, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχτηκε και ξενάγησε εκατοντάδες επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, ενώ παράλληλα προβλήθηκαν για το κοινό οι ταινίες ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης στο Κέντρο.

Οι δράσεις και εκδηλώσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τις οποίες διοργάνωσε ή και συμμετείχε ο Φορέας Διαχείρισης παρουσιάζονται συνοπτικά στον ακόλουθο Πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2016

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Συνδιοργανωτής σε εθελοντική δράση καθαρισμού στο πλαίσιο της καμπάνιας «Let's do it Greece 2017» στον υγρότοπο Μουστου.
Διοργάνωση δράσης «Χελιδονίσματα 2017» και περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών σε σχολεία από τον Φορέα Διαχείρισης.
ΜΑΪΟΣ
Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης με παρουσιάσεις σε εκδηλώσεις Γυμνασίων της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα – Μουστου στο πλαίσιο της θεματικής εβδομάδας «Σώμα και Ταυτότητα»
ΙΟΥΝΙΟΣ
Συνδιοργάνωση εθελοντικών καθαρισμών στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
Διοργάνωση σε περιβαλλοντικές δράσεις με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
ΙΟΥΛΙΟΣ
Συμμετοχή στο πλαίσιο του φεστιβάλ "Loning Μελιτζάzz 2017" στο Λεωνίδιο.
Συμμετοχή σε συνάντηση εργασίας στο πλαίσιο του Σχεδίου Διακρατικής Συνεργασίας «Η Αξία του Αποθέματος Βιόσφαιρας στην Τοπική Κοινότητα», του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER του ΠΑΑ 2014-2020 στο ΚΠΧΠ στο Λεωνίδιο.
Συνδιοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης 70 χλμ. «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» που διεξήχθη για 4 ^η φορά στον Πάρνωνα.
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Συμμετοχή στην 6 ^η συνάντηση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
Συμμετοχή σε εκδηλώσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης κοινού και περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων για παιδιά στη Γιορτή του Δάσους 2017 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
Διοργάνωση εθελοντικού καθαρισμού στην ακτή «Πόρτες Μελιγούς» με εθελοντές.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στις Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς στο Γεράκι Λακωνίας σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας.
Συνδιοργάνωση εκδήλωσης με το ΚΠΕ Καστρίου στο πλαίσιο της Πανευρωπαϊκής Γιορτής των Πουλιών υπό τον συντονισμό της ΕΟΕ.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνιτσας, στο πλαίσιο της 34 ^{ης} Γιορτής Καστάνου.

Εκπαίδευση προσωπικού (συνέδρια-ημερίδες, συναντήσεις εργασίας και εκπαιδευτικά σεμινάρια)

(07-09/02/2017) Συμμετοχή σε επιμορφωτικό πρόγραμμα «Δημοσιονομική διαχείριση: Έλεγχος και εκκαθάριση δαπανών στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης» του ΙΝΕΠ του ΕΚΔΔΑ.

Στο θεματικό κύκλο «Οικονομία και Δημοσιονομική Πολιτική» των προγραμμάτων του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), διοργανώνεται επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο:

«Δημοσιονομική διαχείριση: Έλεγχος και εκκαθάριση δαπανών στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης»

Το πρόγραμμα διάρκειας 21 ωρών (τριήμερο) – 07/02/2017 έως 09/02/2017 - παρακολούθησε ο Συντονιστής του ΦΔ.

Το επιμορφωτικό πρόγραμμα, αποτελεί εξειδικευμένη επιμορφωτική δράση συστημικής έκτασης και σημασίας δεδομένου ότι έχει ως στόχο την ανάπτυξη τεχνογνωσίας και ικανοτήτων σε στελέχη, ώστε να υποστηρίξουν αποτελεσματικά την αναδιοργάνωση και μεταρρύθμιση του δημοσιονομικού συστήματος στη Γενική Κυβέρνηση. Ειδικότερα σκοπός του προγράμματος είναι η κατανόηση από τους συμμετέχοντες του νέου θεσμικού για τις αναλήψεις υποχρεώσεων από τους διατάκτες, τον έλεγχο, την εκκαθάριση και ενταλματοποίηση δαπανών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και η εμβάθυνση των γνώσεων τους στα θέματα αυτά. Περαιτέρω, το πρόγραμμα αποσκοπεί: α) στην αντιμετώπιση των νέων αναγκών που προκύπτουν από την μεταφορά αρμοδιοτήτων από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου του ΓΛΚ στις οικονομικές υπηρεσίες των φορέων Γενικής Κυβέρνησης, που αναλαμβάνουν πλέον αποκλειστικά και τις οποίες θα πρέπει να ασκήσουν κατά τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση στο νέο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των δαπανών του γενικού κυβερνητικού τομέα και η απρόσκοπτη συνέχιση των δαπανών του από 1.1.2017, β) στην εξοικείωση με όρους και έννοιες του δημοσίου λογιστικού και γ) στην μεταφορά σχετικής τεχνογνωσίας προκειμένου να επιτευχθεί η δημοσιονομική πειθαρχία και να διασφαλιστεί η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.

(13-17/03/2017) Συμμετοχή σε επιμορφωτικό πρόγραμμα «ΕΣΠΑ 2014-2020: Εκπαίδευση δικαιούχων στο σύστημα διαχείρισης & ελέγχου και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα» του ΙΝΕΠ του ΕΚΔΔΑ.

Στο θεματικό κύκλο «Οικονομία και Δημοσιονομική Πολιτική» των προγραμμάτων του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), διοργανώνεται επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο:

«ΕΣΠΑ 2014-2020: Εκπαίδευση δικαιούχων στο σύστημα διαχείρισης & ελέγχου και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα»

Το πρόγραμμα διάρκειας 35 ωρών (πενθήμερο) – 13/03/2017 έως 17/03/2017 - παρακολούθησε ο Συντονιστής του ΦΔ.

Σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή βασικής εκπαίδευσης σε στελέχη των δυνητικών δικαιούχων των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που ανήκουν στο δημόσιο τομέα, στις κύριες διαδικασίες

και απαιτήσεις του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, καθώς και στη χρήση του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ), ως βασικού εργαλείου εφαρμογής των παραπάνω διαδικασιών και συστηματοποιημένης επικοινωνίας δυνητικού δικαιούχου και φορέα διαχείρισης της πράξης.

(18-22/12/2017) Συμμετοχή σε επιμορφωτικό πρόγραμμα «Επεξεργασία και εφαρμογές περιβαλλοντικών και χωροταξικών δεδομένων με πολυκριτηριακή ανάλυση (RASTR GIS & MULTICRITERIA ANALYSIS)» του ΙΝΕΠ του ΕΚΔΔΑ.

Στο θεματικό κύκλο «Βιώσιμη Ανάπτυξη» των προγραμμάτων του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), διοργανώνεται επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο:

«Επεξεργασία και εφαρμογές περιβαλλοντικών και χωροταξικών δεδομένων με πολυκριτηριακή ανάλυση (RASTR GIS & MULTICRITERIA ANALYSIS)»

Το πρόγραμμα διάρκειας 35 ωρών (πενθήμερο) – 18/12/2017 έως 22/12/2017 - παρακολούθησε ο Συντονιστής του ΦΔ.

Σκοπός του προγράμματος είναι να συμβάλλει στην προώθηση και στην ανάπτυξη των μεθόδων επίλυσης χωρικών προβλημάτων στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης, συνδυάζοντας την απαραίτητη θεωρητική γνώση γύρω από την τεχνολογία των ψηφιδωτών χωρικών δεδομένων και τη χρήση μεθόδων πολυκριτηριακής ανάλυσης, με την πρακτική εξάσκηση στη χρήση εξειδικευμένου λογισμικού, για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την εφαρμογή ολοκληρωμένων λύσεων που σχετίζονται με τα Δεδομένα και τον γεωγραφικό χώρο.

Το εν λόγω πρόγραμμα είναι το τρίτο και τελευταίο κατά σειρά προαπαιτούμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία είναι:

1. Διαχείριση Περιβαλλοντικών, Πολεοδομικών και Χωροταξικών Δεδομένων με χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών
2. Δημιουργία, Επεξεργασία και Ανάλυση Περιβαλλοντικών, Πολεοδομικών και Χωροταξικών Δεδομένων με χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών

(09-10/06/2017) Συμμετοχή στο Διεθνές Συνέδριο Βιοποικιλότητας και Επιχειρηματικότητας από το LIFE-Stymfalia.

Στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE-Stymfalia, πραγματοποιήθηκε στις 9-10 Ιουνίου 2017 στην Αθήνα και την Στυμφαλία διεθνές συνέδριο με τίτλο «Επιχειρηματικότητα και βιοποικιλότητα σε περιοχές Natura 2000: Προχωρώντας μπροστά». Σκοπός ήταν να παρουσιαστεί η σύνδεση μεταξύ επιχειρήσεων και βιοποικιλότητας στις περιοχές Natura 2000, καθώς και η ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης, προκειμένου να προωθηθούν καινοτόμες και ορθές πρακτικές διαχείρισης σε υγροτόπους. Επιπλέον, διερευνήθηκαν οι μέθοδοι και οι πρακτικές αειφόρου διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών σε συνδυασμό με την ανάπτυξη εναλλακτικών επιχειρηματικών εγχειρημάτων για τη χρηματοδότηση της διαχείρισής τους.

(17/06/2017) Ημερίδα για τη «Σφήκα της καστανιάς» στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας

Με πολύ μεγάλη συμμετοχή πραγματοποιήθηκε η ημερίδα για την σφήκα της καστανιάς, το Σάββατο 17 Ιουνίου 2017 στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας στην Αρκαδία, τις εργασίες της οποίας παρακολούθησε στέλεχος του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου. Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του κοινοτικού κτηρίου Αγίου Πέτρου μετά από πρωτοβουλία της Περιφέρειας Πελοποννήσου, σε συνεργασία με το Γεωπονικό

Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο.

Καστανοπαραγωγοί αλλά και κάτοικοι από πολλά χωριά του Πάρνωνα παρακολούθησαν με μεγάλο ενδιαφέρον τις ομιλίες των προσκεκλημένων εισηγητών, καθώς η Αρκαδία είναι από τους πρώτους νομούς σε παραγωγή καστανού στην χώρα μας και ο πρώτος νομός σε έκταση με καστανοδάση. Το κύριο θέμα της ημερίδας ήταν η «σφήκα της καστανιάς», ένας νέος εχθρός που προσβάλλει το δέντρο της καστανιάς και οι τρόποι που υπάρχουν για την αντιμετώπιση του. Εχθρός που προέρχεται από την Κίνα και εντοπίστηκε για πρώτη φορά στην Ευρώπη, το 2002 στην Ιταλία, ενώ στην Ελλάδα εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 2014 στην Πιερία. Επίσης, έγιναν αναφορές για άλλες ασθένειες που αντιμετωπίζει το κάστανο, αλλά και τις προοπτικές καλλιέργειας της καστανιάς στην Αρκαδία, αφού οι εδαφικές και κλιματικές συνθήκες που υπάρχουν στην περιοχή μας ευνοούν την ανάπτυξη και την καρποφορία της.

(11/08/2017) Ημερίδα με θέμα την «Αναβίωση των Μονοπατιών του Πάρνωνα και τη Συμβολή τους στην Τοπική Ανάπτυξη» στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας

Η εμπειρία του Menalon Trail της Γορτυνίας, που αποτελεί πια σημαντικό πόλο έλξης τουριστών, παρουσιάστηκε σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στον Κοινοτικό Γραφείο Αγίου Πέτρου. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης αναπτύχθηκαν οι προβληματισμοί και οι ευκαιρίες για την καταγραφή της αναγκαίας ατζέντας ενεργειών σε όλα τα επίπεδα, ώστε να υλοποιηθεί αντίστοιχο έργο στον Πάρνωνα. Με δεδομένο ότι ο Πάρνωνας είναι προορισμός για εναλλακτικές δραστηριότητες στη φύση, πεζοπορίες, ορειβασία, mountain bike κ.λπ., αλλά και επειδή διαθέτει και εξαιρετικής σημασίας φυσικό περιβάλλον, το θέμα της Αναβίωσης των Μονοπατιών αποκτά πρωταρχική σημασία.

Η Εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία πολιτών της Κυνουρίας με ομιλητές την πολιτευτή της ΝΔ κυρία Εύη Τατούλη και το συντονιστή του Menalon Trail κ. Γιάννη Λαγό. Παρόντες ήταν ο αντιπεριφερειάρχης κ. Ρουμελιώτης, ο περιφερειακός σύμβουλος κ. Μπακούρης, οι αντιδήμαρχοι κκ. Γκαύρος και Σαβούρδος, πρόεδροι τοπικών κοινοτήτων, εκπρόσωποι συλλόγων και του Φορέα Πάρνωνα – Μουστου κ.ά. Συντονίστρια της συζήτησης ήταν η κυρία Φωτεινή Δαλιάνη.

Μεταξύ άλλων, ο λόγος δόθηκε και στον κ. Μπόγλη Αργύρη, Συντονιστή του Φορέα Διαχείρισης, ο οποίος ανέπτυξε το ιστορικό ενεργειών που έχουν πραγματοποιηθεί από τον Φορέα Διαχείρισης αναφορικά με την διάνοξη μονοπατιών και παρέθεσε στην διάθεση της οργανωτικής ομάδας το αρχείο μελετών μονοπατιών που είναι διαθέσιμα στον Φορέα Διαχείρισης. Εξέφρασε, επίσης, την δέσμευση του Φορέα Διαχείρισης για την αρωγή στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας αυτής.

Η δέσμευση για την στήριξη της πρωτοβουλίας αυτής, δόθηκε και από όλους τους παρευρισκόμενους αιρετούς εκπροσώπους της Περιφέρειας Πελοποννήσου και των Δήμων Βόρειας και Νότιας Κυνουρίας. Θετική ήταν και η ανταπόκριση από τους προέδρους των τοπικών κοινοτήτων και των εκπροσώπων των συλλόγων, ώστε να υλοποιηθεί η ιδέα για ένα δίκτυο μονοπατιών που θα ενώνει την Κυνουρία.

Στο τέλος, συμφωνήθηκε να δημιουργηθεί ένα συντονιστικό με τη συμμετοχή συλλόγων, των Δήμων, του Φορέα Διαχείρισης και εθελοντών, ώστε άμεσα να ξεκινήσουν διερευνητικές επαφές με κάθε κοινότητα.

Πηγή Φωτογραφιών: <http://astrosnews.gr/?p=191335>

(02/10/2017) Ημερίδα με θέμα την «1^η Αναθεώρηση Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολική Πελοποννήσου (EL03)» στο Ναύπλιο

Για την επίτευξη της καλής κατάστασης των υδάτων απαιτείται η κατάρτιση και εφαρμογή Σχεδίων Διαχείρισης σε επίπεδο Λεκάνης Απορροής Ποταμού. Τα Σχέδια Διαχείρισης περιγράφονται αναλυτικά στο Άρθρο 13 και στο Παράρτημα VII της Οδηγίας 2000/60/EK και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, Προγράμματα Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδάτων, σύμφωνα με το Άρθρο 11 και το Παράρτημα VI της Οδηγίας.

Τα Σχέδια Διαχείρισης αναθεωρούνται και ενημερώνονται ανά εξαετία. Τα πρώτα Σχέδια Διαχείρισης, που έχουν εγκριθεί, αφορούν στο 1ο Κύκλο Διαχείρισης (2009-2015) και ισχύουν μέχρι την αναθεώρησή τους.

Τα Σχέδια Διαχείρισης που θα καταρτισθούν με την 1^η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/EK, αφορούν στο 2ο Κύκλο Διαχείρισης (2016-2021).

Στο πλαίσιο διαβούλευσης 1^{ης} Αναθεώρησης Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03), η Ειδική Γραμματεία Υδάτων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και η Διεύθυνση Υδάτων Πελοποννήσου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ για τα Ύδατα, υλοποίησαν ημερίδα με θέμα: «1^η Αναθεώρηση Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολική Πελοποννήσου (EL03)» την Δευτέρα, 2 Οκτωβρίου 2017, στο Βουλευτικό, Συνεδριακό Κέντρο

Ναυπλίου, όπου παρουσιάστηκαν οι βασικές διαφοροποιήσεις του αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης από το εγκεκριμένο.

Το επιστημονικό προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρακολούθησε τις εργασίες της ημερίδας διαβούλευσης της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης, ώστε να μπορέσει υποβάλλει εμπειριστατωμένες απόψεις με την γνωμοδότηση επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης με την ιδιότητα του Προϊσταμένου Δ/νσης Υδάτων Πελοποννήσου απεύθυνε χαιρετισμό κατά την έναρξη των εργασιών της Ημερίδας.

(03/10/2017) Ημερίδα στο πλαίσιο της διαβούλευσης επί του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας στο Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Πελοποννήσου (EL 03) στο Ναύπλιο

Σε εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ, σε κάθε Υδατικό Διαμέρισμα (ΥΔ) και για τις ζώνες δυνητικά υψηλού κινδύνου πλημμύρας καταρτίζονται τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) με βάση τους χάρτες επικινδυνότητας και κινδύνων πλημμύρας. Καταρτίζεται ένα (1) μόνο ΣΔΚΠ ανά ΥΔ ή μια δέσμη σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται σε επιμέρους λεκάνες απορροής, τα οποία συντονίζονται σε επίπεδο ΥΔ.

Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης των ΣΔΚΠ απαιτείται η εκπόνηση των αντίστοιχων Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων / ΣΜΠΕ (ΚΥΑ οικ. 107017/05.09.2006, Οδηγία 2001/42/ΕΚ).

Στο πλαίσιο αυτό η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και η Διεύθυνση Υδάτων Πελοποννήσου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου, στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ & της ΚΥΑ Η.Π. 31822/1542/Ε103 /2010, όπως ισχύει, υλοποίησαν Ημερίδα με θέμα «Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Πελοποννήσου (EL03)» την Τρίτη, 3 Οκτωβρίου 2017, στο Βουλευτικό, Συνεδριακό Κέντρο Ναυπλίου, όπου παρουσιάστηκαν τα προσχέδια Διαχείρισης και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την σύνταξή τους.

Το επιστημονικό προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρακολούθησε τις εργασίες της ημερίδας διαβούλευσης του Σχεδίου Διαχείρισης, ώστε να μπορέσει υποβάλλει εμπεριστατωμένες απόψεις με την γνωμοδότηση επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ως κοινωνικός εταίρος (διαχειριστής) για το Σχέδιο Διαχείρισης.

Ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης με την ιδιότητα του Προϊσταμένου Δ/σης Υδάτων Πελοποννήσου παρέθεσε εναρκτήρια Εισήγηση, με θέμα «Εισαγωγή στην έννοια της πλημμύρας Διαβούλευση Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας».

(04 & 05/11/2017) 1^η Πανελλήνια Συνάντηση Μονοπατιών στην Βυτίνα Αρκαδίας και 3^η Πανευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη Εκπροσώπων Πιστοποιημένων Μονοπατιών LQT (Leading Quality Trails) στην Δημητσάνα Αρκαδίας

Δεκάδες σύνεδροι και περιπατητές από όλη την Ευρώπη και την Ελλάδα συμμετείχαν στην 1^η Πανελλήνια Συνάντηση Μονοπατιών και της 3^η Πανευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη Εκπροσώπων Πιστοποιημένων Μονοπατιών LQT (Leading Quality Trails) που πραγματοποιήθηκαν στο Πανταζοπούλειο Πνευματικό Κέντρο της Βυτίνας και το Συνεδριακό Πολιτιστικό Κέντρο της Δημητσάνας αντίστοιχα.

Οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν υπό την αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού και είχαν ως στόχο αφενός μεν την παρουσίαση του 1ου πιστοποιημένου με την ανώτατη πιστοποίηση LQT (Leading Quality Trails) Ελληνικού μονοπατιού και 10ου Ευρωπαϊκού MenalonTrail, αλλά και την ανταλλαγή απόψεων και τεχνογνωσίας στα υπό πιστοποίηση ή υπάρχοντα Ελληνικά μονοπάτια.

Ο Πρόεδρος της ΜΑΙΝΑΛΟΝ Κοιν.Σ.Επ. Ιωάννης Λαγός, αλλά και ο Αντιπρόεδρος Γεώργιος Κούλαλης αφού παρουσίασαν τις 8 διαδρομές του MenalonTrail, υπογράμμισαν μεταξύ άλλων την σπουδαιότητα των πιστοποιημένων μονοπατιών και πως αυτά μπορούν να συμβάλλουν στην περαιτέρω βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών επιμηκύνοντας την τουριστική σεζόν και ταυτόχρονα αναβαθμίζοντας το τουριστικό προϊόν, γεγονός, το οποίο αποδεικνύεται και από την εντυπωσιακή άνοδο των κρατήσεων στα καταλύματα της Γορτυνίας κατά τουλάχιστον 100% σε σχέση με την περσινή περίοδο με επισκέπτες σχεδόν αποκλειστικά πεζοπόρους από όλη την Ευρώπη και τον κόσμο.

Παράλληλα, από τις πολυπληθείς αντιπροσωπίες που παρευρέθησαν, παρουσιάστηκαν τουλάχιστον 25 διαφορετικά Ελληνικά μονοπάτια όπως τα πιστοποιημένα με LQT Andros Routes και «UrsaTrail Μονοπάτι της Αρκούδας» στο Μέτσοβο, αλλά και υπό πιστοποίηση όπως εκείνα της Ξάνθης, της Χίου, της Σκιάθου, της Ηπείρου καθώς και τα μονοπάτια της Αμοργού, της Καστοριάς, των Πρεσπών, της Καρπάθου, της Εύβοιας, του Παρράσιου Πάρκου, της Σίφνου, των Κυθήρων, του Πηλίου, της Κρήτης, τα μονοπάτια του Ιδρύματος Μητσοτάκη, της Ζακύνθου, της Αίγινας, της ΕΛΛΕΤ, της Ερισσού, της Τήνου, του Υμηττού της Αθήνας

(22/11/2017) Ημερίδα – Ελληνο-Ιταλική Επιστημονική συνάντηση «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ», στην Στυλίδα Φθιώτιδας

Στη Στυλίδα Φθιώτιδας, στο Κτήριο Ο.Σ.Κ., Πάρκο του Λαού, την Τετάρτη 22 Νοεμβρίου 2017, το Τ.Ε.Ι. Στερεάς Ελλάδας, το Istituto di Biometeorologia – Consiglio Nazionale delle Ricerche (IBIMET-CNR) της Ιταλίας, ο Δήμος Στυλίδας, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Στυλίδας-Υπάτης, με την υποστήριξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, του Δήμου Λαμιέων, της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Στερεάς

Ελλάδας (ΠΕΔ Στερεάς Ελλάδας), της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Φθιώτιδας, του Δήμου Λοκρών και του Δικτύου Παράκτιον-PARACTION, με την ευγενική συμμετοχή του Λιμεναρχείου Στυλίδας, πραγματοποιήθηκε Ημερίδα – Ελληνο-Ιταλική Επιστημονική συνάντηση με θέμα: **«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ»**, που θα πραγματοποιηθεί **στη Στυλίδα.**

Κατόπιν σχετικού αιτήματος των διοργανωτών, παραχωρήθηκε το ντοκιμαντέρ του ΦΔ Πάρνωνα-Μουστού με τίτλο «Από αλάτι και χιόνι», το οποίο προβλήθηκε σε παράλληλη συνεδρία στον χώρο διεξαγωγής της Ημερίδας. Τον ΦΔ Πάρνωνα Μουστού εκπροσώπησε ο Συντονιστής του ΦΔ.

Συμμετοχή στις διασώσεις τραυματισμένων άγριων ζώων

Συνεχίστηκε κατά το έτος 2017 η ενεργή συμμετοχή του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης στις «διαδώσεις» ειδών της άγριας πανίδας της προστατευόμενης περιοχής που πραγματοποιήθηκαν με τη συνεργασία του προσωπικού των άλλων Τμημάτων. Κατά το έτος 2017 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρέλαβε και απέστειλε στην ANIMA (Σύλλογος Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής) τα ακόλουθα πτηνά:

- 11/01/2017 έναν τραυματισμένο γκιώνη (*Otus scops*)
- 06/02/2017 ένα τραυματισμένο βραχοκίρκινεζο (*Falco tinnunculus*)

Στα τραυματισμένα πτηνά παρέχονται από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης οι βασικές πρώτες βοήθειες και στην συνέχεια αποστέλλονται με το ΚΤΕΛ Αρκαδίας στην Αθήνα όπου παραλαμβάνονται από στέλεχος της ANIMA για περαιτέρω περίθαλψη. Τα άγρια ζώα μόλις αναρρώσουν, απελευθερώνονται ξανά στο φυσικό τους περιβάλλον.

Συνεντεύξεις

Κατά το έτος 2017, στο πλαίσιο ενημέρωσης του κοινού για τις δράσεις που υλοποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης, τα στελέχη και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου παραχώρησαν συνεντεύξεις τύπου:

1. Συνέντευξη στο ραδιόφωνο της ΕΡΤ από τη λιμνοθάλασσα Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων (2/2/2017), η υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων του Φορέα Διαχείρισης παραχώρησε από τη λιμνοθάλασσα του Μουστού, τηλεφωνική συνέντευξη ζωντανά στο ραδιόφωνο της ΕΡΤ.

Μεταξύ άλλων αναφέρθηκε το θέμα της φετινής Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων που ήταν το «*πως οι υγρότοποι συμβάλλουν στην μείωση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές*» και το γεγονός ότι αν και μικρή σχετικά σε μέγεθος (η έκτασή της δεν ξεπερνάει τα 1.600 περίπου στρ.) η περιοχή της λιμνοθάλασσας του Μουστού δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση, δεδομένου ότι οι υγρότοποι αποτελούν για τη χώρα μας ανεκτίμητο φυσικό, οικονομικό και κοινωνικό κεφάλαιο.

Κατά τη διάρκεια της ραδιοφωνικής συνέντευξης τονίστηκε επίσης ότι οι παράκτιοι υγρότοποι, όπως αυτός της λιμνοθάλασσας του Μουστού, αποτελούν σήμερα ένα από τα πλέον ευάλωτα και απειλούμενα οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, και για το λόγο αυτό γίνεται εντατική προσπάθεια από τα θεσμοθετημένα όργανα της πολιτείας και από άλλους φορείς για την προστασία και την διατήρησή τους.

2. Συνέντευξη στην εκπομπή «Χαμηλή Πτήση» του τηλεοπτικού σταθμού Ionian Chanel με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας (21.3.2017), η υπεύθυνη του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης του Φορέα Διαχείρισης παραχώρησε μέσω τηλεδιάσκεψης συνέντευξη σε ζωντανή σύνδεση, στην τηλεοπτική εκπομπή «Χαμηλή Πτήση» που προβάλλεται από το Ionian Chanel.

Περιεχόμενο της mini συνέντευξης αποτέλεσε το κεντρικό θέμα της ημέρας που για το 2017 ήταν «*Δάση και Ενέργεια*». Αρχικά έγινε μια σύντομη αναφορά στη σημερινή ημέρα γενικά (ποτέ, από ποιους θεσπίστηκε και για ποιο σκοπό θεσπίστηκε) και έπειτα ακολούθησε συζήτηση σχετική με τη κεντρική ιδέα της ημέρας, για το πώς τα δάση συνδέονται με την ενέργεια. Μεταξύ άλλων αναφέρθηκε η αξία και η συμβολή του δάσους στη παραγωγή πρώτης ύλης (βιομάζας) για την αξιοποίηση της, όχι μόνο στην παραγωγή ενέργειας, αλλά και στον αντίκτυπο της χρήσης της στο περιβάλλον. Τέλος, τονίστηκε η αξία των δασών στον Πάρνωνα και η διαχρονική συμβολή τους στην επιβίωση των ορεσίβιων πληθυσμών, μέσα από τα επαγγέλματα του υλοτόμου και του καμινιάρη.

3. Συνέντευξη Προέδρου του Φορέα Διαχείρισης στην εκπομπή «Χαμηλή Πτήση» του τηλεοπτικού σταθμού Ionian Chanel με αφορμή το φεστιβάλ Μελιτζάzz στο Λεωνίδιο.

Συνέντευξη παραχώρησε το μεσημέρι της Τετάρτης 05.07.2017 ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτριος Μήλιος στο τηλεοπτικό σταθμό Ionian Channel, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του φεστιβάλ "Loving Μελιτζάzz 2017" που πραγματοποιήθηκε στο Λεωνίδιο Αρκαδίας από τις 05 έως τις 09 Ιουλίου 2017.

Η συνέντευξη εστίασε στη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο φεστιβάλ και στις ξεναγήσεις επισκεπτών που θα πραγματοποιηθούν στο πρώην Δημοτικό Σχολείο Βασκίνας εκεί που στεγάζεται σήμερα το Κέντρο Πληροφόρησης για την Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο. Τονίστηκε πως οι επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν από κοντά για τον φυτικό πλούτο της προστατευόμενης περιοχής, ενώ παράλληλα, θα μπορούν να ενημερωθούν και να απολαύσουν το αποτέλεσμα των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του κτηρίου και τα χρωματιστά ταβάνια και τοίχους (χαρακτηριστικό γνώρισμα διακόσμησης των αρχοντόσπιτων της περιοχής).

Στον προαύλειο χώρο του Κέντρου το απόγευμα της Τετάρτης 5 Ιουλίου προβλήθηκαν τρεις ταινίες – ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με θέμα την προστατευόμενη περιοχή.

Η συνέντευξη του Προέδρου του Φορέα Διαχείρισης, εδώ: https://www.youtube.com/watch?v=SqC62RpF_N4

4. Συνέντευξη Προέδρου του Φορέα Διαχείρισης στον ραδιοσταθμό της ΕΡΤ Τρίπολης για την αθλητική διοργάνωση ΚΡΟΝΙΟΝ Πέρασμα 2017 στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας.

Ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτριος Μήλιος, την Παρασκευή 14.07.2017, παραχώρησε συνέντευξη στον ραδιοφωνικό σταθμό της ΕΡΤ Τρίπολης για τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην συνδιοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης 70 χλμ. στον Πάρνωνα «*Κρόνιο Πέρασμα: τρέξιμο στο ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών*». Ο Πρόεδρος στη συνέντευξη τόνισε πως, η χάραξη της κυκλικής διαδρομής χαρακτηρίζεται από τοπία ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς, έχοντας αφετηρία τον Αγ. Πέτρο και κατεύθυνση προς το καταφύγιο Πάρνωνα, περνώντας από τον κόμβο των Τσιντζίνων (ή Πολύδροσο), διασχίζοντας τα χωριά Βαμβακού, Βαρβίτσα, Καρυές, Βούρβουρα ώστε να καταλήξει πίσω στον Άγιο Πέτρο, ενώ για πρώτη φορά, θα πραγματοποιηθεί την ίδια μέρα και ένας δεύτερος παράλληλος αγώνας, συνολικής απόστασης 37,5 χλμ. με το όνομα «*Δρόμοι του Πάρνωνα ή Ημικρόνιον Πέρασμα*».

5. Τηλεφωνική συνέντευξη στο ραδιόφωνο της EPT (ERA Tripolis) με αφορμή τη διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Γιορτής των πουλιών

Ραδιοφωνική συνέντευξη στην ERA Τρίπολης δόθηκε στις 22.09.2017 από την υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων του Φορέα Διαχείρισης με σκοπό την περεταίρω προβολή της διοργάνωσης της Ευρωπαϊκής Γιορτής των πουλιών στον υγρότοπο Μουστού. Στο πλαίσιο της συνέντευξης δόθηκε έμφαση στο θέμα της διοργάνωσης που είναι η προστασία των μεταναστευτικών πουλιών και των βιοτόπων τους αλλά και το τι θα περιλάμβανε η ημερήσια δράση (όπως την παρατήρηση πουλιών στο πανοραμικό σημείο του υγροτόπου Μουστού, το περιβαλλοντικό εργαστήριο για τα παιδιά, την επανένταξη πουλιών στο φυσικό τους περιβάλλον, κ.α.).

6. Παραχώρηση συνέντευξης στον τηλεοπτικό σταθμό Ionian Chanel και την εκπομπή «Τρέχα Γύρευε» με αφορμή τη Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα.

Συνέντευξη σε εκπρόσωπο του τηλεοπτικού σταθμού Ionian Chanel και συγκεκριμένα για την εκπομπή «Τρέχα Γύρευε» έδωσε το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης με αφορμή τη Γιορτή Κάστανου, στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης (ΚΠΕ) στην Καστάνιτσα στις 28.10.2017. Το τηλεοπτικό συνεργείο ξεναγήθηκε πρώτιστα στην έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος του ΚΠΕ και ενημερώθηκε για τη βιοποικιλότητα και τους τύπους οικοτόπων της περιοχής, τη σπουδαία οικολογική αξία της περιοχής λόγω ενδημισμού, την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και την Τσακωνική διάλεκτο.

Στην πορεία ακολούθησε ξενάγηση στο χώρο της έκθεσης παραδοσιακών επαγγελμάτων, όπου δόθηκαν πληροφορίες για τα πέντε βασικά παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής, κάποια από τα οποία συνεχίζουν να υπάρχουν μέχρι τις μέρες μας.

7. Παραχώρηση συνέντευξης στην εφημερίδα Καθημερινή για το Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο

Συνέντευξη σε δημοσιογράφο της εφημερίδας «Η Καθημερινή» παραχωρήθηκε στις 07.11.2017 από την υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων του Φορέα Διαχείρισης στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, με αφορμή το 2^ο Αναρριχητικό Φεστιβάλ "Climbing Festival 2017" στο Λεωνίδιο.

Η δημοσιογραφική ομάδα ενημερώθηκε για την σημερινή αποστολή του Κέντρου Πληροφόρησης μεταβαίνοντας στους χώρους υποδοχής επισκεπτών ενώ περιηγήθηκε στην έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος, στον χώρο προβολής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και τον χώρο εργαστηρίου όπου γίνεται η προετοιμασία και η επίδειξη του χλωριδικού υλικού του Κέντρου. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αναφέρθηκε το ιστορικό των παλαιότερων χρήσεων του κέντρου από την αρχική λειτουργία του ως Δημοτικό Σχολείο Βασκίνας μέχρι την σημερινή σύγχρονη μορφή του και περιγράφηκαν οι διαδικασίες αποπεράτωσης του κτηρίου και του ζωγραφικού διακόσμου που το κοσμεί παράλληλα με τα μέσα χρηματοδότησης που αξιοποιήθηκαν.

Το άρθρο αφιέρωμα στο Climbing Festival 2017 καταχωρήθηκε στο έντυπο Ταξίδια της Καθημερινής και κυκλοφόρησε την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου 2017.

Συνεργασίες

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχέστερη εκπόνηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης, είναι η καλή συνεργασία με διάφορους φορείς (τοπικούς, εκπαιδευτικούς κ.ά.) που έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του. Σε περιπτώσεις συνδιοργάνωσης δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή με άλλον φορέα ή υπηρεσία, το προσωπικό του Τμήματος πραγματοποίησε άμεσα όλες τις απαραίτητες επαφές/ συνεννοήσεις προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή συνεργασία.

Πολύ αποδοτική υπήρξε η συνεργασία με τους υπεύθυνους σχολικών δραστηριοτήτων των Νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας, Κορινθίας και Μεσσηνίας). Μέσω αυτής της συνεργασίας, το Τμήμα παρείχε άμεσα πληροφοριακό υλικό σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, όποτε αυτό κρίνονταν απαραίτητο, αναφορικά με τις διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις του Φορέα Διαχείρισης.

Αξιοσημείωτη είναι και η συνεργασία του Φορέα Διαχείρισης με τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που βρίσκονται εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής. Κατά τη διάρκεια του έτους 2017 υπήρξε αποτελεσματική συνεργασία με το ΚΠΕ Καστρίου στο πλαίσιο των ξεναγήσεων σχολικών μονάδων στην προστατευόμενη περιοχή, συμβάλλοντας έτσι ενεργά στην υλοποίηση των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που οργάνωσε. Η επιτυχία της συνεργασίας μεταξύ του τμήματος πληροφόρησης και του ΚΠΕ της περιοχής, δομείται στο γεγονός της συνδρομής του Φορέα Διαχείρισης στις εκπαιδευτικές δράσεις που υλοποιούν, βοηθώντας στην πληρέστερη ενημέρωση των μαθητών.

Αναλυτικότερα, στο πλαίσιο του προγράμματος περιβαλλοντικής ενημέρωσης που υλοποιήθηκε από τον Φορέα Διαχείρισης, πραγματοποιήθηκε συνεργασία μεταξύ του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου και του ΚΠΕ Καστρίου με σκοπό την επικουρική συμβολή του Φορέα Διαχείρισης στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος του ΚΠΕ Καστρίου και στην προώθηση, αμοιότροπων, του σκοπού της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών. Οι μαθητές των σχολικών μονάδων που επισκέφθηκαν το ΚΠΕ Αγίου Πέτρου, περιηγήθηκαν στην Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος και ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή, ενώ με την ολοκλήρωση της επίσκεψής τους, τούς διανεμήθηκε έντυπο ενημερωτικό υλικό του Φορέα Διαχείρισης.

Πρώθηση της συμμετοχικής διαδικασίας - Εθελοντισμός

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω ανοικτού καλέσματος σε τοπικούς φορείς και ντόπιους κατοίκους που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα εθελοντισμού που υλοποίησε στο πλαίσιο του προγράμματος Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. 2007-2013, δημιούργησε το Μητρώο εθελοντών. Έως και τον Δεκέμβριο του έτους 2017 το μητρώο αριθμεί περί τα ογδόντα δύο (82) μέλη.

Η δημιουργία του μητρώου των εθελοντών θα συμβάλει στην ανάπτυξη οργανωμένης συμμετοχικής δράσης ενεργών ευαισθητοποιημένων συνδημοτών στο πνεύμα της προσφοράς, της προστασίας και διατήρησης της προστατευόμενης περιοχής. Διαρκής στόχος του Φορέα Διαχείρισης είναι ο εμπλουτισμός του μητρώου με νέα μέλη και η συνεχής εκπαίδευση της ομάδας εθελοντών, με σκοπό την αξιοποίηση των μελών στις ανάγκες παρακολούθησης, προστασίας και ανάδειξης της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής.

Συμπεράσματα Περιόδου 2017

Η δυσχερής οικονομική συγκυρία της χώρας μας κατά τα τελευταία έτη συνέβαλε εν μέρει στη μείωση των σχολικών εκδρομών σε ολόκληρη την επικράτεια. Ωστόσο, η καταγράψιμη επισκεψιμότητα από τον Φορέα Διαχείρισης στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού για το έτος 2017, δείχνει μία σταθερή πορεία.

Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδοθεί, μερικώς, στην εποικοδομητική συνεργασία με τους υπεύθυνους των σχολικών δραστηριοτήτων άλλα και με τους υπεύθυνους των σχολικών μονάδων. Ως αποτέλεσμα της καλής αυτής συνεργασίας υπήρξε και η ικανοποιητική ανταπόκριση των εκάστοτε υπευθύνων στην υλοποίηση περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων, τόσο εντός των σχολικών αιθουσών, όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης. Ειδικότερα, μέσω της συχνής, τόσο γραπτής όσο και προφορικής επικοινωνίας του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης του Φορέα Διαχείρισης με τα Σχολεία, επιτεύχθηκε η διατήρηση της επισκεψιμότητας των σχολικών μονάδων στην περιοχή, παρόλη τη δυσμενή οικονομική συγκυρία της χώρας μας.

Επιπλέον, επισημαίνεται και το ενδιαφέρον των υπεύθυνων Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Δ/σεων Εκπαίδευσης αλλά και της Δ/σης και των Συλλόγων Διδασκόντων των εν λόγω Σχολείων το οποίο συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του έτους, προκειμένου να προγραμματιστεί η υποδοχή του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης εντός των σχολικών αιθουσών ούτως ώστε να παρουσιάσουν περιβαλλοντικά θέματα συσχετιζόμενα με την προστατευόμενη περιοχή. Παρ' όλα αυτά, άλλη μία χαμένη ευκαιρία, για το σχολικό έτος 2017-2018, σηματοδοτήθηκε από τη χρονική καθυστέρηση στην απάντηση του αιτήματος του Φορέα Διαχείρισης περί της άδειας εισόδου του προσωπικού του στις σχολικές αίθουσες, από τις Υπηρεσίες του αρμόδιου Υ.Π.Ε.Π.Θ. καθώς για δεύτερη φορά το εν λόγω αίτημα προωθήθηκε από το Υπουργείο προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για έλεγχο και θετική εισήγηση περί του περιεχομένου του υλικού περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης στο σύνολό του. Αν και υπήρξε συνεχής τηλεφωνική επικοινωνία με τους αρμόδιους υπαλλήλους του Υπουργείου, προκειμένου να απαντηθεί εγκαίρως το αίτημα, δεν κατέστη δυνατή η απάντηση του πριν την έναρξη της νέας σχολικής περιόδου 2017-2018. Το γεγονός αυτό καθόρισε τον μη προγραμματισμό επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης εντός των σχολικών αιθουσών κατά την περίοδο Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2017.

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, δεν κατέστη δυνατό κατά το έτος 2017 να πραγματοποιηθεί ένας από τους βασικούς στόχους του Τμήματος Πληροφόρησης, ήτοι, η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών διαμέσου των επισκέψεων του προσωπικού σε σχολικές αίθουσες για την ενίσχυση του προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που ήδη υλοποιούν αλλά και την εξοικείωση τους με την προστατευόμενη περιοχή.

Η επικοινωνία με την τοπική κοινωνία και η συμβολή του Φορέα Διαχείρισης στη διαμόρφωση φιλοπεριβαλλοντικών αντιλήψεων αλλά και η συνεισφορά του Φορέα στην απόκτηση και ανάπτυξη νέων προτύπων συμπεριφοράς των πολιτών, είναι υψίστης σημασίας. Για τον λόγο αυτό επιδιώχθηκε η διοργάνωση πληθώρας δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης οι οποίες προβλήθηκαν από όλα τα διαθέσιμα μέσα του Φορέα Διαχείρισης, με απώτερο στόχο την αλλαγή της κουλτούρας του τοπικού πληθυσμού σε σχέση με την επαφή που έχει με το φυσικό περιβάλλον. Σημαντικά εργαλεία του Φορέα Διαχείρισης προς την κατεύθυνση αυτή υπήρξε το

επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, αλλά και η συμπλήρωση και η δημιουργία των νέων υποδομών περιβαλλοντικής ενημέρωσης, στην Καστάνιτσα με την Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων και στο Λεωνίδιο Αρκαδίας με το Κέντρο Πληροφόρησης για την Χλωρίδα του Πάρνωνα, αντίστοιχα. Άλλα εργαλεία στη διάθεση του Φορέα Διαχείρισης, υπήρξαν, οι ενημερωτικές πινακίδες σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής και σε θέσεις εισόδου σε αυτή, η συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε πληθώρα συνεδρίων, ημερίδων και εκδηλώσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα, η κυκλοφορία του έντυπου ενημερωτικού υλικού του Φορέα Διαχείρισης, κ.α.

Σημαντικό πόρισμα αυτής της επίπονης προσπάθειας είναι ότι ενισχύθηκε περαιτέρω το ειδικό ενδιαφέρον των πολιτών για την αξία της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο βεβαιώνεται από την αύξηση της συμμετοχής τους στις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που υλοποιήθηκαν από το Φορέα Διαχείρισης κατά την περίοδο του έτους.

Γενικότερα, το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από τις αναφορές του παρόντος Κεφαλαίου είναι ότι το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, παρά τις αντιξοότητες και τις συνθήκες που επικρατούν, διατηρεί σταθερούς τους στόχους που έχει θέσει καθώς και κάθε άλλη συναφή προς τους σκοπούς του αρμοδιότητα.

Κεφάλαιο 5

ΦΥΛΑΞΗ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται ως εξής:

Υπεύθυνος τμήματος: Δήμος Αναστόπουλος, Μηχανικός Περιβάλλοντος, M.Sc.

Ειδικοί Δασικής Προστασίας: 1. Ιωάννης Δημητρακόπουλος, 2. Φωτεινή Δημάκου, 3. Γεώργιος Λυτρίβης, 4. Γεώργιος Κωλέττης.

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος, M.Sc.
- Άννα Κανελίδου, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος, M.Sc.

Τμήμα Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2017 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Γενική περιγραφή φύλαξης

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των ιδιαίτερων φυσικών χαρακτηριστικών, αποτελεί ένα βασικό στοιχείο για τη διατήρηση του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής. Η επόπτευση/φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής οδηγεί από την αναγνώριση της περιοχής και τις ενδεχόμενες απειλές και πιέσεις του οικοσυστήματός αυτής στη λήψη πρακτικών μέτρων προστασίας μέσα από μια σειρά ενεργειών:

- Αναγνώριση της περιοχής ως περιοχή φυσικού κάλλους.

- Αναγνώριση των βιοτικών και αβιοτικών χαρακτηριστικών της περιοχής.
- Αναγνώριση των πιέσεων και απειλών που δέχεται η περιοχή που μπορεί να είναι είτε ανθρωπογενείς είτε φυσικές καταστροφές.
- Ενέργειες για τη διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής και την εποπτεία της.

Η προστασία και διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών μιας περιοχής, από απειλές και πιέσεις προϋποθέτει εκτός από ένα υπάρχον νομικό πλαίσιο που θα στηρίζει την εκάστοτε πολιτική προστασίας, ένα μηχανισμό ελέγχου αρμόδιο για την τήρηση του νομοθετικού πλαισίου. Αυτός ο μηχανισμός, αποτελείται από φορείς που έχουν ως στόχο την εποπτεία των περιοχών που υπόκεινται σε καθεστώς προστασίας, καθώς επίσης και την επίβλεψη των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εντός των ορίων τους. Ενώ, παράλληλα, πραγματοποιείται έλεγχος για το εάν αυτές οι δραστηριότητες είναι συμβατές με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Οι φορέας διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ως ένας από τους αρμόδιους φορείς για τον έλεγχο και εποπτεία τέτοιων δραστηριοτήτων, αλλά λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου του Φορέα, παρόλο που έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Στην ελληνική νομοθεσία, με βάση τον κώδικα ποινικής δικονομίας καθορίζονται οι ανακριτικές ιδιότητες των οργάνων των φορέων που είναι αρμόδιοι για την εποπτεία των περιοχών και τους παρέχεται η δυνατότητα να επιβάλλουν κυρώσεις σε όσους ασκούν δραστηριότητες που είναι ενάντια στις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

Στους Ειδικούς Ανακριτικούς Υπαλλήλους, περιλαμβάνονται τα όργανα από όλα τα Σώματα Ασφαλείας (με συγκεκριμένο βαθμό), καθώς επίσης και οποιοδήποτε Σώμα ή Όργανο που αποκτά την ιδιότητα και τις αρμοδιότητες Ειδικού Ανακριτικού Υπαλλήλου, σύμφωνα με εκάστοτε νομοθετικό διάταγμα. Στα Σώματα Ασφαλείας ανήκει η ελληνική αστυνομία, η πυροσβεστική, το λιμενικό σώμα ενώ καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου έχουν η δασική υπηρεσία και η ομοσπονδιακή θηροφυλακή.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία
- Λιμενικό Σώμα

Η περίοδος φύλαξης για τον Φορέα Διαχείρισης είναι ετήσια δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στα παρακάτω ζητήματα:

Κυνήγι: η περίοδος κατά την οποία υπάρχει ανάγκη για συνεχή παρουσία στο ύπαιθρο για φύλαξη σε σχέση με την λαθροθηρία είναι από τις αρχές Αυγούστου έως το τέλος Μαΐου.

Συλλογή τσαγιού: απαραίτητη περίοδος για συνεχή παρουσία στον Πάρνωνα είναι από τις αρχές Μαΐου μέχρι και τέλος Αυγούστου, περίοδος που καλύπτει την ανθοφορία του ενδημικού είδους *Sideridis cladestina* που φύεται στον Πάρνωνα, οπότε και παρατηρείτε παράνομη συγκομιδή του, πέραν των επιτρεπόμενων κατ' άτομο όριο κάρπωσης του είδους.

Συλλογή ειδών χλωρίδας: απαραίτητη περίοδος για συνεχή παρουσία στον Πάρνωνα είναι από τις αρχές Μαΐου μέχρι και τέλος Αυγούστου.

Αυθαίρετα κτίσματα και επιχωματώσεις (μπαζώματα): είναι απαραίτητη η καθ' όλο το έτος παρουσία στο πεδίο για τον έλεγχο τέτοιων παράνομων δραστηριοτήτων.

Πυρκαγιές: η περίοδος κατά την οποία υπάρχει ανάγκη για συνεχή παρουσία στο ύπαιθρο σε σχέση με τις πυρκαγιές είναι κατά την αντιπυρική περίοδο, ήτοι από αρχές Μαΐου μέχρι τέλος Οκτωβρίου.

Ψάρεμα: απαραίτητη παρουσία κυρίως την καλοκαιρινή περίοδο και αποκλειστικά στην περιοχή της Απόλυτης Προστασίας της λιμνοθάλασσας Μουστού. Αυστηρότερη επόπτευση σε σχέση με την λαθραλιεία θα πρέπει να γίνεται ιδιαίτερα στην περιοχή του Χερωνησίου στην παλιά κοίτη του Βρασιάτη.

Βόσκηση: είναι απαραίτητη η καθ' όλο το έτος παρουσία στο πεδίο για τον έλεγχο παράνομων δραστηριοτήτων σχετικών με την βόσκηση, ιδιαίτερα στην περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης Συστάδας Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) Μονής Μαλεβής και σε ολόκληρο τον ορεινό όγκο του Πάρνωνα.

Παράνομη απόθεση απορριμμάτων: απαραίτητη η παρουσία για όλο το έτος, κυρίως στις κοίτες των ποταμών Τάνου, Βρασιάτη και Δαφνώνα, καθώς και σε όλες τις κοίτες των ρεμάτων της προστατευόμενης περιοχής.

Λαθροϋλοτομία και παράνομη μεταφορά ξυλείας: απαραίτητη η παρουσία για όλο το έτος, κυρίως στον ορεινό όγκο του Πάρνωνα.

Λατόμευση: απαραίτητη η παρουσία για όλο το έτος, κυρίως στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις λατομείων της προστατευόμενης περιοχής.

Τμήμα Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

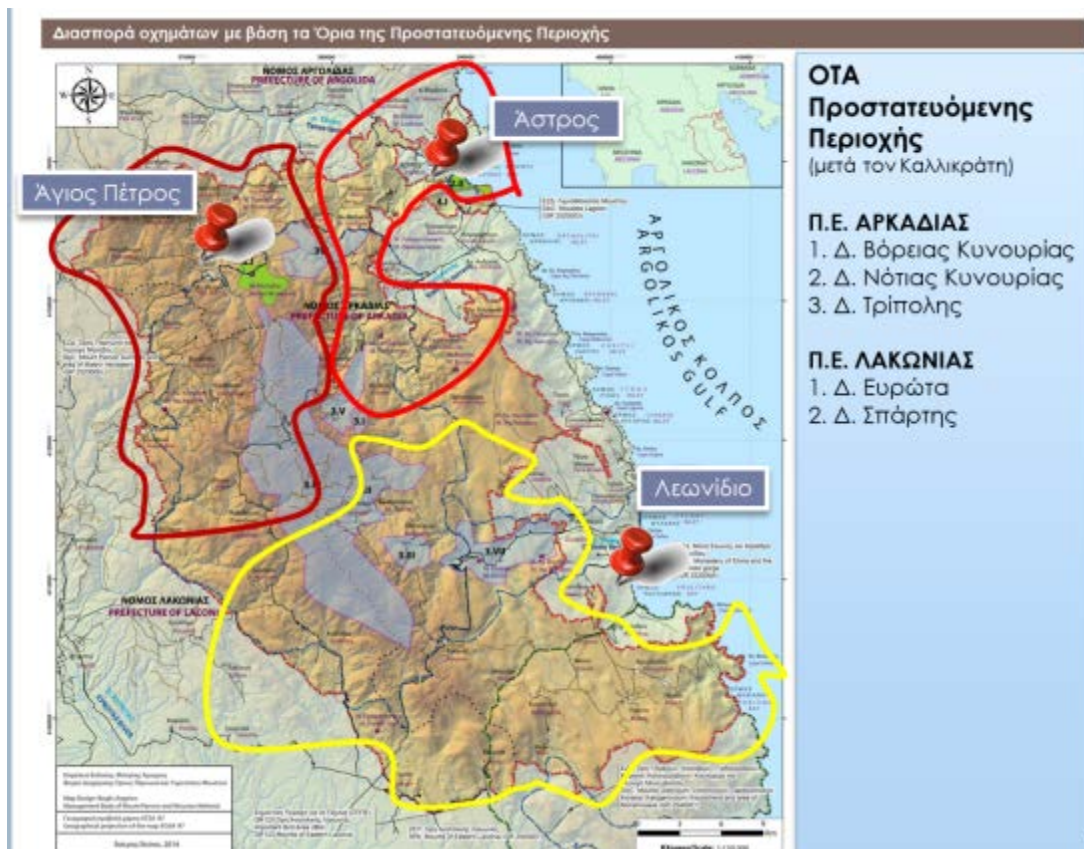
Τα μέσα που χρησιμοποίησε το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης κατά την περίοδο του έτους 2017 ήταν:

α) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες με περιοχή ευθύνης την πεδινή προστατευόμενη περιοχή, θα εποπτεύουν την περιοχή από τον υγρότοπο Μουστού μέχρι και την περιοχή του Ξηροκαμπίου και τις περιοχές Καστάνιτσας, Πραστού (δηλ. 2II, 3VI),

β) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες με περιοχή ευθύνης τον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής, θα εποπτεύουν από την περιοχή Μαλεβής μέχρι τα Άνω Δολιανά και από τις Καρυές μέχρι την Βαμβακού σε δεύτερη προτεραιότητα (δηλ. 2I, 3I, 3IV, 3VI)

γ) Ένα αγροτικό όχημα για τις νότιες εκτάσεις της προστατευόμενης περιοχής, οι περιπολίες φύλαξης θα πραγματοποιούνται εκ περιδρομής από προσωπικό φύλαξης, θα εποπτεύουν την περιοχή από την χαράδρα του Λεωνιδίου, τον Κοσμά, τον Άγιο Βασίλειο, το Φωκιανό μέχρι και το Γεράκι Λακωνίας (δηλ. 3II, 3III, 3VII).

Η διασπορά αυτή θα βοηθήσει στην αποτελεσματικότερη και γρηγορότερη φύλαξη, με τα λιγότερα έξοδα μετακινήσεων.

Κάθε όχημα και κάθε βάρδια περιλαμβάνει έναν φύλακα/ειδικό δασικής προστασίας και σε ειδικές περιπτώσεις δύο. Θα ακολουθείται το πρόγραμμα διαδρομών που συντάσσει ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.

Η προμήθεια σύγχρονου και αξιόπιστου εξοπλισμού επέτρεψε να παρέχονται πλέον στο πεδίο αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Ο εξοπλισμός κάθε οχήματος είναι:

- Ένα σταθερό και ένα φορητό ασύρματο, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις συχνότητες των δύο Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αρκαδίας και Λακωνίας ανάλογα με την περιοχή επόπτευσης του προσωπικού (Αρκαδία ή Λακωνία). Οι ασύρματοι παραμένουν ανοικτοί καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας, στην ανάλογη συχνότητα της περιοχής που βρίσκονται. Με αυτό τον τρόπο είναι άμεση η επικοινωνία των φυλάκων του Φορέα με την Πυροσβεστική Υπηρεσία και επιτυγχάνεται γρηγορότερη επέμβαση και αντιμετώπιση του συμβάντος.
- Ένα βυτίο πυρόσβεσης χωρητικότητας 500 λίτρων και μάνικες πυρόσβεσης.
- Κιάλια, φακό, εργαλειοθήκη, αλυσοπρίονο, φωτογραφική μηχανή, αυτόματη κάμερα, κάμερα καταγραφής και ασφάλειας αυτοκινήτου, φορητό GPS, οδηγό αναγνώρισης πουλιών/φυτών/ερπετών, ένα βίντσι (εργάτης), αντιολισθητικές αλυσίδες κ.α.
- Γαλότσες, ολόσωμες αδιάβροχες φόρμες, προστατευτικά γυαλιά, μάσκες εργασίας, σακίδια πλάτης, σάκοι νερού και προστατευτικά γάντια.
- Αναλυτικοί χάρτες της περιοχής.
- Υπηρεσιακό κινητό τηλέφωνο.
- Φορητό φαρμακείο πρώτων βοηθειών.

Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας συμπληρώνονται τα εξής έντυπα:

- **Δελτίο Κίνησης Οχήματος:** όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τις χιλιομετρικές αποστάσεις, η ημέρα κίνησης και η αντιστοίχιση του τιμολογίου βενζίνης. Παραδίδεται στον υπεύθυνο φύλαξης και αποστέλλεται μαζί με τα Μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και τα αντίστοιχα τιμολόγια βενζίνης. Σημειώνεται ότι το όχημα κίνησης είναι είτε του Φορέα Διαχείρισης είτε ιδιωτικό όχημα.
- **Φύλλο Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης:** (Βιβλίο Συμβάντων): όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τα διανυθέντα χιλιόμετρα και τυχόν παρατηρήσεις του υπαλλήλου. Χρησιμοποιείται για την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης και αποτελεί παραδοτέο της φύλαξης.
- **Δελτίο Παρακολούθησης:** όπου καταγράφονται τα βιοτικά δεδομένα που εντοπίζονται και μαρκάρονται με το GPS, ώστε να υπάρχει επικουρία του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης.

Οχήματα του Φορέα Διαχείρισης

Ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/ Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης είναι συνοπτικά αρμόδιος για:

- την κατάρτιση των **Μηνιαίων Προγραμμάτων Φύλαξης**, τα οποία αποτελούν το πρόγραμμα βαρδιών κάθε υπαλλήλου στη φύλαξη. Τα Μηνιαία Προγράμματα αποστέλλονται στην Επιθεώρηση Εργασίας μηνιαίως προς έγκριση.
- Την κατάρτιση του **Εβδομαδιαίου Προγράμματος Φύλαξης**, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι διαδρομές κάθε υπαλλήλου. Υποχρεούται επίσης να το αποστέλλει σε κάθε συνεργαζόμενη υπηρεσία (πυροσβεστική, δασαρχείο κλπ), ώστε να γνωρίζουν οι αρμόδιες οι υπηρεσίες ποια σημεία εποπτεύονται καθημερινά.
- Συμπληρώνει πριν από κάθε κίνηση οχήματος την **Διαταγή Πορείας**, όπου αναγράφονται η ημερομηνία κίνησης, η αιτιολογία της κίνησης, και οι επιβαίνοντες στο όχημα. Αποστέλλεται μαζί με το **Δελτίο Κίνησης Οχήματος** και το αντίστοιχο τιμολόγιο βενζίνης στην Διαχειριστική Αρχή.
- Την σύνταξη του **Δελτίου Αυτοψίας**, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, με επισύναψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης
- Την παραπομπή των σημαντικότερων αυτοψιών – καταγγελιών προς το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης με σκοπό τη σύνταξη επιστολών και καταγγελιών.
- Συγκεντρώνει μηνιαίως τα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης, τα οποία αρχειοθετούνται ανά μήνα ως Μηνιαίο Βιβλίο Συμβάντων και χρησιμοποιούνται στην σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων Φύλαξης.

- Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων φύλαξης.
 - Συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Τήρηση του φωτογραφικού αρχείου φύλαξης.

Καταγραφή παράνομων δραστηριοτήτων

Με στόχο την αποτελεσματική φύλαξη στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού, οι τέσσερις (4) φύλακες/επόπτες του Φορέα Διαχείρισης, εκτελούν καθημερινώς δρομολόγια, τόσο στον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής, όσο και στην παραλιακή ζώνη. Με δεδομένες τις παρούσες αρμοδιότητες του προσωπικού, η φύλαξη έχει κυρίως εποπτικό, προληπτικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα και σε δεύτερο βαθμό κατασταλτικό με στόχο να αποτρέπονται οι παράνομες δραστηριότητες στην προστατευόμενη περιοχή. Επίσης, η συνέχιση και η ενίσχυση συνεργασίας του προσωπικού με τις λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες της περιοχής αποτελεί βασική προτεραιότητα του Φορέα Διαχείρισης.

Πυρκαγιές

Η πρόληψη των πυρκαγιών αποτελεί βασική αρμοδιότητα των φυλάκων του Φορέα Διαχείρισης τόσο στις ορεινές περιοχές του Πάρνωνα όσο και στις πεδινές. Η περίοδος επικινδυνότητας για τις πυρκαγιές ξεκινάει από αρχές Μαΐου και λήγει τέλος Οκτωβρίου. Κατά τους μήνες αυτούς διαμορφώνεται κατάλληλα ο εξοπλισμός των οχημάτων φύλαξης με βυτία πυρόσβεσης, χωρητικότητας 500 λίτρων νερού και μάνικες κατάσβεσης.

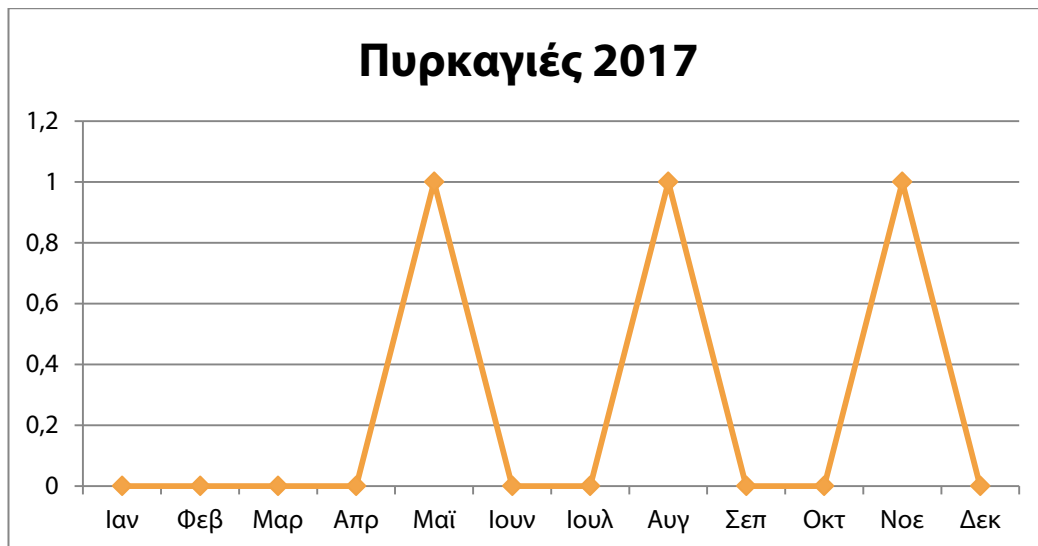
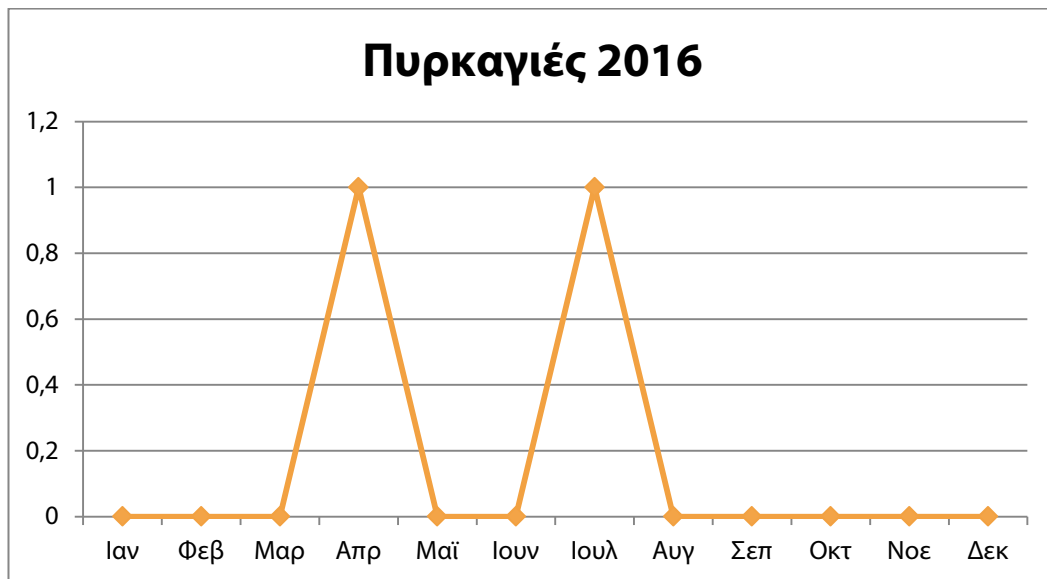
Καμένη έκταση στα Άνω Δολιανά

Καμένη έκταση στον Αντζινέικα

Την περίοδο του 2017, καταγράφηκαν μόλις τρία (3) περιστατικά πυρκαγιών σε δασικά οικοσυστήματα, τα πιθανά αίτια αυτών ήταν αμέλεια κτηνοτρόφων και ιδιωτών ή εμπρησμός.

Οι φύλακες είχαν καθημερινή και συνεχή επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Αρκαδίας και Λακωνίας), μέσω ασυρμάτων, επιτυγχάνοντας την έγκαιρη ειδοποίηση της σε περίπτωση πυρκαγιάς. Παράλληλα, συνδράμουν επικουρικά στο έργο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, διαμορφώνοντας κατάλληλα το πρόγραμμα διαδρομών περιπολίας των οχημάτων, ώστε να μην συμπίπτουν με τις περιπολίες της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, αλλά και συμμετέχοντας στην κατάσβεση πυρκαγιών.

Συγκριτικά με το 2016 όπου σημειώθηκαν δυο (2) πυρκαγιές, τα περιστατικά του 2017 κυμάνθηκαν στα ίδια σχεδόν επίπεδα, αυξημένα κατά ένα. Αυτό οφείλεται κυρίως στην άσογη συνεργασία των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών με το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης και στην εντατική και συνεχή φύλαξη από τους φύλακες του Φορέα Διαχείρισης. Και τα τρία (3) περιστατικά περιορίστηκαν και αντιμετωπίστηκαν άμεσα, προλαμβάνοντας τυχόν επέκτασή τους.

Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ. αριθμ. 33999/2010, δεν επιτρέπεται η συλλογή φυτών χωρίς ειδική άδεια από το αρμόδιο Δασαρχείο. Στα φυτά αυτά κατατάσσονται κυρίως το τσάι (*Sideritis clandestina*) του Πάρνωνα, η ρίγανη (*Origanum onites*) καθώς και άλλα τοπικά ενδημικά είδη της περιοχής. Απαραίτητη περίοδος για συνεχή παρουσία στον Πάρνωνα είναι από τις αρχές Μαΐου μέχρι και τέλος Αυγούστου, περίοδος που καλύπτει την ανθοφορία του ενδημικού είδους *Sideridis clandestina* που φύεται στον Πάρνωνα, οπότε και παρατηρείτε παράνομη συγκομιδή του, πέραν των επιτρεπόμενων κατ' άτομο όριο κάρπωσης του είδους.

Το Δασαρχείο Σπάρτης είναι αρμόδιο για την διαχείριση του υψηλού δάσους του Πάρνωνα όπου και φύεται το τσάι. Οι φύλακες του Φ.Δ. προσπάθησαν να αποτρέψουν την αλόγιστη συλλογή και

εμπορία του και με την αλλαγή του ωραρίου τους κατά τη περίοδο συγκομιδής του – μήνες Μάιος με Ιούλιο – αλλά και με στοχευόμενα εβδομαδιαία δρομολόγια, στις περιοχές του Πάρνωνα όπου φύεται. Δεν καταγράφηκαν για το έτος 2017 περιστατικά συλλογής τσαγιού.

Απόρριψη απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων - Επιχωματώσεις

Πλήθος χώρων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων αλλά και στερεών αποβλήτων καταγράφηκαν από τους φύλακες του Φ.Δ. σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής. Συγκεκριμένα καταγράφηκαν δώδεκα (12) συμβάντα για το 2017, μειωμένα από τα συμβάντα του 2016 (15 περιστατικά).

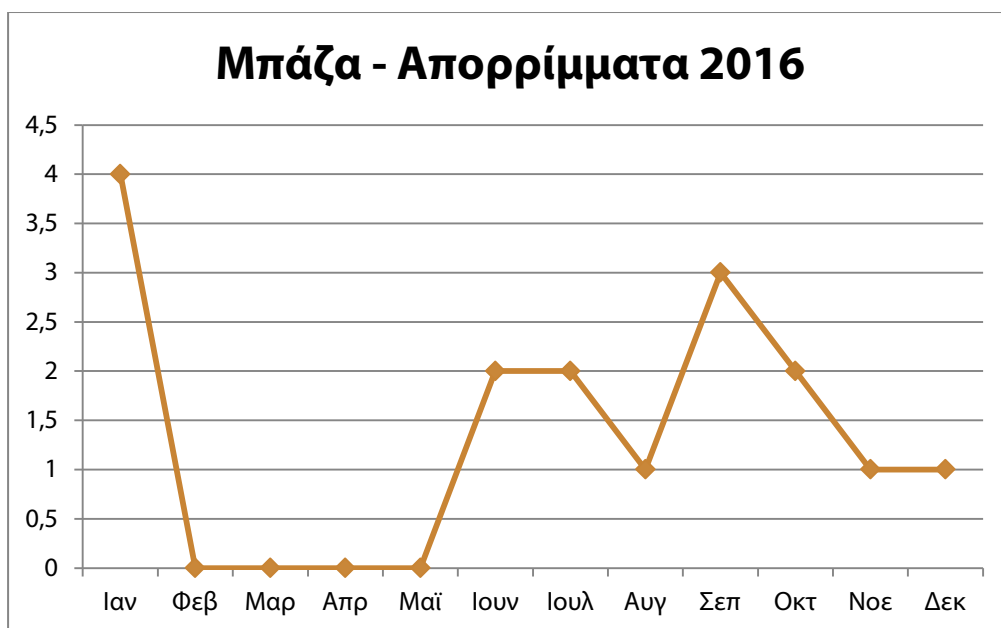

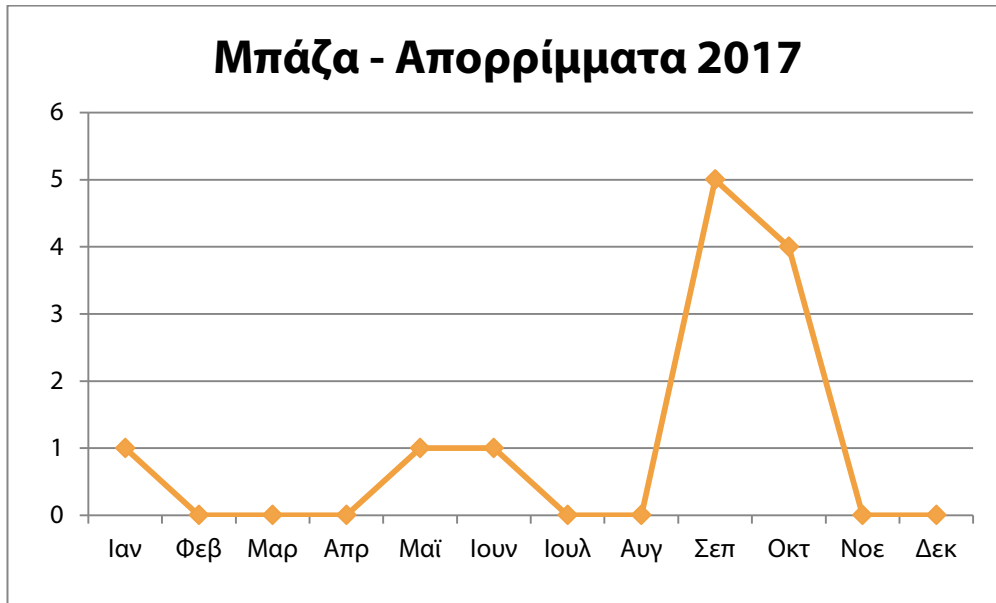
Μπάζα & οικοδομικά υλικά στον Δαφνώνα

Μπάζα, οικοδομικά υλικά & απορρίμματα στην περιοχή του Κοσμά

Για δέκα (10) περιπτώσεις αποθέσεων στερεών αποβλήτων ή απορριμμάτων, συντάχθηκαν σχετικές αναφορές από το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης κατόπιν υποδείξεων των θέσεων από το Τμήμα Φύλαξης, για ενέργεια προς τις αρμόδιες υπηρεσίες (όπως, Δήμοι, Περιφέρεια Πελοποννήσου, ΥΠΕΝ και Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων).

Οι κατανομές των καταγεγραμμένων παράνομων δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των ετών 2016 & 2017, φαίνονται στα παραπάνω γραφήματα. Διαπιστώνεται μικρή μείωση για το 2017 καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Αυτό οφείλεται στην συντονισμένη φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής.

Λαθραλιεία

Η καθημερινή επίβλεψη της περιοχής Απόλυτου Προστασίας της Φύσης του Υγροτόπου Μουστού, όπου και απαγορεύεται κάθε είδους δραστηριότητα, είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα, και κατά τη διάρκεια του 2017 καταγράφηκαν πέντε (5) περιπτώσεις λαθραλιείας.

Παρά την επαρκή σήμανση απαγόρευσης της εν λόγω δραστηριότητας, η παρουσία των φυλάκων κρίθηκε απαραίτητη, οι οποίοι προέβησαν σε σύσταση και ενημέρωση των παραβατών και στη συνέχεια τους απομάκρυναν από το σημείο.

Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

Αμμοληψίες: η συγκεκριμένη δραστηριότητα διενεργείται κυρίως στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στα ρέματα του Τάνου και Βρασιάτη. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2017 δεν εντοπίστηκε καμία περίπτωση παράνομης αμμοληψίας στην προστατευόμενη περιοχή.

Απορρίψεις υγρών αποβλήτων: αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά τα προηγούμενα έτη. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές κατά τα έτη 2016 & 2017 έπαψε να εμφανίζεται διότι πολλά ελαιοτριβεία έπαψαν να λειτουργούν καθώς δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές της κείμενης νομοθεσίας. Τα ελαιοτριβεία που συνεχίζουν την λειτουργία τους εναρμονίστηκαν με την κείμενη νομοθεσία, βάσει της οποίας κάθε ελαιοτριβείο πρέπει να έχει σταθερές αδειοδοτημένες δεξαμενές απόθεσης των λυμάτων, έτσι ώστε να μην εισχωρούν αυτά στον υδροφόρο ορίζοντα. Εντοπίστηκε ένα(1) περιστατικό παράνομης απόθεσης λυμάτων από βυτίο στην περιοχή της Βασκίνας εντός της παράνομης χωματερής που λειτουργεί ο Δήμος Νότιας Κυνουρίας.

Λαθροθηρία: Τα επτά καταφύγια Άγριας Ζωής που υπάρχουν στην περιοχή του Φ.Δ. κάνουν ιδιαίτερα δύσκολο το έργο των φυλάκων αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει εμφανιστεί κάποιο ιδιαίτερο κρούσμα λαθροθηρίας. Η συνεχής παρουσία της θηροφυλακής της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας στην προστατευόμενη περιοχή σε συνδυασμό με τις περιπολίες των φυλάκων του ΦΔ βοήθησε αρκετά στη πρόληψη και καταστολή της λαθροθηρίας. Ένα μειονέκτημα του Φ.Δ., πέραν της ελλιπέστατης νομοθεσίας περί αρμοδιοτήτων, είναι το ωράριο εργασίας, το οποίο δεν είναι δυνατόν να εκτελείται κατά τις νυχτερινές και πρώτες πρωινές ώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν εντοπιστεί κρούσματα λαθροθηρίας, ενώ είναι γνωστό ότι υπάρχουν, κυρίως τις νυχτερινές ώρες.

Υλοτομίες: Κατά τη διάρκεια του 2017 δεν εντοπίστηκαν περιπτώσεις λαθροϋλοτομίας στην ευρύτερη προστατευόμενη περιοχή.

Λοιπές αρμοδιότητες και δραστηριότητες περιόδου 2017

Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας

Μία από τις συμπληρωματικές αρμοδιότητες του Τμήματος Φύλαξης αποτελεί και η Καταγραφή και Παρακολούθηση ειδών, στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

Έχοντας άμεση επαφή με την προστατευόμενη περιοχή, οι φύλακες κατά τη διάρκεια των περιπολιών τους είχαν τη δυνατότητα παρακολούθησης και καταγραφής ειδών ορνιθοπανίδας και άγριας πανίδας. Η χρήση οδηγών για ερπετά/ πτηνά/ θηλαστικά, κιαλιών, φωτογραφικών μηχανών και αυτόματων καμερών ήταν τα κύρια μέσα για να κάνουν αναγνώριση στο πεδίο, ενώ με τη χρήση φορητού GPS υποδείκνυαν το ακριβές σημείο καταγραφής.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν θα χρησιμοποιηθούν στην καταγραφή και χαρτογράφηση της ζωογεωγραφίας των ειδών της προστατευόμενης περιοχής.

Επιπλέον, έχουν διασωθεί τραυματισμένα άγρια ζώα και έχουν αποσταλεί για περίθαλψη στο Κέντρο Περίθαλψης Άγριων Ζώων – ANIMA, στην Αθήνα. Συγκεκριμένα, το Σάββατο 21 Ιανουαρίου 2017 εντοπίστηκε από περίοικους, στο κεντρικό κανάλι του Μουστού (Βαυαρικό) άτομο βουβόκυκνου (*Cygnus olor*) το οποίο έφερε σημάδια αδυναμίας πετάγματος και κίνησης. Μετά από σχετική ενημέρωση του ΦΔ μετέβησαν στο σημείο ο Συντονιστής του ΦΔ και φύλακας του ΦΔ, εκτός υπηρεσίας για έλεγχο της κατάστασής τους, όπου και διαπιστώθηκε πως ο βουβόκυκνος ήταν νεκρός. Στις 23 Ιανουαρίου 2017 προσωπικό του ΦΔ τηρώντας τους κανόνες ασφαλείας και με τις οδηγίες της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας Αρκαδίας, περισυνέλεξε το νεκρό βουβόκυκνο και τον απέστειλε στην αρμόδια Κτηνιατρική Υπηρεσία Αρκαδίας για αποστολή δείγματος για εργαστηριακό έλεγχο τυχόν προσβολής του από την γρίπη των πτηνών. Δυστυχώς, τα εργαστηριακά αποτελέσματα ήταν θετικά, με τον εν λόγω βουβόκυκνο να είναι το πρώτο καταγεγραμμένο περιστατικό άγριου πτηνού προσβεβλημένο με τον ιό της γρίπης των πτηνών στην ευρύτερη περιοχή του υδροτόπου Μουστού.

Πρώτες βοήθειες σε γκιώνη (*Otus scops*) και σε βραχοκίρκινεζο (*Falco tinnunculus*)

Συντήρηση υποδομών - Τεχνική Υποστήριξη ΦΔ

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων των φυλάκων είναι η συντήρηση κτηριακών υποδομών, του εξοπλισμού του Φορέα Διαχείρισης, η συντήρηση των μονοπατιών, των παρατηρητηρίων κλπ. Της προστατευόμενης περιοχής, καθώς επίσης και η υποστήριξη, εξυπηρέτηση και ο έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής με ταυτόχρονη ενημέρωσή τους για το ισχύον καθεστώς προστασίας της κάθε περιοχής, βάσει της κείμενης νομοθεσίας.

Κατά τη διάρκεια του 2017, συντηρήθηκαν οι υποδομές του Φορέα Διαχείρισης (Κέντρα Ενημέρωσης και οχήματα) και οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Υγροτόπου Μουστού, καθώς και της ευρύτερης περιοχής του Φορέα Διαχείρισης. Έγιναν καθαρισμοί απορριμμάτων και στερεών υλικών κυρίως στις περιοχές απολύτου προστασίας της Φύσης, όπως στη λιμνοθάλασσα του Μουστού, στη παραλία Πόρτες πλησίον του υγροτόπου Μουστού, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, καθώς και στις περιοχές του ορεινού όγκου του Πάρνωνα.

Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση

Μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων είναι και η επικουρία στις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης.

Οι φύλακες, σε έκτακτες περιπτώσεις κατά την απουσία των ξεναγών, λειτουργούν τα Κέντρα Ενημέρωσης του Φορέα στο Άστρος, Άγιο Πέτρο, Καστάνιτσα και Λεωνίδιο, συμβάλλοντας άμεσα σε όλες τις δράσεις/ εκδηλώσεις Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης. Συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δράση/εκδήλωση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, σε δεκάδες ξεναγήσεις ομάδων και σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή. Κάποιες από τις εκδηλώσεις του Φορέα Διαχείρισης είναι:

- Η ορνιθοπαρατήρηση με αφορμή την Πανευρωπαϊκή Γιορτή πουλιών,
- η συμμετοχή στις δράσεις της 34η Γιορτής Καστάνου στην Καστάνιτσα,

- η τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων πληροφόρησης στην παραλία «Πόρτες Μελιγούς» για την προστασία του κρίνου της θάλασσας (*Pancratium maritimum*) με ταυτόχρονο εθελοντικό καθαρισμό της παραλίας,
- ο έλεγχος των φωλεών ωτοκίας του είδους χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*),
- ο εθελοντικός καθαρισμός του υγροτόπου Μουστού στα πλαίσια της Πανελλαδικής καμπάνιας Let's Do it,
- η συμμετοχή στην 4η διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» με αφετηρία και τερματισμό στον Αγ. Πέτρο Αρκαδίας, καλύπτοντας μια κυκλική απόσταση 70 χλμ.

Συμμετοχή στην διοργάνωση του αγώνα «Κρόνιον Πέρασμα»

Εθελοντικός καθαρισμός του υγροτόπου Μουστού στα πλαίσια της Πανελλαδικής καμπάνιας Let's Do it

Ως μέλος των Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ), ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στις συναντήσεις των ΣΟΠΠ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, των Δήμων Νότιας & Βόρειας Κυνουρίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών, χιονοπτώσεων, πλημμυρικών

φαινομένων και κατολισθήσεων. Στις συναντήσεις, ο ΦΔ εκπροσωπήθηκε από τον Υπεύθυνο του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης. Συγκεκριμένα:

(11/04/2017) Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με θέμα «Δασικές Πυρκαγιές 2017».

Ενόψει της αντιπυρικής περιόδου που ορίζεται από 1 Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου, έλαβε χώρα στις 11/04/2017 η καθιερωμένη συνάντηση του Συντονιστικού Οργάνου της Πολιτικής Προστασίας της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, με θέμα τις Δασικές Πυρκαγιές. Στην συνάντηση παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των αρμόδιων υπηρεσιών: Πυροσβεστικό και Λιμενικό Σώμα, Ελληνική Αστυνομία, Δήμοι Νομού Αρκαδίας, Δασικές Υπηρεσίες και ο προϊστάμενος Πολιτικής Προστασίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης κ. Δημήτρης Κατσαρός.

Ο αντιπεριφερειάρχης Αρκαδίας κ. Βαγγέλης Γιαννακούρας προέδρευσε της επιτροπής και στην εισήγησή του ευχαρίστησε όλους τους φορείς για τη σημαντική τους βοήθεια και για τις άμεσες ενέργειες στις οποίες προέβησαν, προκειμένου τα φαινόμενα να μην προκαλέσουν εκτεταμένες ζημιές τον χειμώνα. Ακολούθως, αναφέρθηκε στην θερινή περίοδο: «Η σωστή προετοιμασία για το καλοκαίρι πέρυσι απέφερε αποτέλεσμα, με την Περιφέρεια Πελοποννήσου να έχει ενθαρρυντικά αποτελέσματα και λίγες μεγάλες πυρκαγιές. Πρέπει να προετοιμαστούμε άμεσα», τόνισε, «ώστε να μην πληγωθούν τα δάση μας εφέτος».

Η συνάντηση είχε σκοπό τη συνεργασία των φορέων για την επίτευξη της καλύτερα δυνατής πρόληψης, ενάντια στον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς. Το λόγο πήρε ο εκπρόσωπος του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος επισήμανε τις δυσκολίες και τα προβλήματα που συναντούν εν ώρα εργασίας και δυσχεραίνουν το έργο τους. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε στην ανάγκη απομάκρυνσης των κλαδιών οπωροφόρων δέντρων, που φράζουν τους δρόμους, και τον καθαρισμό των οικοπέδων, ώστε να διευκολύνεται η προσπέλαση των οχημάτων. Επίσης αναφέρθηκε στην άμεση αλλαγή των κατεστραμμένων αντλιών (πομόνες) στις υδατοδεξαμενές των ορεινών όγκων. Αιτήθηκε στη Δασική Υπηρεσία να μεριμνήσει την παροχή άδειας κοπής κλάδων στους αγροτικούς δρόμους. Ζήτησε έγκαιρη ενημέρωση όλων, σχετικά με τον Δείκτη Επικινδυνότητας βάσει των ημερήσιων χαρτών επικινδυνότητας που εκδίδει η Γ.Γ. της Πολιτικής Προστασίας και πρότεινε την δυνατότητα προβολής τηλεοπτικού σποτ τις ημέρες υψηλού κινδύνου. Από τη μεριά του ο Φορέας Διαχείρισης αναφέρθηκε στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν και προκαλούν δυσλειτουργία της υπηρεσίας, με αποτέλεσμα η φύλαξη να έχει περιοριστεί αρκετά. Εξαιτίας της περιορισμένης ποσότητας των καυσίμων, βάσει του επιτρεπόμενου ορίου κατανάλωσης ανά μήνα, θα τροποποιηθούν αναλόγως τα δρομολόγια της περιπολίας και θα αλλάξει ο τρόπος φύλαξης με πιο στατικές περιπολίες και μείωση των μακρινών δρομολογίων. Ωστόσο, ο κατάλληλος εξοπλισμός των οχημάτων καθιστά τον ΦΔ μια ικανή και ευέλικτη επιλογή κατάσβεσης, τονίζοντας τις άριστες σχέσεις με το ΠΣ.

Οι εκπρόσωποι των Δήμων (Τρίπολης, Βόρειας και Νότιας Κυνουρίας κλπ) παραπονέθηκαν για την καθυστέρηση της χρηματοδότησης για δράσεις πολιτικής προστασίας, επισήμαναν την ανάγκη καθαρισμού του αγροτικού οδικού δικτύου από κλαδιά, ζήτησαν να αναλάβει κάθε υπηρεσία τις

υποχρεώσεις της και αιτήθηκαν επιπλέον προσωπικό. Από την πλευρά του ο εκπρόσωπος του αυτοκινητόδρομου «ΜΟΡΕΑ» τόνισε ότι η χρήση του αυτοκινητόδρομου θα γίνεται δωρεάν από τα κατασβεστικά οχήματα και ότι έχουν αναλάβει τον καθαρισμό των νησίδων από χόρτα και πιθανό εύφλεκτο υλικό. Οι λοιπές υπηρεσίες δεσμεύτηκαν ότι θα συνδράμουν τα μέγιστα και με όποια μέσα διαθέτουν στην αντιμετώπιση επεισοδίου πυρκαγιάς.

(18/05/2017) Συνάντηση Τοπικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας των Δήμων Βόρειας και Νότιας Κυνουρίας, με θέμα «Δασικές Πυρκαγιές 2017».

Την Πέμπτη 18 Μαΐου 2017 έλαβαν χώρα οι καθιερωμένες συναντήσεις Συντονιστικού Πολιτικής Προστασίας των Δήμων Βόρειας και Νότιας Κυνουρίας, με θέμα συζήτησης τον συντονισμό δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πυρκαγιών, σε συνέχεια της συνάντησης του Περιφερειακού ΣΟΠΠ στις 11/04/2017. Στις συναντήσεις παρευρέθηκαν εκπρόσωποι φορέων αρμόδιων για το συντονισμό δράσεων και κατάσβεση πυρκαγιών, όπως ο Δ/ντης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας (κ. Σταθάς), στελέχη του Πυροσβεστικού Σώματος και της Αστυνομίας, δασικοί υπάλληλοι, ο προϊστάμενος του Λιμενικού Σώματος Άστρους (για Δήμο Βόρειας Κυνουρίας) και εκπρόσωποι των Δήμων.

Και οι δύο συναντήσεις επεσήμαναν την ανάγκη της πρόληψης ως το σημαντικότερο μέτρο πυροπροστασίας, η οποία διασφαλίζεται με τις εξής δράσεις:

- Σωστή προετοιμασία των υδατοδεξαμενών από τους Δήμους.
- Καθαρισμός επαρχιακού και δασικού οδικού δικτύου από τους αρμόδιους φορείς.
- Καθαρισμός των ιδιωτικών οικοπέδων από την πλεονάζουσα βλάστηση και απαραίτητη απομάκρυνση της κομμένης από τα σημεία.
- Συντήρηση αντιπυρικών οδών από τη Δασική Υπηρεσία.
- Συμμετοχή εθελοντών στην αντιμετώπιση συμβάντος.

Φυσικά οι παραβρισκόμενοι εκπρόσωποι δεν παρέλειψαν να αναφερθούν σε ελλείψεις, παράπονα και δυσκολίες, κυρίως οικονομικής φύσεως. Από τον ΦΔ επισημάνθηκε η αδυναμία εκτεταμένης φύλαξης, λόγω περιορισμένων διαθέσιμων ποσοτήτων στα καύσιμα κίνησης, με αποτέλεσμα την πιο στατική περιπολία, ενώ έγινε και αναφορά και στην αδυναμία πτήσης των αεροπλάνων κατάσβεσης πυρκαγιών από την Περιφέρεια, λόγω οικονομικών δυσχερειών.

(08/06/2017) Συμμετοχή στην "Ευρεία σύσκεψη για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών κατά την αντιπυρική περίοδο 2017" που πραγματοποίησε η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου - Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας στην Τρίπολη.

Στις 8 Ιουνίου 2017 μετά από πρόσκληση της Δ/σης Πολιτικής Προστασίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου & Ιονίου (Α.Δ.Π.Δ.Ε. & Ι) πραγματοποιήθηκε ευρεία σύσκεψη για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών κατά την αντιπυρική περίοδο 2017. Στόχος της σύσκεψης, η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των πυρκαγιών κατά την αντιπυρική περίοδο.

Η σύσκεψη έγινε υπό την προεδρία του Συντονιστή της Α.Δ.Π.Δ.Ε. & Ι., Νικολάου Παπαθεοδώρου, παρουσία του Συντονιστή των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Υποστράτηγου Βασιλείου Ματθαίου του Διευθυντή Πολιτικής Προστασίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Δημήτρη Κατσαρού, του Διοικητή των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Πελοποννήσου κ. Θ. Λαρέζου και του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου Πελοποννήσου κ. Στρατηγάκου.

Η σύσκεψη ξεκίνησε με την παρουσίαση στελέχους του Πυροσβεστικού Σώματος, αναφερόμενη στο έμψυχο και άψυχο δυναμικό των Πυροσβεστικών Δυνάμεων της Περιφέρειας, στις ζώνες υψηλού κινδύνου και στις περιοχές που πλήττονται συχνότερα από δασικές πυρκαγιές. Τέλος, ο ομιλητής αναφέρθηκε στην ετοιμότητα και στη δυνατή άμεση επέμβαση του Σώματος σε περίπτωση ανάγκης, καθώς το Επιχειρησιακό Σχέδιο έχει συνταχθεί από τη πλευρά του. Την επιβεβαίωση για άμεση δράση έδωσαν με τη σειρά τους και οι παρευρισκόμενοι Διοικητές της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Συνεχίστηκε με τους εκπροσώπους των ΟΤΑ οι οποίοι τοποθετήθηκαν σχετικά με τους καθαρισμούς στους οποίους έχουν προβεί. Αναφέρθηκαν για τις μη έγκυρες πιστώσεις από το Κράτος σχετικά με την αντιπυρική περίοδο, για την μη δυνατότητα από τη νομοθεσία να επιτρέπεται στους εθελοντές και χειριστές πολίτες, να μπορούν κατά τη διάρκεια μια πυρκαγιάς να οδηγούν τα μηχανήματα και κρατικά οχήματα. Επισημάνθηκε ότι για το 2017 κατανεμήθηκε από τον κρατικό προϋπολογισμό, το ποσό των 16,9 εκατομμυρίων ευρώ στους Ο.Τ.Α. της χώρας για έργα πυροπροστασίας, εκ των οποίων τα 2.157.900 ευρώ αφορούν τους ΟΤΑ της Δυτικής Ελλάδας και του Ιονίου. Επίσης, έχουν δοθεί πιστώσεις ύψους 198.500 ευρώ (145.000 για τη Δυτική Ελλάδα και 53.500 για τα Ιόνια Νησιά) για την εκτέλεση προγραμμάτων δασοπροστασίας στις δασικές υπηρεσίες.

Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην κάλυψη των πραγματικών αναγκών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε μέσα και ανθρώπινο δυναμικό, καθώς και η δυνατότητα διορθωτικών νομοθετικών παρεμβάσεων προς διευκόλυνση του έργου της Πολιτικής Προστασίας. Από τη δική τους πλευρά οι εκπρόσωποι των Δασικών Υπηρεσιών, κατέθεσαν τους προβληματισμούς και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ως Δημόσιοι Φορείς, και που αφορούν κυρίως οικονομικά ζητήματα (πχ πιστώσεις, αδυναμία μετακινήσεων),

αλλά υποσχέθηκαν πως θα γίνονται όσο το δυνατόν περισσότερες περιπολίες για αποφυγή και φύλαξη τυχόν πρόκλησης πυρκαγιών.

Ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/ Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης του ΦΔ αναφέρθηκε στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η υπηρεσία με την έλλειψη προσωπικού και τα οικονομικά ζητήματα. Ωστόσο, η συμβολή της, με όσα μέσα διαθέτει, είναι δεδομένη και η συνεργασία με τις λοιπές υπηρεσίες (π.χ. Π.Υ., ΟΤΑ κλπ) είναι άψογη. Υπογράμμισε ότι θα γίνεται περιπολία στην περιοχή του Φορέα και υπενθύμισε ότι ο χαρακτήρας της φύλαξης είναι περισσότερο εποπτικός.

Ο κ. Κατσαρός ανέφερε ότι θεσμοθετήθηκε το νέο χρηματοδοτικό εργαλείο Δήμων και Περιφερειών για την αντιμετώπιση των ήδη επελθουσών ζημιών από θεομηνίες, όπως καταστροφές λόγω πυρκαγιών κλπ., αλλά και για δράσεις πρόληψης στο πλαίσιο του έργου «Πρόληψης & Αντιμετώπισης Ζημιών και Καταστροφών που Προκαλούνται από Θεομηνίες» που είναι ενταγμένο στο εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών.

Τέλος ο κ. Παπαθεοδώρου ανέφερε ότι θα γίνει μέγιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των μέσων όλων των υπηρεσιών και των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και η απόλυτη συνεργασία μεταξύ τους για την πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών.

(20/11/2017) Συνάντηση του Σ.Τ.Ο.Π.Π. του Δήμου Νότιας Κυνουρίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω πλημμυρικών φαινομένων χιονοπτώσεων & παγετών.

Ο Φ.Δ. συμμετείχε στην καθιερωμένη συνεδρίαση του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου στις 20/11.2017. Δυστυχώς η προσέλευση εκπροσώπων των αρμόδιων φορέων ήταν περιορισμένη, και εκτός του ΦΔ παρευρέθηκαν επίσης οι

Αντιδήμαρχοι κ. Τρούμπας Δημήτριος και ο κ. Μάνος Βασίλειος του Τμήματος Περιβάλλοντος & Πολ. Προστασίας ως εκπρόσωποι του Δήμου Ν. Κυνουρίας και ο Προϊστάμενος της Δ/νσης Πολιτικής Προστασίας Αρκαδίας κ. Σταθάς Γεώργιος.

Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης έγινε συνοπτική παρουσίαση των δυσκολιών και των ελλείψεων που αντιμετωπίζει ο Δήμος Ν. Κυνουρίας εν όψει της νέας χειμερινής περιόδου όπως η έλλειψη αλατιού και εκχιονιστικών μηχανημάτων. Επισημάνθηκε η ανάγκη για μεγαλύτερη συμβολή της Περιφέρειας Πελοποννήσου κυρίως στην πρόληψη, καθώς σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, λόγω τοποθεσίας είναι πρακτικά αδύνατο να παραχθεί βοήθεια (π.χ. να αποσταλούν εκχιονιστικά μηχανήματα). Τονίστηκε η κατά το δυνατό έγκαιρη προετοιμασία που έχει πραγματοποιήσει ο Δήμος, καθαρίζοντας ρέματα κ.α. Επίσης τέθηκε ένα θέμα που απασχολεί τον Δήμο Νότιας Κυνουρίας σχετικά με την καθίζηση που έχει υποστεί το παλιό λιμάνι και την άμεση επέμβαση της Πολιτικής Προστασίας.

Από την πλευρά του ο κ. Σταθάς τόνισε τη σημασία της «γραφειοκρατίας», καθώς σε περίπτωση συμβάντων οι αιτήσεις για συμβολή της Περιφέρειας καταθέτονται στον εκάστοτε Δήμο, με τελικό αποδέκτη την Π.Π. σε σωστούς και έγκαιρους χρόνους.

Ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/ Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης του Φορέα Διαχείρισης όρους αναφέρθηκε στην εργασιακή αβεβαιότητα που υφίσταται το προσωπικό και στα τελευταία γεγονότα, όπως το υπό διαβούλευση το σχέδιο νόμου σχετικά με την «Οργάνωση και

λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών» του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Τέλος τονίστηκε ότι ο Φορέας θα συμβάλει με όσα μέσα διαθέτει για βοήθεια όποτε του ζητηθεί.

(28/11/2017) Συμμετοχή στην "Συνεδρίαση του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας Αρκαδίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση χιονοπτώσεων, πλημμυρικών φαινομένων και κατολισθήσεων χειμερινής περιόδου 2017-2018" στην Περιφέρεια στην Τρίπολη.

Στις 28/11/2017 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μετά από πρόσκληση της Δ/σης Πολιτικής Προστασίας Περιφέρειας Πελοποννήσου για την πρόληψη και αντιμετώπιση χιονοπτώσεων, πλημμυρικών φαινομένων και κατολισθήσεων χειμερινής περιόδου 2017-2018. Στη σύσκεψη παρευρέθηκαν οι Διοικητές των Πυροσβεστικών Σωμάτων όλων των μονάδων της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, εκπρόσωποι του Αστυνομικού

Σώματος και του Στρατού Ξηράς, μέλη μερικών Δημοτικών Αρχών της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας ενώ συζητήθηκε έντονα η απουσία των προϊσταμένων των Δασικών Υπηρεσιών Αρκαδίας.

Προήδρευσε της επιτροπής ο αντιπεριφερειάρχης Πολιτικής Προστασίας Γεώργιος Ρουμελιώτης και τόνισε ότι τα φυσικά φαινόμενα είναι απρόβλεπτα κάνοντας αναφορά στα όσα έγιναν στην Μάνδρα Αττικής καθώς στο ότι θα πρέπει να είναι όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς σε εγρήγορση ώστε να αποφευχθούν τέτοια συμβάντα. Έγινε απολογισμός της αντιπυρικής περιόδου και προγραμματισμός δράσεων εν όψει Χειμώνα.

Ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Τρίπολης Κολυβήρας Αθανάσιος μεταξύ άλλων τόνισε ότι η ΠΥ είναι σε ετοιμότητα και μπορούν να αντιμετωπίσουν οτιδήποτε, τονίζοντας ότι οι συνεχείς περιπολίες θα συνεχιστούν και το χειμώνα, προκειμένου να υπάρξει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Μίλησαν τα μέλη των Δημοτικών Αρχών καθώς και οι εκπρόσωποι των εθελοντικών ομάδων. Εξέφρασαν τα παράπονα τους καθώς και τις απαιτήσεις τους ζητώντας άμεσα βοήθεια από την Περιφέρεια μέσω του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας, ώστε να έχουν άμεσα βοήθεια σε υλικό τεχνική υποδομή και σε θέματα που αφορούν τον άμεσο συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Στην σύσκεψη παρευρέθηκε ο πρόεδρος του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης κ. Μήλιος Δημήτριος και ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης κ. Αναστόπουλος Δήμος. Αναφέρθηκαν στην εργασιακή αβεβαιότητα που υφίσταται το προσωπικό και στα τελευταία γεγονότα, όπως το υπό διαβούλευση το σχέδιο νόμου σχετικά με την «Οργάνωση και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών» του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

(ΥΠΕΝ). Τέλος, τονίστηκε ότι ο Φορέας θα συμβάλει με όσα μέσα διαθέτει για βοήθεια όποτε του ζητηθεί και μπορεί καθώς έχει άριστη συνεργασία με τις Πυροσβεστικές Υπηρεσίες Αρκαδίας και Λακωνίας καθώς και με υπηρεσίες όπως Δημοτικές Αρχές, Δασαρχεία κλπ.

Παρακάτω απεικονίζεται το σύνολο των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που συμμετείχαν οι φύλακες κατά το έτος 2017:

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεων υδρόβιων πουλιών της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας
Ξεναγήση της α΄ και β΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άστρους στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων
Περιβαλλοντική ενημέρωση των δύο πρώτων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου Άστρους στη λιμνοθάλασσα Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
Περιβαλλοντική ενημέρωση του Δημοτικού Σχολείου Σταδίου Τεγέας στη λιμνοθάλασσα Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
Περιβαλλοντική ενημέρωση του 1 ^{ου} Γυμνασίου Ραφήνας στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
ΜΑΡΤΙΟΣ
Εθελοντικός καθαρισμός του υγροβιότοπου Μουστού με αφορμή την πανελλαδική καμπάνια Let's do it
Περιβαλλοντική εκπαιδευτική ενημέρωση για τους μαθητές της Γ΄ και της Δ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άστρους στη λιμνοθάλασσα Μουστού
Περιβαλλοντική εκπαιδευτική ενημέρωση για τους μαθητές της Α΄ και της Β΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων στη λιμνοθάλασσα Μουστού
Περιβαλλοντική ενημέρωση του 41 ^{ου} Λύκειο Αθηνών στη λιμνοθάλασσα Μουστού
Περιβαλλοντική δράση «Χελιδονίσματα» στο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρέα Αρκαδίας
Περιβαλλοντική δράση «Χελιδονίσματα» στο Δημοτικό Σχολείο Παρ. Άστρους Αρκαδίας
Δράση φύτευσης αρωματικών φυτών στο Δημοτικό Σχολείο Δολιανών.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Περιβαλλοντική ενημέρωση του Λυκείου του Εκπαιδευτηρίου της Ελληνογερμανικής Αγωγής στην συστάδα δενδρόκεδρου της μονής Μαλεβής
Περιβαλλοντική ενημέρωση της ομάδας του 1 ^{ου} Συστήματος Προσκόπων Ερμιονίδας στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνια και υγροτόπου Μουστού.
Περιβαλλοντική εκπαιδευτική ενημέρωση για τους μαθητές της Γ΄ και της Δ΄ τάξης του 6ου Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στη λιμνοθάλασσα Μουστού
Περιβαλλοντική εκπαιδευτική ενημέρωση στη λιμνοθάλασσα Μουστού για τους μαθητές του 4 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου.
Περιβαλλοντική δράση «Χελιδονίσματα» και περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο Σκαφιδακίου
ΙΟΥΝΙΟΣ
Εθελοντικοί καθαρισμοί στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
Ποικίλες περιβαλλοντικές δράσεις με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική ενημέρωση ομάδας Ρώσων επισκεπτών στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής.
ΙΟΥΛΙΟΣ
Διοργάνωση αγώνα υπέρ- απόστασης «KRONION ΠΕΡΑΣΜΑ» για 4 ^η συνεχόμενη φορά
Λειτουργία Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου στο πλαίσιο του φεστιβάλ "Loving Μελιτζάzz 2017".
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνια και υγροτόπου Μουστού στις εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους 2017 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
Περιβαλλοντική δράση «Οι φίλοι εθελοντές του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνια και υγροτόπου Μουστού ανοίγουν τον δρόμο για ένα καθαρό περιβάλλον»

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών 2017 (EuroBirdwatch 2017) στον υγρότοπο Μουστού
Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της Αρκαδίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση χιονοπτώσεων, πλημμυρικών φαινομένων και κατολισθήσεων χειμερινής περιόδου 2017-2018
Περιβαλλοντική ενημέρωση στο πλαίσιο της δράσης «Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς» της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας στο Γεράκι Λακωνίας
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Λειτουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας στο πλαίσιο της 34 ^{ης} Γιορτής Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας
Ξεναγήση Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αποστόλου στο ΚΠΕ Καστάνιτσας
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
Περιβαλλοντική Ενημέρωση του 7 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους στην λιμνοθάλασσα του Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους

Προστασία και Διαχείριση

Οι φύλακες συμμετέχουν ενεργά στις δράσεις προστασίας και διαχείρισης για την υποστήριξη/υλοποίηση εργασιών διαχείρισης, για την αναγνώριση ειδών πανίδας και χλωρίδας, για την ορθή υποστήριξη των επιστολών που αποστέλλονται σχετικά με τις καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων και για τη διευκόλυνση της κίνησης του υπόλοιπου προσωπικού.

Η συνεργασία των δύο τμημάτων (της Προστασίας και της Φύλαξης) είναι άμεση κυρίως όσον αφορά τις καταγγελίες των παράνομων δραστηριοτήτων, και στην τεκμηρίωση των επιστολών που αφορούν επιχωματώσεις και απορρίψεις στερεών υλικών και απορριμμάτων, μέσω των αυτοψιών που διενεργούνται από τους φύλακες.

Οι φύλακες συμμετείχαν στις εξής επιπλέον εργασίες:

- ▷ Καθαρισμό της Λιμνοθάλασσας του Μουστού και των όχθων της από απορρίμματα.
- ▷ Εργασίες πεδίου και μετακίνηση υπαλλήλων του Φορέα για καταγραφή των ειδών πανίδας και τυχόν τραυματισμένων ζώων.
- ▷ Μεταφορά τραυματισμένων ζώων και διακομιδή τους σε οργανώσεις περίθαλψης άγριων ζώων (ANIMA κλπ).
- ▷ Καταγραφή στο Δελτίο Παρακολούθησης τα βιοτικά και αβιοτικά στοιχεία που εντοπίζουν στις περιοχές αρμοδιότητας τους, μαρκάρουν με το GPS τη γεωγραφική θέση και σημειώνουν το είδος και των αριθμό των ατόμων που παρατηρούν.
- ▷ Ενημέρωση, εξυπηρέτηση και έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής
- ▷ Συλλογή πρωτογενών δεδομένων από το πεδίο
- ▷ Διευκόλυνση της κίνησης του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου.

Συμπεράσματα Περιόδων 2011- 2017

Κάνοντας χρήση της γνώσης που αποκτήθηκε στο πεδίο και στο αντικείμενο της φύλαξης πρέπει να απαντηθεί πρώτα το ερώτημα αν η φύλαξη πέτυχε ή όχι τους στόχους της. Η γενική άποψη που απορρέει από τα αποτελέσματα του Τμήματος είναι πως η φύλαξη κρίνεται επιτυχής και αυτό το αποδεικνύουν τα νούμερα που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια των περιόδων και τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία όσον αφορά στην πλειοψηφία των παράνομων ενεργειών από τον Απρίλη του

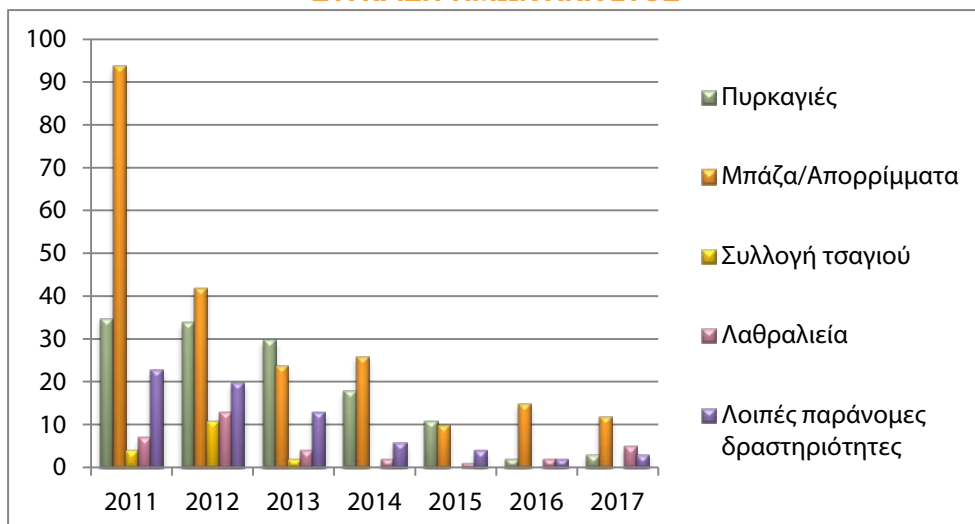
2011 όπου και έγινε η πρόσληψη των φυλάκων, σε σύγκριση με τα υπόλοιπα έτη και το κλείσιμο του προγράμματος στα τέλη του 2017.

Παρόλο που οι φύλακες περιορίζονταν στην επίβλεψη και την εποπτεία της περιοχής χωρίς να μπορούν να κάνουν ουσιαστικό έλεγχο όταν εντόπιζαν οποιαδήποτε παράβαση, η παρουσία τους και μόνο στο πεδίο με τις περιπολίες που πραγματοποιούσαν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο. Όμως δεν παύει η ανεπάρκεια στην δυνατότητα ανακριτικών αρμοδιοτήτων, να είναι κάτι που αποδεδειγμένα θα απέφερε πολλά περισσότερα αποτελέσματα.

Η φύλαξη κρίνεται επαρκής και αυτό αποδεικνύεται από το σύνολο των καταγεγραμμένων περιστατικών (Απρίλιος 2011 - Δεκέμβριος 2017) τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία αναφορικά στις παράνομες ενέργειες εκτός του 2017 αναφορικά στη λαθραλιεία που είχαμε μια μικρή αύξηση από το 2016. Η παρουσία των φυλάκων στο πεδίο, παρόλο που περιορίζεται στην επίβλεψη, τη σύσταση και την εποπτεία της περιοχής, έπαιξε ανασταλτικό ρόλο.

Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τη σύγκριση των επτά περίπου ετών:

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 2011 – 2017
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Τα περισσότερα περιστατικά παρατηρήθηκαν πλησίον κατοικημένων τοποθεσιών και των περιοχών με τη μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα. Επιπλέον, για τους πολίτες το πιο σύνηθες περιβάλλον απόρριψης απορριμμάτων είναι τα ρέματα, χείμαρρους και υγροτοπικές περιοχές. Μέσα από το γράφημα διακρίνουμε μια πτώση σε όλες σχεδόν τις παράνομες δραστηριότητες χρόνο με το χρόνο εντός της Προστατευόμενης Περιοχής.

Στο επίπεδο των συνεργασιών ο Φορέας Διαχείρισης κατάφερε να εμπλέξει όσο το δυνατόν περισσότερους ενεργούς φορείς και να συνεργάζεται στενά όχι μόνο με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου αλλά και με υγιείς κοινωνικές ομάδες (κτηνοτρόφους, παραγωγούς, συνεταιρισμούς κ.α.) των οποίων η συνεργασία είναι πολλές φορές ουσιαστική και ωφέλιμη. Τα έτη που διανύσαμε ήταν καίρια η συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, λόγω των αυξημένων πυρκαγιών στην περιοχή, αλλά και με τα κατά τόπους Δασαρχεία με αποτέλεσμα την αναστολή πολλών παράνομων δραστηριοτήτων.

Το Σχέδιο Επόπτευσης - Φύλαξης, περιόδου 01/2016 - 12/2017 (εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 7.24/2015 απόφαση του Δ.Σ.) εκπονήθηκε από το Φορέα Διαχείρισης και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιήθηκε η φύλαξη από το προσωπικό για το παρόν χρονικό διάστημα. Το Σχέδιο

Φύλαξης συνοδεύεται από ένα εκτενέστατο τεύχος χαρτών, οι οποίοι είναι βασικοί άξονες για την υλοποίηση του. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο τομέας του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο (4) τέσσερις φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επόπτευση όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, μένουν να είναι οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί.

Ο σχεδιασμός Σχεδίου Φύλαξης για τις περιόδους 01/2018 μέχρι 12/2019 γίνεται με βάση τη δημιουργία ενός συστήματος φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, που θα έχει χαρακτήρα περισσότερο εποπτικό, προληπτικό και αποτρεπτικό παρά κατασταλτικό. Το αντικείμενο του προσωπικού φύλαξης είναι να επιβλέπει την προστατευόμενη περιοχή, και όχι να κινείται στο χώρο με γνώμονα την ανίχνευση και καταστολή παράνομων δραστηριοτήτων, με την τιμωρία των παραβατών. Η διαρκής και συνεχής παρουσία του προσωπικού φύλαξης στο χώρο θα αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την εκτέλεση παράνομων δραστηριοτήτων ενώ ταυτόχρονα θα προσφέρει ένα πρακτικό μηχανισμό ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής αλλά και προστασίας (πχ. επιτήρηση για έγκαιρη ανίχνευση δασικών πυρκαγιών) με πολλαπλά οφέλη για τον τοπικό πληθυσμό. Παράλληλα θα καταγράφει περιστατικά παράνομων δραστηριοτήτων, θα τα αναφέρει στις αρμόδιες αρχές και θα συνεργάζεται με αυτές όπου αυτό είναι εφικτό, καθώς επίσης και με συλλόγους, σωματεία που επιδιώκουν τη προστασία και διατήρηση των ενδιατημάτων προς όφελος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου και των ειδών που τα απαρτίζουν.

Πολλές από τις πιέσεις – απειλές που δέχεται η προστατευόμενη περιοχή σχετίζονται με ανθρώπινες δραστηριότητες που έχουν έμμεσες επιπτώσεις στους πληθυσμούς και τα ενδιατήματα των ειδών και τύπων οικοτόπων. Η έλλειψη βασικής γνώσης σε θέματα οικολογίας των ειδών αλλά και των επιπτώσεων που προκαλούν οι εκάστοτε δραστηριότητες στους οικοτόπους αποτελεί βασικό παράγοντα πίεσης. Πολλές δραστηριότητες όπως για παράδειγμα οι τουριστικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου μπορεί να παρενοχλούν τα είδη λόγω έλλειψης σωστής ενημέρωσης των επισκεπτών για τις περιοχές προστασίας όπως, την Ειδική Ζώνη Διατήρησης υγροτόπου Μουστού, τις περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης υγροτόπου Μουστού και δάσους δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής, τα Καταφύγια Άγριας Ζωής καθώς επίσης και για τα είδη προτεραιότητας. Η έλλειψη πληροφόρησης οδηγεί στην αδιαφορία των πολιτών οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις δεν αντιλαμβάνονται τη ζημιά που προκαλούν. Στόχος του προσωπικού φύλαξης είναι κατά τη διάρκεια της επιτήρησης να ενημερώνουν τους πολίτες για το καθεστώς προστασίας της προστατευόμενης περιοχής και των επιμέρους περιοχών προστασίας, τα είδη προτεραιότητας και τους οικοτόπους προτεραιότητας.

Το σχέδιο φύλαξης για τα έτη 2018-2019 είναι απόρροια της εμπειρίας που αποκτήθηκε την περίοδο 2008-2009 (απασχολούμενο προσωπικό με ολιγόμηνες συμβάσεις) και 2011 μέχρι τέλος του 2017 (προσωπικό πλήρους απασχόλησης).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2018

Με τις νέες συμπληρώσεις περιοχών η περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ στις περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «NATURA 2000» ανέρχεται περίπου στα 164.914 ha. Με τα διευρυμένα όρια ανακύπτουν νέα και πιθανόν άγνωστα, προς το προσωπικό του ΦΔ, δεδομένα των περιοχών. Για την κάλυψη της νέας διευρυμένης προστατευόμενης περιοχής απαιτείται πρόσληψη νέου προσωπικού για την προστασία και φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής, καινούργιο εξοπλισμό και μεγαλύτερο στόλο οχημάτων, η οποία προγραμματίζεται για τα επόμενα έτη.

Επιμόρφωση-Εκπαίδευση

Η συνεχής επιμόρφωση - εκπαίδευση των φυλάκων, με σεμινάρια από διάφορους ενεργούς φορείς και όργανα, σε θέματα που αφορούν τον τομέα τους θα οπλίσει το προσωπικό με ακόμα περισσότερα προσόντα ώστε να είναι ακόμη πιο αποτελεσματική η προστασία.

Συνεργασίες

Στο θέμα των συνεργασιών είναι αναγκαίο να γίνονται περιπολίες με μικτά κλιμάκια, με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νομού, έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται πλήρης έλεγχος και άμεση καταστολή των παράνομων δραστηριοτήτων και όχι απλή καταγραφή αυτών.

Προσωπικό

Με βάση την εμπειρία που έχει αποκτηθεί εκτιμάται ότι οι πραγματικές απαιτήσεις σε προσωπικό είναι οι εξής: Λαμβάνοντας υπόψη άδειες, ρεπό, το εναλλασσόμενο ωράριο κ.λπ. απαιτεί τουλάχιστον 16 άτομα προσωπικό φύλαξης για την Προστατευόμενη Περιοχή της οποίας το μέγεθος είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Η καθιέρωση δύο βαρδιών κατά τη θερινή περίοδο αποτελεί βασική προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας κυρίως της πυροφύλαξης.

Οχήματα

Τέσσερα (4) οχήματα αγροτικού τύπου σε μόνιμη βάση ώστε να πληρούνται όλες οι επιθυμητές βάρδιες φύλαξης. Το κάθε όχημα θα πρέπει να έχει τηλεσκόπιο ή κιάλια, κινητό τηλέφωνο και ενσωματωμένο GPS.

Στόλος οχημάτων του Φορέα

Κεφάλαιο 6

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Χαρτογράφηση του συνόλου της Προστατευόμενης Περιοχής

Εντός της περιόδου 2011-2014 υλοποιήθηκε η χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής. Συγκεκριμένα η δράση αφορά την δημιουργία βάσης δεδομένων για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής, που θα περιέχει:

- Τα γεωγραφικά όρια της χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ και των Περιοχών Προστασίας (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και Περιοχές Προστασίας της Φύσης).
- Ισοϋψείς καμπύλες (ισοδιάσταση 20m) (Υπολείπεται η χαρτογράφηση 2 Φ/Χ ΓΥΣ κλίμακας 1:50.000).
- Υδρογραφικό Δίκτυο.
- Οδικό Δίκτυο.
- Οικισμοί.
- Γεωλογικό υπόβαθρο.
- Τριγωνομετρικά σημεία.
- Λεκάνες απορροής.
- Αεροφωτογραφίες για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής [Χορήγηση άδειας χρήσης αεροφωτογραφιών της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α.Π.ΠΡ 1439/23.02 & ΠΡ 1537/23.02, ΡΔ: 1218282/1219228 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: Β4ΓΚ46Ψ84Η-ΟΟΨ)].
- Ψηφιακό μοντέλο εδάφους (DEM) για την περιοχή αρμοδιότητάς σε μορφότυπο ERDAS Imagine (img) [Χορήγηση DEM από τη ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α.Π. ΔΨΣΥΠΠ 1541/18.11.2014, ΡΔ: 1434426 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: 6ΤΔΗ46Ψ84Η-ΓΡΟ)].
- κ.α.

Η ανάπτυξη και συντήρηση της βάσης δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί και αξιοποιηθεί για την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ, τους τοπικούς φορείς αλλά και τους αρμόδιους κεντρικούς φορείς.

Ο ΦΔ εντός του 2011 προμηθεύτηκε εξειδικευμένα προγράμματα (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – GIS) και συσκευές (δύο (2) ArcPad), η χρήση των οποίων είναι αναγκαία για την χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής και την υλοποίηση της εν λόγω δράσης.

Η χαρτογράφηση και οριοθέτηση των ζωνών προστασίας της Προστατευόμενης Περιοχής αναμένεται να συμβάλλει θετικά:

- Στην αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και εποπτεία της προστατευόμενης περιοχής.
- Στην ανάπτυξη και διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου της παρακολούθησης (monitoring) ειδών.
- Στην έγκαιρή και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών και των συναρμόδιων υπηρεσιών, διότι θα υπάρχει άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή σχετικά με επιτρεπόμενες δραστηριότητες και όρους άσκησής τους, ώστε άμεσα να επιλύονται τυχόν ερωτήματα.

Με την χωρική βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε δίνεται η δυνατότητα:

- Για την προάσπιση και ορθολογική διαχείριση της δημόσιας περιουσίας, σημαντικό μέρος της οποίας είναι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, καθώς και η αξιόπιστη οριοθέτηση τους για την αποτροπή από πάσης φύσεως φαινομένων καταπάτησης, παράνομων εκχερσώσεων και βίαιης αλλαγής της χρήσης τους.
- Για την διερεύνηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και την προβολή των εμπράγματων δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου εντός των προστατευόμενων περιοχών, αξιοποιώντας το υπόβαθρο της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. ως αναπτυξιακό εργαλείο άσκησης πολιτικής γης.
- Για την επίλυση χρόνιων προβλημάτων κάλυψης γης των εκτάσεων της Π.Π.
- Για τον καθορισμό των στόχων κατά τον σχεδιασμό της περιβαλλοντικής προστασίας των Π.Π. αλλά και των επενδύσεων των παραγωγικών κλάδων των τοπικών κοινωνιών.
- Για τον συνδυασμό γεωχωρικών δεδομένων, την αυτοματοποίηση της διαδικασίας ανάλυσης και διαχείρισης των δεδομένων και αναπαράσταση των αποτελεσμάτων με την βοήθεια χαρτών και διαγραμμάτων μέσω της χρήσης Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (G.I.S.).

Η ψηφιακή χαρτογραφική αναπαράσταση είναι το κατάλληλο εποπτικό περιβάλλον που επιτρέπει στους χρήστες του, ελέγχους νομιμότητας ή μη δραστηριοτήτων και έργων εντός των περιοχών προστασίας, για την ορθολογική προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και την διευκόλυνση της στρατηγικής λήψης αποφάσεων με την οποία θα βελτιωθεί η εφαρμογή πολιτικών προστασίας στο μέλλον.

Η βάση δεδομένων αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο το οποίο είναι υπό συνεχή επικαιροποίηση και εμπλουτισμό δεδομένων. Με την έναρξη της εκπόνησης των έργων Εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης και των τύπων οικοτόπων, αναμένεται να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη χωρική βάση δεδομένων.

Διεκπεραίωση – σύνταξη εγγράφων

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης, το προσωπικό του διεκπεραιώνει έγγραφα που σχετίζονται με τα ακόλουθα:

- Επικουρία των αρμοδίων διοικητικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Σύνταξη αναφορών προς αρμόδιες υπηρεσίες για την αναστολή ή ματαίωση επιβαρυντικών για την προστατευόμενη περιοχή δραστηριοτήτων, έργων και την απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- Διενέργεια αυτοψιών σε εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες, ιδίως όταν πιθανολογείται ότι η λειτουργία τους υποβαθμίζει το περιβάλλον, η σύνταξη σχετικών εκθέσεων, που κοινοποιούνται στις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές και η εισήγηση των επιβλητέων κυρώσεων ή άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

Δεδομένης της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τους περιορισμούς και όρους που θέτει η ΚΥΑ 33999/6.09.2010 και τροποποιήσεις αυτής, ένας αριθμός εγγράφων που αφορούσαν στην διευκρίνιση της ένταξης μια δραστηριότητας εντός ή εκτός των ορίων ευθύνης του Φορέα, αποδείχθηκε ότι ήταν εκτός των ορίων αυτών.

Κεφάλαιο 7

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο και υποστηρίζεται και από τους άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος/Λογίστρια

Αρμοδιότητες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 8 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά λειτουργίες:

- Διοικητικής υποστήριξης των Οργάνων διοίκησης του Φορέα
- Διοικητικής υποστήριξης των υπηρεσιών του Φορέα

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Γραφείου είναι οι ακόλουθες:

Διοικητική υποστήριξη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα

- Η παροχή κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης για τις ανάγκες του Δ.Σ. και του Προέδρου του Δ.Σ.
- Η συγκέντρωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Φορέα των κάθε φύσης κειμένων ή γενικά του πληροφοριακού υλικού, που προορίζονται για τα μέλη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα.
- Η οργανωτική προετοιμασία των συνεδριάσεων του Δ.Σ.
- Η τήρηση των πρακτικών των αποφάσεων του Δ.Σ. με ιδιαίτερη μέριμνα για την οριστική διατύπωση των αποφάσεων του Δ.Σ. με τη συνεργασία του Συντονιστή του ΦΔ και του Γρ. Νομικής υποστήριξης.
- Η τήρηση αρχείων πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων των Οργάνων διοίκησης.
- Η μέριμνα για την αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων των Οργάνων διοίκησης στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Συντονιστή του ΦΔ.
- Διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση πρωτοκόλλου όλων των εισερχομένων/εξερχόμενων εγγράφων.
- Η συνεργασία με τον Συντονιστή του ΦΔ για τον χαρακτηρισμό/κωδικοποίηση και τη διανομή των προηγούμενων εγγράφων, εντός ή εκτός του Φορέα. Η διεκπεραίωση της διανομής αυτής.
- Τήρηση γενικού αρχείου εγγράφων του φορέα.
- Η τήρηση αρχείου αποδεκτών.
- Η διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών για τις ανάγκες των υπηρεσιών (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Ο χειρισμός Τηλεφωνικού Κέντρου, FAX και άλλων μέσων επικοινωνίας.

- Υποδοχή, πληροφόρηση επισκεπτών στα γραφεία του Φορέα.
- Δακτυλογράφηση/Εισαγωγή στοιχείων σε Η/Υ.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων με τα οχήματα του Φορέα σε συνεργασία με το Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.
- Η μέριμνα σχετικά με την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του Φορέα.

Αναγκαιότητα – σημαντικότητα διοικητικών υπηρεσιών υποστήριξης

Κατά το έτος 2017 το προσωπικό του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών, παρείχε καθημερινή διοικητική υποστήριξη τόσο στα όργανα διοίκησης, όσο και στα διάφορα τμήματα και γραφεία του φορέα διαχείρισης.

Εργασίες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2017 το προσωπικό του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών, παρείχε καθημερινή διοικητική υποστήριξη τόσο στα όργανα διοίκησης, όσο και στα διάφορα τμήματα και γραφεία του φορέα διαχείρισης.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των οργάνων διοίκησης του φορέα:

- Παρασχέθηκαν κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης υπηρεσίες για τις ανάγκες του Δ.Σ., του Προέδρου του Δ.Σ. και του Συντονιστή του ΦΔ.
- Συγκεντρώνονταν και αποστέλλονταν τα κάθε φύσης κείμενα που αφορούσαν τα μέλη Δ.Σ. του φορέα.
- Προετοιμάστηκαν οργανωτικά οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι εργασίες που περιελάμβανε η προετοιμασία του κάθε Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφονται αναλυτικά ακολούθως: α) απεστάλησαν προσκλήσεις με ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα, β) πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τα μέλη του ΔΣ με στόχο την εξασφάλιση της απαρτίας του αριθμού των συμμετεχόντων, γ) διαμορφώθηκαν οι εισηγήσεις σε ενιαίο κείμενο μορφής pdf, το οποίο στη συνέχεια στάλθηκε στα μέλη ΔΣ για την ενημέρωσή τους για τα θέματα που θα συζητούνταν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.
- Τηρήθηκαν τα πρακτικά των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου. Επίσης, μετά την κάθε συνεδρίαση του σώματος ΔΣ ενημερωνόταν ο κατάλογος αποφάσεων ΔΣ, ένας συνοπτικός πίνακας που χρησιμεύει στην γρήγορη αναζήτηση των αποφάσεων του σώματος ΔΣ από την έναρξη λειτουργίας του φορέα μέχρι σήμερα.
- Τηρήθηκαν τα αρχεία πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων των συνεδριάσεων του σώματος Δ.Σ. σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Αναρτήθηκαν στο site του φορέα (www.fdparnonas.gr) οι αποφάσεις του σώματος ΔΣ, μετά από ειδική διαμόρφωση των πρακτικών.
- Εξασφαλίστηκε η άμεση αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Συντονιστή του ΦΔ.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.

- Ενημερωνόταν το πρωτόκολλο του φορέα καθημερινά με όλα τα εισερχόμενα και εξερχόμενα έγγραφα.
- Σε συνεργασία με τον Συντονιστή του ΦΔ, γινόταν ο χαρακτηρισμός /κωδικοποίηση των εισερχόμενων εγγράφων και ακολουθούσε η διανομή τους, εντός ή εκτός του Φορέα.
- Ενημερωνόταν καθημερινά το γενικό αρχείο εγγράφων του φορέα.

- Πραγματοποιήθηκαν κάθε φύσης διοικητικές εργασίες, όποτε αυτό κρίθηκε απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του φορέα (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Διαχειριζόταν καθημερινά το τηλεφωνικό κέντρο, το fax και το email του φορέα διαχείρισης: info@fdparnonas.gr.
- Υποδεχόταν και πληροφορούσε επισκέπτες στα γραφεία του Φορέα.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων.
- Φρόντισε για την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του φορέα.

Κεφάλαιο 8

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο και υποστηρίζεται από τον Συντονιστή του ΦΔ και από άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης και από τον Ανάδοχο (εξωτερικό συνεργάτη) παροχής Λογιστικών Υπηρεσιών:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος / Λογίστρια, Υπεύθυνη Γραφείου

Αρμοδιότητες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 7 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά οι λειτουργίες:

- Οικονομικής διοίκησης
- Λογιστηρίου
- Διαχείρισης προμηθειών
- Ταμειακής διαχείρισης
- Μισθοδοσίας και διαχείρισης θεμάτων προσωπικού

Ειδικότερα:

1. Οικονομική διοίκηση

- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Η σύνταξη του προϋπολογισμού και του απολογισμού
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων προϋπολογισμών, ο εντοπισμός αποκλίσεων και η εισήγηση για διορθωτικές παρεμβάσεις.
- Η διαμόρφωση και παρακολούθηση του ταμειακού προγράμματος του Φορέα.
- Η μέριμνα για την κανονική είσπραξη των εσόδων του Φορέα και την έγκαιρη κατάθεσή τους.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών.
- Η κατάρτιση σχεδίων χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Φορέα.
- Η μελέτη των οικονομικών καταστάσεων, η εξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική πορεία και η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του Φορέα.

2. Λογιστήριο

- Η παροχή κάθε είδους στοιχείων για τη διαμόρφωση των οικονομικών προγραμμάτων του Φορέα.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.

- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η παροχή στοιχείων για την κοστολόγηση των έργων και των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών και άλλων δανείων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων.

3. Προμήθειες

- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών (Συγκέντρωση παραγγελιών από τις υπηρεσίες, έρευνα αγοράς, διενέργεια διαγωνισμών, ετοιμασία συμβάσεων κ.λπ.) που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Η τήρηση των διαδικασιών παραλαβής, αποθήκευσης και χορήγησης αναλωσίμων ή παγίων υλικών.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.
- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα.

4. Ταμείο

- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.

5. Μισθοδοσία και διαχείριση θεμάτων προσωπικού

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία).
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, άδειες, απουσίες, βεβαιώσεις, πειθαρχικά κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

Εργασίες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2017 εκτελέστηκαν από το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών, οι παρακάτω οικονομοτεχνικές εργασίες στο πλαίσιο λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, συνεπικουρούμενο από

τον ανάδοχο που έχει αναλάβει την παροχή υπηρεσιών Λογιστικής Υποστήριξης του και από το Συντονιστή του ΦΔ.

Αναφορικά στην Οικονομική διοίκηση, τη διαχείριση του Λογιστηρίου και τη διαχείριση του Ταμείου του Φορέα Διαχείρισης:

- Ενέργειες για την εκταμίευση χρημάτων από το Πράσινο Ταμείο (σύνταξη αιτήματος – και των λοιπών απαραίτητων αρχείων - και έγκρισή του από το ΔΣ, αποστολή του στο Πράσινο Ταμείο και έπειτα από την έγκριση της Κατανομής, αποστολή στον Υπόλογο των απαραίτητων εγγράφων για την εκταμίευση του ποσού). Οι παραπάνω εργασίες, μέχρι το τελευταίο στάδιο της εκταμίευσης του ποσού, εκτελούνται σταδιακά σε χρονικό ορίζοντα 2-3 μηνών.
- Επικοινωνία με τη Διαχειριστική Αρχή του Πράσινου Ταμείου & με τμήματα του ΥΠΕΝ, του Υπ. Οικονομικών & του Υπ. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Σύνταξη και αποστολή (ηλεκτρονικά και μη) στατιστικών πινάκων σε ΕΛΛΣΤΑΤ (τριμηνιαία και ετήσια), ΥΠΕΝ (μηνιαία οικονομικά στοιχεία για τη Δ39 & το Βιβλίο Μητρώου Δεσμεύσεων), σε Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ (μέσω ΟΠΣ για το έτος 2016, τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία απολογισμού & αποτελεσμάτων χρήσης, μηνιαία στοιχεία Προσλήψεων-Αποχωρήσεων προσωπικού), σε Υπ. Οικ., ΓΛΚ, Δ/ση 22 Μισθολογίου (τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία Μισθοδοσίας, Ισοζύγια των λογαριασμών του Λογιστικού Σχεδίου '60' & '61' και αντίγραφα Μισθοδοτικών Καταστάσεων).
- Αποστολή στοιχείων για το προσωπικό και για οικονομικά, μισθοδοτικά, νομικά και λοιπά ζητήματα σε ΥΠΕΝ (διάφορα τμήματα), σε Υπ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης, σε Υπ. Οικονομικών (Δ/ση ΔΕΚΟ).
- Αποστολή στοιχείων σε ΥΠΕΝ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) για την κατάρτιση Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Πολιτικής.
- Αποστολή στοιχείων για το Προσωπικό και για Οικονομικά – Νομικά ζητήματα σε ΥΠΕΝ (Γεν. Δ/ση Διοικήσεως, Δ/ση Νομοθετικού Έργου, Τμήμα Εποπτείας Νομικών Προσώπων).
- Αποστολή επιστολής σε ΥΠΕΝ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) σχετικά με την Κατάρτιση Προϋπολογισμού Εσόδων.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων και των ασφαλιστικών εισφορών μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Εξέταση διαφόρων σταλμένων εγγράφων από υπηρεσίες υπουργείων, Νόμων & Εγκυκλίων.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.
- Καταχώρηση στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής.

- Προετοιμασία των εγγράφων για την Ανάρτηση της Απόφασης Ανάλυσης δαπανών του ΦΔ στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
- Ενημέρωση αρχείων λογιστικού περιεχομένου.
- Σύνταξη βεβαιώσεων & αποστολή τους προς μισθωτούς, προμηθευτές και αναδόχους του ΦΔ.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών λογαριασμών και η υποβολή δικαιολογητικών στην ΕΤΕ για την ανανέωση της γνωμάτευσης για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων του 2016.
- Σύνταξη Προϋπολογισμού 2017 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου προϋπολογισμού 2016 και σύνταξη Πιθανής Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του 2017 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Σύνταξη δηλώσεων & καταστάσεων και υποβολή τους στη ΔΟΥ Τρίπολης και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπ. Οικονομικών, μηνιαία .
- Συναντήσεις και συνεργασία με τα λοιπά τμήματα του Φορέα Διαχείρισης για ενημέρωση και για ενέργειες για την υλοποίηση των έργων και των προγραμμάτων του.
- Επικοινωνία και συνεργασία με άλλους Φορείς Διαχείρισης για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Επικοινωνία και συνεργασία με τη Νομικό, τον Ορκωτό Λογιστή & το Λογιστή για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.

Αναφορικά στη διαχείριση των Προμηθειών του Φορέα Διαχείρισης:

- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα, και συγκεκριμένα ενημέρωση Πινάκων Αναδόχων και Προμηθευτών βάση των εντύπων της Διαχειριστικής Επάρκειας.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Ειδικότερα, παρακολούθηση της εκτέλεσης των υπηρεσιών των αναδόχων, στα οποία είναι υπεύθυνο το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών, που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.

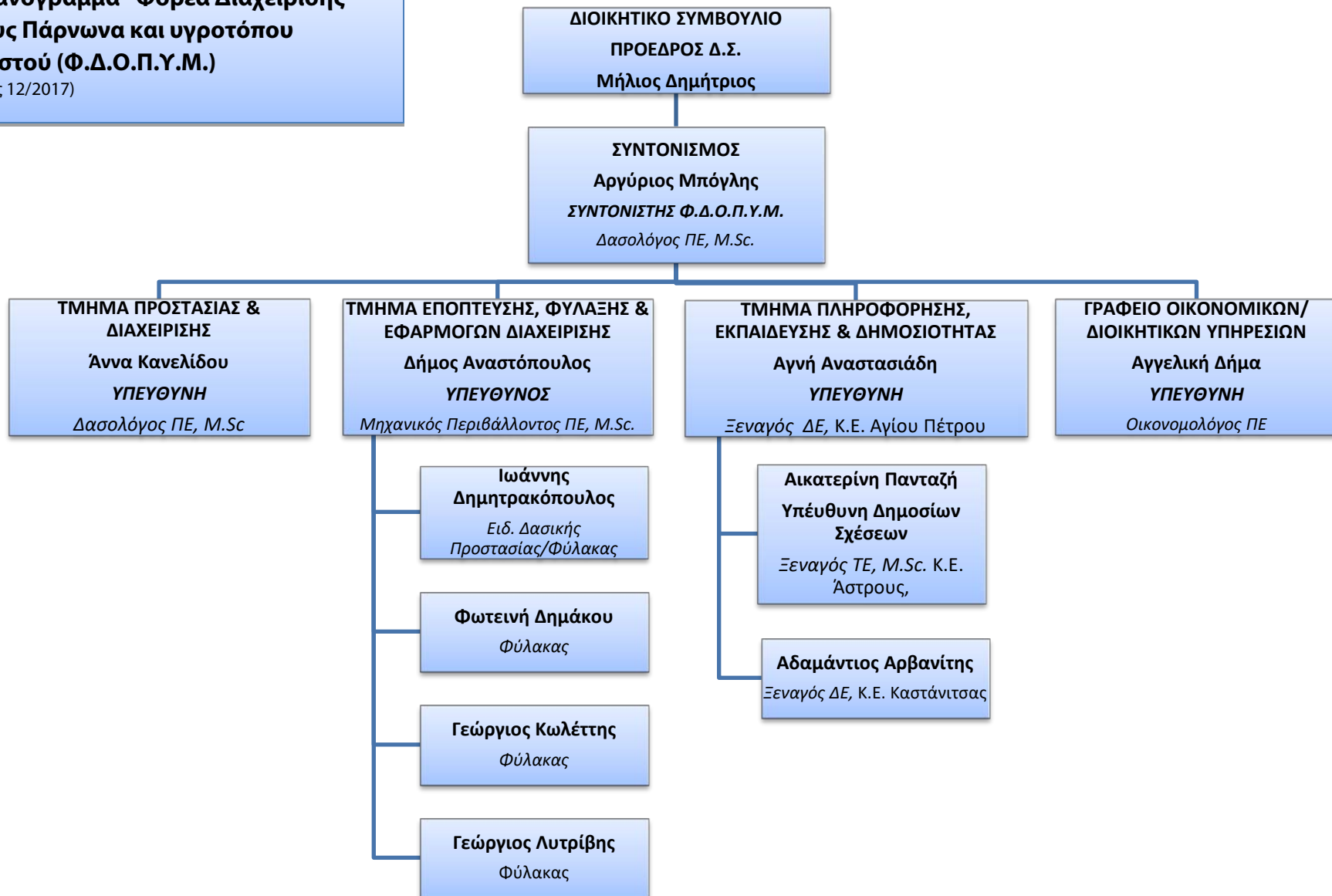
Αναφορικά στη Μισθοδοσία και τη διαχείριση θεμάτων προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης:

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία, μηνιαία υποβολή Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης στο ηλεκτρονικό σύστημα του ΙΚΑ).
- Ένταξη του ΦΔ στο σύστημα της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών από την αρχή του έτους 2016.
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, βεβαιώσεις κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.

- Σύνταξη της Συγκεντρωτικής Ετήσιας Κατάστασης Προσωπικού για το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας και ηλεκτρονική μηνιαία υποβολή του Προγράμματος Φυλάκων και Ξεναγών του Φορέα Διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

**Οργανόγραμμα* Φορέα Διαχείρισης
όρους Πάρνωννα και υγροτόπου
Μουστού (Φ.Δ.Ο.Π.Υ.Μ.)**

*(όπως 12/2017)

Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001

Τηλ. 27550 22021 Fax. 27550 22806

Email: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr